ADVOCATENBLAD
SINDS 1918

LESBOS
'Ik blijk de eerste advocaat in het vluchtelingenkamp'

LOOPBAAN
Thuiswerken staat je carrière niet in de weg

INTERNATIONAAL
Nederland wordt massaschikkingsland

Acteur Waldemar Torenstra interviewt Gerard Spong

'Soms moet je je geweten uitschakelen'

Over de kunst van het pleidooi, de zucht om te winnen en moraliteit

Boomjuridisch

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

Ik wens je veel personeel

Dat is geen positieve toewensing. Vreemd eigenlijk, want goed personeel kan veel werk verzetten.

Maar let op; het brengt verplichtingen met zich mee. Zo moet je bij ziekte het loon doorbetalen en ben je als werkgever vaak aansprakelijk als de werknemer iets overkomt. En je wilt ook zorgen voor goede secundaire arbeidsvoorwaarden zoals een pensioen.

Niehoff Werning ondersteunt je hierbij. Met bijvoorbeeld een goede inschatting van de risico's.

Dan kunnen we je met een gerust hart veel personeel toewensen!

www.nwk.nl

COLOFON

96e jaargang
Het Advocatenblad, het blad voor de Nederlandse advocatuur, verschijnt 8 keer per jaar en wordt uitgegeven door Boom juridisch. De van de Nederlandse orde van advocaten onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen.

Hoofdredacteur a.i.
Daphne van Paassen

Redactiecoördinator
Nathalie Gloudemans-Voogd

Redactie
Sabine Droogleever Fortuyn en Francisca Mebius

Advocaat-redactieleden
Leonard Böhmer, Halime Celik, Jack Linssen, Martijn Maathuis, Robert Malewicz, Christiaan Oberman, Marc Padberg, Theo van Schagen, Christiane Verfuurden

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Vormgeving
Textcetera, Den Haag

Correctie
Sandra Braakmann

Druk
Wilco, Amersfoort

Citeerwijze
Adv.bl. 2016-3, p.

Aan dit nummer werkten mee
Lex van Almelo, Irene de Boer, Erik Jan Bolsius, Ronald Brokke, Wil Eikelboom, Jean Pierre Jans, Laura Jansen, Matthijs Kaaks, Lars Kuipers, Joost Nan, Martijn Maathuis, Robert Sanders, Tatiana Scheltema, Flip Schüller, Bart van Tongeren, Marian Verburgh, Bill de Vis, Mark West

Redactionele bijdragen
Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten.

Boom juridisch
Selma Hoedt (uitgever)

Bureau van de orde
Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag, postbus 30851, 2500 GW Den Haag, info@advocatenorde.nl, 070-335 35 35, helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl, 070-335 35 54.

Abonnementen
De abonnementsprijs bedraagt € 240 per jaar (excl. btw, incl. verzendkosten). Een abonnement biedt u naast de gedrukte nummers tevens het online-archief vanaf 2001 én een e-mailattendering. Kijk op www.advocatenblad.nl voor meer informatie en het afsluiten van een abonnement. Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan. Valt de aanvang van een abonnement niet samen met het kalenderjaar, dan wordt over het resterende gedeelte van dat jaar een evenredig deel van de abonnementsprijs in rekening gebracht. Het abonnement kan alleen schriftelijk tot uiterlijk 1 december van het lopende abonnementsjaar worden opgezegd. Bij niet-tijdige opzegging wordt het abonnement automatisch voor een jaar verlengd. Voor vragen over uw abonnement kunt u contact opnemen met Boom distributiecentrum via tel. 0522-23 75 55 of tijdschriften@boomdistributiecentrum.nl.

Adreswijzigingen
Boom distributiecentrum via tel. 0522-23 75 55 of tijdschriften@boomdistributiecentrum.nl. Adreswijzigingen van advocaten: adres@advocatenorde.nl.

Media-advies
Maarten Schuttél

Advertentiedeelname
Capital Media Services B.V., Staringstraat 11, 6521 AE Nijmegen
Tel. 024 - 360 77 10, mail@capitalmediaservices.nl

Behoudens door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van artikelen aan het Advocatenblad impliceert toestemming voor openbaarmaking en verveelvoudiging t.b.v. de (elektronische) ontsluiting van (delen van) het Advocatenblad in enige vorm.

ISSN 0165-1331

Omslagfoto: Jean-Pierre Jans

HOI 2016 KEURMERK

Nederlandse uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

© helloanke

REDACTIONEEL

DUIVELSPACT

DOOR / DAPHNE VAN PAASSEN

Daags na de Turkije-deal appt advocaat Wil Eikelboom om 11.29 uur naar zijn kantoorgenoot Flip Schüller: ‘Ik denk dat we erheen moeten.’ Een paar dagen later zitten ze in het vliegtuig op weg naar Lesbos om te kijken of de deal wel rechtmatig is: krijgen de asielzoekers die teruggestuurd worden naar Turkije wel de mogelijkheid om asiel aan te vragen, zoals gezegd is? Worden ze teruggestuurd naar een veilig land? Zijn er wel genoeg advocaten op Lesbos? Zijn er überhaupt advocaten? (Lees hun dagboekverslag op pagina 18.)

Het wordt geen vrolijke verkenningstrip. De eerste vluchtelingen zijn inmiddels naar Turkije teruggestuurd zonder dat de asielprocedure is doorlopen en zonder dat ze rechtsbijstand hebben gehad van een advocaat. Anderen zitten nog in kampen die tot detentiecentra zijn verworden, zonder tussenkomst van een rechter. Het grondvest van de EU wordt met voeten getreden. Een asieladvocaat schrijft in *de Volkskrant* dat de EU haar twijfelachtig debuut maakt als mensenrechtenschender. ‘De prijs van het duivelspact met Turkije is hoog,’ twittert Eikelboom dan ook bij thuiskomst.

Een duivelspact. De EU wil zich zo graag van haar vluchtelingen ontdoen dat ze als een eigentijdse Faust *rücksichtslos* haar ziel verkoopt. Want bestaat die ziel, de kern van onze moraliteit, juist niet uit ‘eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren’ (niet voor niets artikel 2 van het Europees Verdrag)?

In ons grote interview ondervraagt acteur Waldemar Torenstra advocaat Gerard Spong (pagina 23) met wie hij in het toneelstuk *Advocaat van de duivel* (losjes gebaseerd op Goethes *Faust*) stond. Er ontspon zich een levendig gesprek over doortraptheid, de overeenkomst tussen de advocatuur en het theater, over geweten, moraliteit, de fascinatie voor het kwaad en de blinde wil om te winnen. Maar, sust Spong aan het eind van het gesprek, ‘de werkelijkheid staat best ver af van het theaterstuk’. Het is natuurlijk maar naar welke werkelijkheid je kijkt. Daarbij: de Turkije-deal kwam niet tot stand uit *blinde* ambitie. Dit pact is met open ogen aangegaan – de rechtsstaat te grabbel gegooid als een luxeproduct dat we in tijden van crises best overboord kunnen donderen. Terwijl het omgekeerde natuurlijk het geval is. Juist in een crisis moeten we om met Bas Heijne te spreken de rechtsstaat verdedigen ‘als iets wat onze vrijheden waarborgt in plaats van bedreigt’.

DEZE EDITIE

Achtergrond
Deze gedragsregels moeten op de schop – een voorzet

Frisse Neus
Marieke van Hooijdonk: 'Alle grote kantoren worstelen met diversiteit'

VOORAF
3 Redactioneel, Colofon

INTERACTIE
6 Het dilemma, Poll, Tweets

ACTUEEL
7 Citaat, Cijfer, Column Matthijs Kaaks
8 Intussen op het Binnenhof
9 In beeld
11 Ter zitting, Agenda
13 Lawyers for lawyers
15 Gezien
18 Verkenningsmissie naar Lesbos
33 Internationale massaclaims naar Nederland
37 Thuiswerken mag, maar niet te vaak

CANON
43 Abraham de Pinto - 'Regtsgeleerd in merg en been'

JURIDISCHE ANALYSE
44 De correctie Langemeijer in het bestuursrecht
47 Splits het ministerie van VenJ op
49 Een deugdelijk verweer inzake vormfouten

EVEN OPFRISSEN
53 Het prorogatieverzoek

JONGE BALIE
55 Jonge Balie, ook voor oude meesters

VAN DE NOVA
57 Ordeberichten
69 Transfers
72 Van de tuchtrechter
74 Ten slotte: column algemeen deken

Cover
Waldemar Torenstra interviewt Gerard Spong
'We leggen de duistere kant van de ziel bloot'

“Niets is wat het lijkt, de vraagstukken van morgen vragen om een andere voorbereiding”

Mr. Paul Kuipers

ADVOCAAT LINKLATERS LLP, AMSTERDAM

Lees meer op verderdenken.nl

Verder denken over insolventierecht

Mr. Paul Kuipers verzorgt voor het CPO de cursus Verdieping Actio Pauliana en verrekening

U kunt zich ook aanmelden voor de cursussen:

- «JOR» Actueel Insolventie, financiering en zekerheden
- Actualiteiten Insolventierecht
- De Wet continuïteit ondernemingen I verklaard (Pre-pack)
- Financiële beslissingen in faillissementen & het Standaard Financieel Verslag
- Financiële herstructurering
- Actualiteiten insolventierecht in vergelijkend perspectief
- Huur en faillissement
- In september start de opleiding Insolventierecht voor Curatoren

Kijk voor meer informatie op www.cpo.nl

Verder denken • Scherper zijn

CPO

Centrum voor Postacademisch Juridisch Onderwijs

HET DILEMMA

De 150 euro voor verhoorbijstand is niet onrechtmatig, oordeelde de voorzieningenrechter onlangs. Maar wel onrendabel, stellen advocaten. Wat te doen? Stoppen of doorgaan met piketdiensten?

DOOR / NATHALIE GLOUDEMANS-VOOGD

Leon Rommy, advocaat bij Kuijpers & Nillesen Advocaten in Amsterdam

‘Ik heb piketdiensten nodig’

‘Me laten schrappen van de piketlijst was nooit aan de orde. Als beginnend advocaat heb ik het piket nodig om een klantenbestand op te bouwen. In Amsterdam zijn acht van de tien zaken tijdens je piketdienst niet wereldschokkend. Verhoren duren dan niet zo lang; 150 euro volstaat in die gevallen. Vervelender wordt het bij grote zaken of waarin vaker dan één keer verhoord wordt. Dan is dat bedrag een habbekrats. En het is meer dan het geld; je draait een dag piket en in de dagen daarna moet je eigenlijk je agenda vrijhouden om verhoren bij te wonen. Daar heb ik wel moeite mee.’

Meike Lubbers, advocaat bij De Haan Advocaten in Groningen

‘Ik vertrek na anderhalf uur’

‘Vóór de uitspraak in het kort geding tegen de staat hadden advocaten in de noordelijke provincies afgesproken niet mee te werken aan verhoren. We wezen onze cliënten wel op het recht en op de kans dat ze heen gezonden zouden worden. Na de uitspraak konden we deze staking niet volhouden. We gaan nu wel naar verhoren. In de kleinere zaken zit ik er maximaal anderhalf uur bij. Dat geven we ook aan bij de politieagenten zodat ze daar rekening mee kunnen houden. Bij grotere zaken schuiven we wel de hele tijd aan, ondanks de veel te lage vergoeding. Daar zijn de belangen te groot.’

Rogier Hörchner, advocaat bij Hörchner Advocaten in Breda

‘Ik heb me laten schrappen van de piketlijst’

‘Eerst hebben we heel hard aan de bel getrokken over de vergoeding. Maar als er dan niets verandert, moeten we voor onszelf kiezen. Dus na de uitspraak zijn wij als kantoor gestopt met piketdiensten. Ik kreeg toevallig net een brief van de Raad voor Rechtsbijstand, met dik onderstreept dat de wijziging is doorgekomen. Als je op de piketlijst staat, zie ik dat als een echte verplichting om die mensen te helpen. Als je meedoet, moet je echt meedoen en dat kan zo niet. Wij zijn gelukkig niet zo afhankelijk van piketdiensten. Maar er zijn genoeg kantoren die nu in de problemen komen.’

@ADVOCATENBLAD

In het @Advocatenblad schrijft de @JongeBalieNL over innovatie. Gaaf om met @meesterleonie als voorbeeld te gelden!
@NiekvandePasch

Nuttig artikel in het @Advocatenblad over crowdfunden voor procedures. Met oa @Grrrowd en @crowdsuing
@PILPNJCM

Wat @HarryVeenendaal zegt, met name ook in het @Advocatenblad. Art 15 VEU en art 38 EVRM.
@joostmulderyeah

Bedankt @Advocatenblad. Leukere manier om mijn stagiaire Laurien Martens ‘af te leveren’ kan ik niet bedenken! lnkd.in/eBuapXU
@Gielenan

Je weet dat je t gemaakt hebt, als je in t tweetoverzicht van @Advocatenblad wordt genoemd, toch @EMSteller?
@JaapBaar

Fijn en terecht dat @Advocatenblad dit zo oppakt: ‘Vrijheden beperken geen oplossing voor terroristische dreiging’ advocatenblad.nl/?p=79270
@AdvocaatKlaas

POLL

Het spreekrecht van slachtoffers en nabestaanden van ernstige misdrijven is uitgebreid tot een onbeperkt spreekrecht. Een goede zaak?

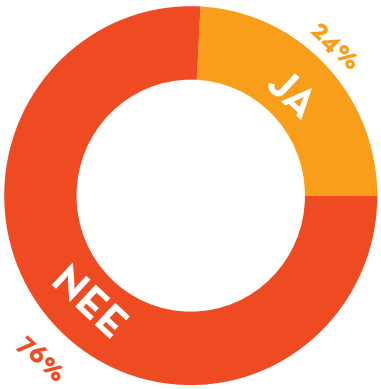

CIJFERS

17.343

Zoveel advocaten telt Nederland: 28 meer dan vorig jaar.

Bron: Jaarverslag 2015 van de Nederlandse orde van advocaten.

CITAAT

‘Stuitend is de medeplichtigheid van in-en-in keurige beroepsgroepen als advocaten, fiscalisten, accountants en bankiers aan de Panama Papers, een roofoverval op burgers bij klaarlichte dag.’

Ewald Engelen, hoogleraar financiële geografie aan de Universiteit van Amsterdam, in een column over de Panama Papers (*De Groene Amsterdammer*, 6 april 2016).

COLUMN

DOOR / MATTHIJS KAAKS

DONALD DUCK LEZENDE RECHTERS

In een speciaal persbericht maakte de Haagse rechtbank medio maart bekend dat de rechters in het strafproces tegen Wilders zijn geselecteerd op grond van hun apolitieke signatuur. Het trio werd voorgesteld als rechters van de meest onkreukbare soort. En dat wil wat zeggen.
Zelfs een abonnement op *Het Lepelaartje* kan tegenwoordig risicovol zijn want vogelbeschermers zijn in de volksmond al snel gevaarlijke milieuactivisten.
In het programma *Buitenhof* noemde arbeidsrechtadvocaat Ferdinand Grapperhaus deze selectie van rechters ongewenst. Volgens hem speelt de achtergrond van een rechter geen enkele rol. Recht pas je volgens hem toe op grond van juridische vaardigheden. Die stelling verbaasde mij, want iedere jurist weet dat dit onzin is.
In de arbeidsrechtpraktijk lijkt dat op het eerste gezicht misschien te kloppen. Een ontslagzaak kan door de kantonrechtersformule of transitievergoeding immers als een simpele invuloefening worden gezien. Er zijn echter kantonrechters die als *werknemers*vriendelijk bekendstaan en er zijn kantonrechters die als *werkgevers*vriendelijk bekendstaan. Ook Grapperhaus zal zo’n lijstje in zijn la hebben liggen.
Nee, de persoonlijke opvatting van een rechter, zijn levensbeschouwing, zijn maatschappijvisie, zijn sociale vaardigheden, zijn jeugdervaringen; dat alles kan van invloed zijn op het oordeel van de rechter. In het bijzonder daar waar het de uitleg betreft van *Unbestimmte Rechtsbegriffe* zoals de Duitsers dat noemen. Begrippen als redelijkheid en billijkheid, goede trouw, betamelijkheid, zorgvuldigheid, een goed huisvader zijn. Of bij zaken waar de grens tussen rechtmatig en onrechtmatig door belangenafweging wordt getrokken, bij botsende grondrechten, zoals uitingsvrijheid versus privacy.
Toen de Vereniging tegen de Kwakzalverij in 2007 bij het Hof Amsterdam een zaak verloor van een homeopaat die als kwakzalver was betiteld, werd dat publiekelijk toegeschreven aan het feit dat de voorzittend raadsheer lid was van de Soefi Beweging, waarvan bekend is dat aanhangers geloven in gebedsgenezing.
Recenter waren het Haagse rechters in de Urgenda-zaak die meenden dat de staat zijn zorgplicht verzaakt jegens de burgers bij het tegengaan van klimaatverandering. Apolitieke rechters wellicht, maar ongetwijfeld stiekem geabonneerd op *Het Lepelaartje* of donateur van Greenpeace. Het is niet te hopen dat de staat in hoger beroep aandringt op klimaatneutrale rechters. En als dat gebeurt, zal er vast geen persbericht over worden uitgebracht.
Selectie van rechters op persoonlijke of politieke opvattingen is vooral om die reden een slecht idee en schadelijk voor de rechterlijke onpartijdigheid en onafhankelijkheid.
Het is immers niet de burger die de selectie uitvoert. In dat geval zou Wilders zelf waarschijnlijk kiezen voor Donald Duck lezende Audi-rijders. Toch zou ik hem D66-rechters willen aanraden. Uitgesproken opvattingen hebben zij vrijwel nooit. Redelijker en genuanceerder vind je ze nergens.

INTUSSEN OP HET BINNENHOF

DOOR / MARIAN VERBURGH

Voor advocaten relevante Haagse voornemens en wetten.

CROWDFUNDING EENVOUDIGER

Status Besluit van 18 februari 2016 tot wijziging van het Besluit gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft, het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector en enige andere besluiten op het terrein van de financiële markten (Wijzigingsbesluit financiële markten 2016).
Inhoud Een van de onderdelen van het wijzigingsbesluit betreft *crowdfunding*. Dat wordt in enkele gevallen eenvoudiger gemaakt. Zo is het provisieverbod vervallen voor beleggingsondernemingen voor crowdfundingplatformen. Daarnaast kunnen geldgevers nu meer investeren of uitlenen dan de huidige maximale bedragen. Ook moeten nieuwe richtlijnen de platformen professioneler maken.
In werking 1 april 2016.

FAILLISSEMENTSFRAUDE EN CIVIELRECHTELIJK BESTUURSVERBOD

Status Wetsvoorstel 33 994 (bestrijding faillissementsfraude) en wetsvoorstel 34 011 (civielrechtelijk bestuursverbod) zijn op 5 april 2016 aangenomen door de Eerste Kamer.
Inhoud Het eerste wetsvoorstel versterkt de mogelijkheden tot strafrechtelijke aanpak van faillissementsfraude; het tweede wetsvoorstel sterkt ertoe om voor maximaal vijf jaar te voorkomen dat malafide bestuurders bestuurder of commissaris bij een rechtspersoon blijven of worden. De strafmaat voor het niet-voldoen aan de administratieverplichtingen bij faillissement (artikel 344a Wetboek van Strafrecht) is verhoogd naar vier jaar. De voorstellen zijn onderdeel van het wetgevingsprogramma Herijking Faillissementsrecht (*Kamerstukken* II 2012-13, 29 911, nr. 74). Dat programma omvat ook de bij de Tweede Kamer aanhangige wetsvoorstellen 34 218 (Continuïteit ondernemingen I of 'pre pack') respectievelijk 34 253 (Versterking positie curator).
In werking Beoogd 1 juli 2016.

FLEXIBEL CAMERATOEZICHT ('DRONES')

Status Wetsvoorstel 33582 (Wijziging van de Gemeentewet in verband met de verruiming van de bevoegdheid van de burgemeester tot de inzet van cameratoezicht) is op 23 maart 2016 (*Stb.* 130) tot wet verheven.
Inhoud De wet voegt aan de Gemeentewet de mogelijkheid toe van mobiel cameratoezicht. Doel is om gemeenten meer mogelijkheden te geven bij de aanpak in probleemgebieden van zich verplaatsende overlast door bijvoorbeeld hangjongeren, drugsdealers, straatrovers en zakkenrollers. De burgemeester wijst, nadat de gemeenteraad hem die bevoegdheid heeft verleend, een gebied aan waarbinnen de camera's kunnen worden geplaatst of verplaatst. Dat gebied mag niet groter zijn dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde, bijvoorbeeld een plein of enkele straten. Borden moeten het publiek informeren over het toezicht met camera's. De burgemeester trekt de gebiedsaanwijzing in als het cameragebruik niet meer nodig is. Voordien mochten gemeenten alleen werken met vaste camera's op vooraf bekendgemaakte plaatsen.
In werking Beoogd 1 juli 2016.

HERZIENING REGELING KREDIET EN HUURKOOP

Status Wetsvoorstel 34 442 (Consumentenkredietovereenkomsten, goederenkrediet en geldlening) is op 31 maart 2016 ingediend bij de Tweede Kamer.
Inhoud Integrale herziening van de regels voor consumentenkrediet, voor goederenkrediet betreffende roerende zaken, niet-registergoederen, voor huurkoop onroerende zaken waaronder huurkoop van woonruimte en voor geldlening. Aanvulling van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek met de nieuwe afdelingen 7.2a.2 en 7.2b.1 en 2 en een nieuwe titel 7.2c. Uitgangspunt is dat dwingendrechtelijke bepalingen worden beperkt tot consumentenverhoudingen. De Tijdelijke wet huurkoop onroerende zaken wordt ingetrokken. Verder vervallen de Wet op het consumentenkrediet (grotendeels) en titels 5A en 14 van Boek 7A BW. Het wetsvoorstel bouwt voort op het voorontwerp Nieuw BW uit 1972 (!).
In werking Beoogd in 2017.

ZWAARDERE SCREENING WAPENBEZITTERS

Status Wetsvoorstel 34 432 (Wijziging van de Wet wapens en munitie, de Flora- en faunawet en de Wet natuurbescherming in verband met de versterking van het stelsel ter beheersing van het legaal wapenbezit) is op 22 maart 2016 ingediend bij de Tweede Kamer.
Inhoud Aanvragers van een wapenvergunning die voor langere tijd over een vuurwapen mogen beschikken – met name sportschutters en jagers – krijgen een zwaardere screening. Zo komt er een psychologisch onderzoek met het oog op het risico van misbruik van wapens en munitie. Dit mede naar aanleiding van het schietincident in 2011 in Alphen aan den Rijn.
In werking Beoogd in 2017.

IN BEELD

DE REKENING GEPRESENTEERD

DOOR / SABINE DROOGLEEVER FORTUYN

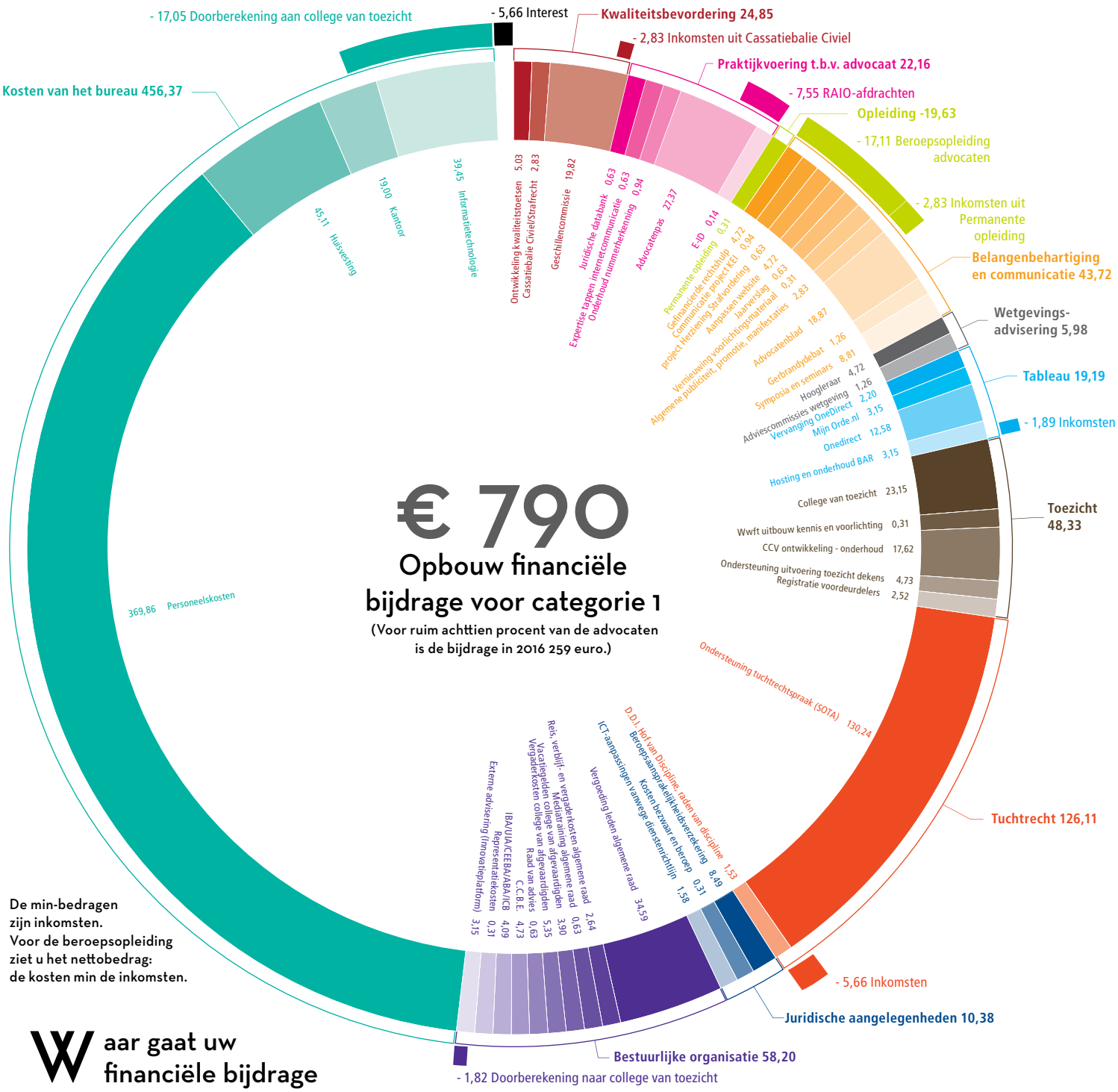

De min-bedragen zijn inkomsten.
Voor de beroepsopleiding ziet u het nettobedrag: de kosten min de inkomsten.

Waar gaat uw financiële bijdrage (790 euro) aan de Nederlandse orde van advocaten naartoe? De kosten in de begroting van 2016 vertaald naar de rekening voor de advocaat.

	Bijdrage 2015	Bijdrage 2016	Bijdrage 2017	Bijdrage 2018
Categrorie 1: (Inkomen > 32.500 euro)	832 euro	790 euro	832 euro	874 euro
Categorie 2: (Inkomen < 32.500 euro of < 3 jaar op tableau)	273 euro	259 euro	273 euro	287 euro

Verwachte financiële bijdrage van 2015 tot en met 2018. De bijdrage in 2016 is vergeleken met vorig jaar verlaagd door een reserve op de begroting.

Prikbord voor professionals

PRAKTIJK + KANTOORRUIMTE/WONING (HUUR/KOOP)

Wegens beëindiging ter overname aangeboden in het arrondissement Limburg

praktijk + kantoorruimte/woning (huur/koop)
Kantoor is gespecialiseerd in het sociale recht.

svp reacties naar:
mail@capitalmediaservices.nl
of brief: CMS B.V. Staringstraat 11 6521 AE Nijmegen

DE KRACHT VAN BEGRIJPELIJKE TAAL

BUREAU [TAAL]

Symposium over kansen in het recht en de accountancy, 21 juni 2016
symposium.bureautaal.nl
www.bureautaal.nl

Wat zijn de mogelijkheden om over ingewikkelde onderwerpen begrijpelijk te communiceren? En wat zijn daarvan de voordelen? Een aantal gezaghebbende sprekers uit het recht en de accountancy formuleert antwoorden op deze vragen. Onder anderen topspreker Bryan Garner, Jan Hommen (ex-CEO KPMG) en Paul Koster (directeur VEB). (4 PE-uren)

Meld u aan op http://symposium.bureautaal.nl

COLLEGE24: MAKING A MURDERER

skorteling@college24.nl
www.college24.nl
Leusden | 033 - 434 57 30

College24 organiseert cursussen en congressen voor juridisch professionals. Op vrijdag 21 oktober organiseren wij de actualiteitencursus 'Making a Murderer' en is het advocatenduo Strang en Buting in Nederland om hun vakkennis en expertise met u te delen.

JUDITH | ESTHER | LINDA | ILSE | JANNEKE | BERT-JAN

DOEN LEGAL

DOEN Legal
meedoen@doenlegal.nl
www.doenlegal.nl
06 - 28 09 09 66

Wij DOEN het voor onze klanten. Deze zijn voor ons allemaal even bijzonder en ze krijgen daarom altijd onze aandacht en ondersteuning. Daarbij zijn wij duidelijk, denken wij in kansen en niet in risico's en DOEN wij ons niet beter voor dan wij zijn.

Wij DOEN het anders!

MR. ELODIE VAN SYTZAMA

New Resolution

New Resolution
elodie@newresolution.nl
www.newresolution.nl
Amsterdam | 06 - 21 22 13 39

New Resolution verzorgt sinds 2009 onderhandelings en leiderschaps training en coaching voor partners en medewerkers van advocatenkantoren en voor bedrijven. Haar doelstelling is om advocaten te laten excelleren door effectiever in hun omgeving op te treden, in het Engels 'acting in concert'. Dit kan op een nieuwe locatie in het centrum van Amsterdam, warm, persoonlijk en met goede parkeergelegenheid en op een locatie in het centrum van Nederland, buiten de stad. In house is ook mogelijk, overal in Nederland.

RON BORGDORFF

Ron Borgdorff Financieel Advies
info@ronborgdorff.nl
www.ronborgdorff.nl
Hoogland | 033 - 203 50 00

Essentieel is dat het in- en uitlooprisico goed verzekerd is en dat alle werkzaamheden die u verricht ook verzekerd zijn. Ik adviseer zowel zelfstandig werkende notarissen en advocaten als middelgrote en grote kantoren op basis van mijn meer dan 25-jarige deskundigheid, persoonlijke benadering, snelheid en bereikbaarheid.

Ook het A.O.V.-advies is vakwerk, mijn werk!

Voor meer informatie: Capital Media Services 024 - 360 77 10 óf mail@capitalmediaservices.nl

TER ZITTING

PIJN

DOOR / LARS KUIPERS

Hoe 36 garageboxen leiden tot een akelige familietwist.

'Ik kan een beslissing nemen in deze zaak,' zegt de kortgedingrechter in Utrecht ernstig. 'Maar dan is het niet over, want de pijn blijft. Voelt u iets voor mediation?'
Tweeënhalf uur heeft ze geluisterd naar de betogen van de advocaten tegenover haar, vertegenwoordigers in een slepende familiekwestie. Die draait om 36 garageboxen. Die droegen vader en moeder in 1988 over aan de zoon, met de bepaling dat zij tien jaar lang het vruchtgebruik kregen. Zoon regelde de zaken en de huuropbrengsten gingen naar de ouders.
Dat ging goed, tot de Belastingdienst langskwam voor een belastingschuld van 30.000 euro. Toen de zus haar ouders begon te helpen met de financiën, richtte de Belastingdienst de pijlen op de zoon. In het nauw gebracht, schreef die een brief aan de huurders met de mededeling dat ze de huur voortaan op zijn rekening moesten overschrijven. Daarna zagen de ouders geen geld meer binnenkomen op hun rekening; het begin van een akelige neerwaartse spiraal van wederzijds wantrouwen en ruzie. Nu wil moeder de schenking terugdraaien, en ze vordert dat haar zoon daaraan meewerkt. De brief was de doodsteek voor het vertrouwen binnen de familie, schetst de advocaat van de moeder. 'Er is geschonken, het vruchtgebruik van de garages lag bij de ouders en ligt nog steeds bij de moeder. Zo'n brief schrijven, dat is een onrechtmatige daad of zelfs een misdrijf, en de moeder vindt dat zo erg dat ze zegt: ik draai die schenking terug.'
Er is helemaal geen sprake geweest van schenken, betoogt de advocaat van de zoon. 'In 1988 zijn de garageboxen in volle eigendom overgegaan naar de zoon, die daarvoor heeft betaald. In 2014, toen het water hem aan de lippen stond, heeft hij die brief geschreven; hij moest aan zijn verplichtingen kunnen voldoen. En als eigenaar mag hij de huur incasseren; er is geen sprake van oplichting of verduistering.'
Hoe langer de zitting duurt, hoe meer de gemoederen verhit raken. En de rechter, ze houdt stug vol: is er ruimte om tot een gesprek te komen?
'Zullen we even afkoelen?' stelt de advocaat van de moeder voor. Dat gebeurt, en een kwartier later kan hij de rechter melden dat ze het gaan proberen.
'Dan houd ik mijn beslissing aan,' zegt de rechter. 'Ik wens u veel wijsheid.'

Meer weten? Lees een langere versie van dit rechtbankverslag op advocatenblad.nl.

AGENDA

HANNAH ARENDT: DENKEN ALS BUITENSTAANDER

Hannah Arendt (1906-1975) hield zich bezig met morele en politieke vragen van deze tijd. Als emigrant heeft Arendt een scherpe kijk op blinde vlekken van de traditie. Ons belangrijkste, ons meest menselijke vermogen, is volgens Arendt het denken, het enige wapen tegen het kwaad.
Datum: 24 mei, 20.00 uur.
Plaats: De Rode Hoed, Keizersgracht 102, Amsterdam.
Ga naar http://bit.ly/1MtVaXr voor meer informatie en kaarten.

BEYOND WORDS

De Vereniging van Collaborative Professionals (VvCP) organiseert het congres *Beyond Words* over geschillenbeslechting. Naast lezingen zijn er workshops over communicatie, effectief luisteren, de betekenis van non-verbale communicatie of over samenwerken tussen advocaten bij geschillenbeslechting.
Datum: 26 tot en met 28 mei.
Plaats: Amsterdam.
Ga naar www.amsterdam2016cp.eu voor meer informatie en aanmelding.

LANDELIJKE STRAFRECHTSDAG

Wat is de Europese invloed op ons strafrecht, ons strafprocesrecht en de strafrechtelijke samenwerking met andere lidstaten? Tijdens de strafrechtsdag, georganiseerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam, wordt hierbij stilgestaan. Welke vraagstukken spelen er in de Europese Unie? Waarover wordt in Brussel onderhandeld? En: voor welk onderwerp zou Nederland zelf in Brussel aandacht moeten vragen? Deze vragen komen terug tijdens lezingen en workshops over actuele thema's op het gebied van Europees strafrecht.
Datum: 27 mei 2016 vanaf 10.30 tot 18.00 uur.
Plaats: Erasmus Universiteit Rotterdam.
Ga naar www.esl.eur.nl/index.php?id=2431190 voor meer informatie en aanmelding.

Bij Allen & Overy werk je voor nationale en internationale cliënten. De belangen zijn groot, de markt is altijd in beweging. Wat vandaag een gegeven is, is morgen achterhaald. Het enige wat je kunt verwachten, zijn onverwachte uitdagingen. Dit vraagt het maximale van je expertise, je creativiteit en je snelheid. Je leert elke dag en je werkt samen met een inspirerend team. Laat je verrassen op **werkenbijallenovery.nl**

Embrace the unexpected ALLEN & OVERY

LAWYERS FOR LAWYERS

TURKSE ADVOCAAT VERVOLGD VOOR TERRORISME

DOOR / TATIANA SCHELTEMA

De Turkse overheid treedt hard op tegen advocaten die aandacht vragen voor mensenrechtenschendingen door het Turkse leger in de strijd tegen de Koerden. Vorige maand werden negen advocaten gearresteerd, onder wie Ramazan Demir.

Op 20 maart poseerde Ramazan Demir nog, als een blije pasja, liggend op een groepsportret van tientallen advocaten in de hal van het Istanbulse Paleis van Justitie Çağlayan. Twee dagen eerder waren negen van hen opgepakt op verdenking van terroristische activiteiten, maar de rechter had het verzoek van de aanklager om ze in hechtenis te houden naar de prullenbak verwezen. De vreugde was van korte duur. De aanklager ging met succes in beroep tegen de vrijlating van Demir en zijn collega's Ayse Acinikli, Huseyin Bogatekin en Ayse Gosterislioglu. Daarop verdween Demir spoorloos. Twee weken hield hij zich schuil, naar eigen zeggen omdat hij een paar procedures wilde afhandelen. Uiteindelijk gaven hij en Acinikli zichzelf op 6 april aan.

Dat de Turkse regering Demir en zijn collega's graag van de straat houdt, is niet zo vreemd. In januari deed Demir met succes een beroep op het Europees Hof voor de Rechten van de Mens om de Turkse regering te dwingen ambulances toe te laten voor de burgerslachtoffers in het belegerde stadje Cizre in Oost-Turkije. Het was voor het eerst in de geschiedenis van het hof dat deze spoedprocedure, bedoeld voor acute en levensbedreigende situaties, werd gebruikt, maar de Turkse regering gaf geen gehoor aan de uitspraak van het hof. In opvolgende zaken – de zaken die Demir tijdens zijn 'verdwijning' wilde afmaken – stuurde het Straatsburgse Hof Demir terug naar het Constitutionele Hof in Turkije.

De Turkse regering van president Erdoğan heeft wel degelijk te vrezen voor de advocaten, nu Turkije een onveilig land voor vluchtelingen wordt genoemd.

Vier advocatenorganisaties, waaronder de Liberale Advocaten Associatie (ÖHD) waartoe Demir behoort, publiceerden onlangs een explosief rapport over systematische mensenrechtenschendingen door het Turkse leger tijdens het beleg van Cizre. Er zouden 280 burgerslachtoffers zijn gevallen, de meesten door snipervuur van soldaten. De kelders waar PKK-strijders én burgers hun toevlucht hadden gezocht, waren gebombardeerd en in brand gestoken, tientallen gewonden werden levend verbrand. De lijken werden anoniem begraven. Foto's van naakte vrouwenlichamen werden verspreid op sociale media, sommige ernstig verminkt. Duizenden huizen werden verwoest en waardevolle spullen werden geroofd. Verzoeken om de zaken te onderzoeken, werden afgewezen.

Demir werd overgebracht naar de gevangenis van Silivri, een stadje op 75 kilometer van Istanbul. Een verzoek tot vrijlating werd op 11 april afgewezen. Toen hij zich aangaf, verklaarde Demir dat het zijn eer als advocaat te na zou zijn om 'om zijn vrijheid te smeken'. Maar misschien is Demir zijn leven in de gevangenis op dit moment zekerder dan erbuiten. Advocaten die vermeende terroristen bijstaan, worden in regeringsgezinde media steevast ook afgeschilderd als terrorist. Het overkwam de Koerdische advocaat Tahir Elçi die op 28 november werd vermoord.

ADVOCAAT CENTRAAL

SOFTWARE VOOR DE ADVOCATUUR

“AdvocaatCentraal is een overzichtelijk en gebruiksvriendelijk systeem”

mr. J. Backx
Backx & Ripmeester
Verzekerings-advocaten

Tel. (035) 543 55 66 www.advocaatcentraal.nl

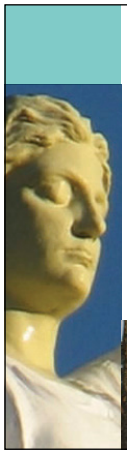

In ons kantoor te Haarlem, op loopafstand van het station, is op korte termijn kantoorruimte te huur voor 1-3 advocaten.

Diverse samenwerkingsvormen en secretariële ondersteuning zijn bespreekbaar.

Voor informatie kunt u contact opnemen via e-mail:
huizinga@trompenburgadvocaten.nl

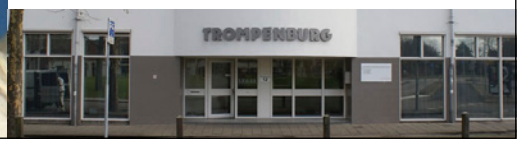

Blat advocaten is een gerenommeerd advocatenkantoor in het centrum van Zeist (provincie Utrecht). Onze praktijk is divers en bestaat zowel uit zakelijke dienstverlening als dienstverlening aan particulieren. Daarnaast zijn wij actief op internet middels diverse doelgroep-websites.

Om ons team in Zeist te versterken zijn wij op korte termijn op zoek naar een

gevorderde advocaat-stagiaire / advocaat-medewerker (m/v)

voor toetreding tot onze kostenmaatschap of voor een samenwerking op basis van een loondienstverband (werknemerschap) op één of meer van de navolgende rechtsgebieden:

- ✓ Personen- en familierecht
- ✓ Strafrecht
- ✓ Vreemdelingenrecht
- ✓ Insolventierecht
- ✓ Huurrecht
- ✓ Arbeidsrecht
- ✓ Bestuursrecht
- ✓ Overig algemeen civiel

blat advocaten

Contactgegevens
Voor meer informatie over deze vacature verwijzen wij naar onze website www.blat.nl of kunt u contact opnemen met Arjan van Luipen op 030 - 698 20 30. U kunt uw sollicitatie, voorzien van CV mailen naar vacature@blat.nl

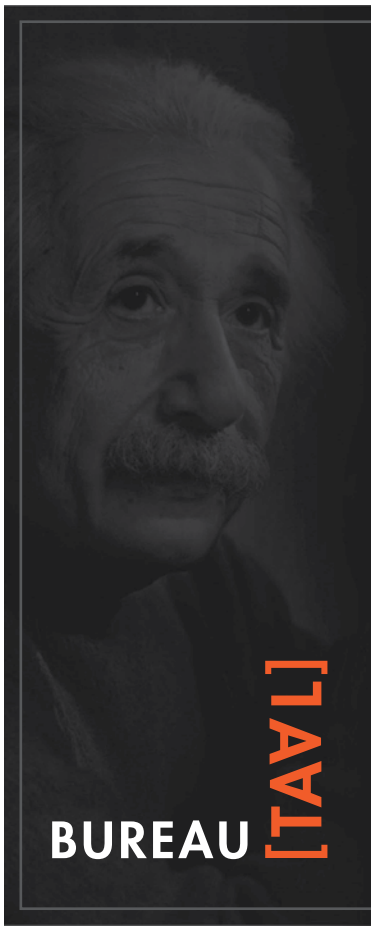

DE KRACHT VAN BEGRIJPELIJKE TAAL

Kansen in het recht en de accountancy

Wat zijn de mogelijkheden om over ingewikkelde onderwerpen begrijpelijk te communiceren? En wat zijn daarvan de voordelen?

Sprekers
BRYAN GARNER president LawProse, Dallas, Texas
LEENDERT VERHEIJ president Gerechtshof Den Haag
LIESBETH VAN DEN BRINK notaris in Ede
IONICA SMEETS hoogleraar science communication
JAN HOMMEN voormalig CEO KPMG
PAUL KOSTER directeur VEB
FIK MEIJER emeritus hoogleraar oude geschiedenis
RIEUWERD BUITENWERF directeur Nederlands Bijbelgenootschap

SYMPOSIUM 21 JUNI 2016

BUREAU [TAAL]

Meld je aan op symposium.bureautaal.nl

GEZIEN

RECHT IN DE KLAS

Wat doen de oermannen fout? Zo luidt een opdracht in het nieuwe jeugdmagazine *Recht & Wet* na een verhaaltje over twee jongens in de oertijd die elkaar de hersens inslaan omdat de een de kookpot van de ander heeft vernield, waarop de ander wraak neemt en het niet lang duurt of het hele dorp met elkaar op de vuist gaat. *Recht & Wet* wil basisschoolkinderen spelenderwijs de verschillende aspecten van de rechtsstaat meegeven. Waarom hebben we regels? Wat is het verschil met wetten? Wie handhaaft ze? Een goed initiatief. Met praten over de rechtsstaat kun je niet vroeg genoeg beginnen. Maar we zouden de makers wel willen meegeven dat we behalve regels in dit land ook spellingregels hebben.

Daphne van Paassen

SERIEUS, DONKER EN AANGRIJPEND

De film *The Prosecutor, the Defender, the Father and his Son* vertelt het verhaal van het proces van oorlogsmisdadiger Milorad Krstić voor het Joegoslavië-tribunaal. Een kille veroordeling kent ook menselijke kanten.

Deze zomer is het precies twintig jaar geleden dat Srebrenica werd aangevallen door Bosnisch-Servische troepen waarbij duizenden moslims zijn vermoord. Het is inmiddels bijna tien jaar geleden dat Miroslav Deronjic voor het Joegoslavië-tribunaal werd veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf wegens zijn rol bij de massamoorden. De film *The Prosecutor, the Defender, the Father and his Son* van de Bulgaarse regisseur Iglika Triffonova is gebaseerd op de veroordeling van deze oorlogsmisdadiger, die in de film Milorad Krstić wordt genoemd. Voor het tribunaal staan twee ambitieuze advocaten tegenover elkaar. Volgens openbaar aanklager Catherine Lagrange verdient Krstić de hoogst mogelijke straf. Toch lukt het verdediger Mikhail Finn om alle beschuldigingen aan het adres van zijn cliënt te weerleggen. Tot Lagrange een laatste getuige oproept. Het verhoor van de jongen, de zogenoemde Getuige 109, vormt het begin en tegelijk de belangrijkste scène van de film. Getuige 109 beweert als kind door zijn ouders in de steek te zijn gelaten en een van Krstićs soldaten te zijn geweest. Krstić stelt echter de getuige nog nooit te hebben gezien. Reden voor Finn om een onderzoek naar de betrouwbaarheid van de getuigenverklaring te starten. Wanneer hij naar Bosnië afreist, ontmoet hij de mogelijke ouders van de jongen. Maar liet de jongen niet in zijn verklaring doorschemeren dat zijn ouders overleden waren? Finn probeert zo de getuigenverklaring aan het wankelen te brengen, maar ontdekt door het contact met de mogelijke familie van de jongen dat er ook een menselijke en emotionele kant zit aan het verhaal rond de veroordeling van Krstić. *The Prosecutor* is een serieuze, donkere en soms ietwat langdradige film, maar juist die menselijke kant maakt hem aangrijpend.

***The Prosecutor, the Defender, the Father and his Son* is deze maand te zien via www.filmthuis.nl.**

Francisca Mebius

DURF TE TWIJFELEN

Hoe ontrafel je een noodlottige gebeurtenis met het doel objectief vast te stellen wat of wie er verantwoordelijk was? Deze vraag staat centraal in het boek *Werken aan waarheidsvinding* van onderzoeker Raimond Giard (Boom juridisch, 2016).

Giard stelt dat waarheidsvinding binnen een gerechtelijke procedure breder en systematischer moet worden aangepakt. Het juiste oordeel vraagt om een functionele vereniging van het juridische en het empirische. De Schotse filosoof David Hume (1711-1776) noemde dit het *is-ought-problem*, het spanningsveld tussen de wereld zoals die in de dagelijkse praktijk is en zoals die idealiter zou moeten zijn. Hiermee worden we volgens Giard pas geconfronteerd als we bereid zijn scherpziend en oordelend naar onze dagelijkse praktijk te kijken. Dat vraagt om een sceptische attitude. 'En durf te twijfelen aan wat we denken te weten.'

Francisca Mebius

‘ALLE GROTE KANTOREN WORSTELEN MET DIVERSITEIT’

TEKST / ERIK JAN BOLSIUS BEELD / JEAN-PIERRE JANS

Haar processtukken en vonnissen moeten lezen als een roman. Maar blogs en sociale media zijn niet besteed aan Marieke van Hooijdonk (45), advocaat, partner en raadsheer-plaatsvervanger. ‘Ik snap niet dat mensen er tijd voor hebben.’

Van Hooijdonk werkt zeker zestig uur in de week, dus tijd voor een frisse neus is er zelden. Maar nu zetten we koers richting het Beatrixpark, dat tussen de Zuidas en het kantoor van Allen & Overy ligt. Naast haar internationale praktijk als litigator en arbiter is Van Hooijdonk voorzitter van de praktijkgroep Litigation. ‘Ik ben verantwoordelijk voor een team van zo’n 35 advocaten en tien man ondersteunend personeel en moet zorgen dat iedereen plezier in zijn werk heeft. Generation Y is heel bewust bezig met de *work-life balance*, is meer geneigd om verschillende functies uit te proberen en dus ook minder gebonden aan één werkgever of één kantoor.’

Zelf zit ze wel al haar hele carrière bij het kantoor waar ze al op haar 32ste partner werd. Haar kinderen werden daarna geboren. Ze is fulltime blijven werken. ‘Ik zou totaal gestrest raken van vier dagen werken. Het werk wordt niet noodzakelijkerwijs minder, en je zult zien dat er op die vrije dag toch iets ontploft. Het is topsport, maar het is mogelijk.’

Eigenlijk wil ze niet te veel over ‘vrouwen naar de top’ praten. ‘Ik denk dat het geen oplossing is om met vrouwen bij elkaar te gaan zitten om over vrouwenproblemen te praten. Als kantoor hebben wij geen glazen plafond, de laatste vijftien jaar is het aantal nieuwe partners in Amsterdam fiftyfifty verdeeld tussen mannen en vrouwen.’ Het thema diversiteit houdt haar zeker bezig, maar ze ziet de uitdaging eerder in het werven van collega’s met een andere culturele achtergrond. ‘Alle grote kantoren worstelen ermee. Misschien denken zij dat ze niet welkom zijn. Het tegendeel is waar, laat ze vooral solliciteren en langskomen.’

Van Hooijdonk is gespecialiseerd in internationale arbitragezaken, daar praat ze met zichtbaar plezier over. ‘Het kan van alles zijn, een *joint venture* die uit elkaar valt, een geschil over een leveringscontract of over de bouw van een warmtekrachtcentrale. Steevast zijn er meerdere nationaliteiten en rechtssystemen bij betrokken, zoals laatst een zaak waarbij vragen naar Duits, Engels, Russisch en Kazachstaans recht moesten worden beantwoord. De echt grote en internationale geschillen gaan naar arbitrage, omdat je het daarmee vertrouwelijk houdt, het vonnis wordt niet gepubliceerd en het is wel internationaal uitvoerbaar. En je kunt de arbiters kiezen met de expertise die je wilt hebben.’ Sinds een paar jaar zit ze in het Internationale Hof

Wie is Marieke van Hooijdonk?

1995-2003:	advocaat Litigation & Arbitration Loeff Claeys Verbeke en Allen & Overy
2003-heden:	partner Litigation & Arbitration Allen & Overy
2010-heden:	raadsheer-plaatsvervanger Hof Arnhem-Leeuwarden
2014-heden:	lid *International Court of Arbitration* van de *International Chamber of Commerce*.

Samenwonend, drie kinderen.

‘Het Nederlandse systeem biedt niet de beste manier om de waarheid boven tafel te krijgen’

van Arbitrage van de *International Chamber of Commerce* (ICC). ‘Zes of zeven keer per jaar heb ik een zitting van het ICC Hof in Parijs met de voornaamste taak om concept-arbitrage-vonnissen te *“scrutinisen”*, dus na te zien op procedurele punten zoals het toepassen van hoor en wederhoor en een begrijpelijke motivering zodat het vonnis juridisch uitvoerbaar is. Dit kost mij een paar dagen per maand, maar het is intellectueel uitdagend werk. Een zaal met vijftig mensen en 35 nationaliteiten, dat is toch fantastisch.’

Ondanks haar vele rollen, ze is partner, advocaat, arbiter en raadsheer-plaatsvervanger in het Gerechtshof, kun je Van Hooijdonk niet blijer maken dan met een complexe, nieuwe zaak. ‘Ik kan heel gelukkig worden van een lekker vers dossier met een hele berg feiten. Daar wil ik dan een goed stuk voor schrijven dat moet lezen als een roman. Het moet zo logisch zijn dat jouw conclusie de enige juiste is, zonder dat de lezer het gevoel krijgt dat deze hem opgedrongen wordt.’

Door haar internationale arbitrage-ervaring is Van Hooijdonk kritisch op de Nederlandse manier van het horen van getuigen. ‘De vragen worden primair gesteld door de rechter, die ook de antwoorden samenvat. Dat is niet de beste manier om de waarheid boven tafel te krijgen. In arbitrage ligt de ondervraging van getuigen primair in handen van de advocaat van de wederpartij, de *cross-examination*, met een woordelijke verslaglegging. Wat mij betreft voeren we dat ook in ons systeem door.’

Hoewel de advocatuur niet echt bekendstaat om haar innovatieve manier van werken, is innovatie bij Allen & Overy zeker een thema. ‘We behandelen steeds grotere zaken, met ontzettend veel documenten en informatie. Wij zijn bezig met systemen waar je al die informatie in kunt zetten en goed doorzoekbaar kunt maken. Ik denk dat we daarin vooroplopen. Wij waren ook het eerste kantoor met een *Legal Services Center* in Belfast, daar zitten goed opgeleide advocaten die ons helpen bij het verwerken van grote hoeveelheden data.’

Een andere vorm van innovatie, cliënten werven via sociale media, een flitsende site of bloggen is niks voor haar. Op een bankje in het Beatrixpark vertelt ze over haar vorig week geopende Facebook-account. Verbaasd zegt ze: ‘Ik snap niet dat je de hele dag de tijd hebt om je mening met anderen te delen. Als partijen op zoek zijn naar de beste advocaat op het gebied van bijvoorbeeld *class actions* of *investigations*, kijken ze in de *Chambers* en de *Legal 500* en daarin staan we bovenaan.’

© Wil Eikelboom

Op verkenningsmissie naar Lesbos

‘Ik blijk de eerste advocaat in het kamp’

DOOR / WIL EIKELBOOM BEELD / WIL EIKELBOOM, LAURA JANSEN & FLIP SCHÜLLER

Asielzoekers op Lesbos hebben recht op bijstand van een advocaat, maar advocaten zijn in de kampen niet te vinden. Wil Eikelboom reisde daags na de Turkije-deal af naar het eiland om te kijken hoe hij rechtsbijstand kan verlenen. Voor het *Advocatenblad* hield hij een dagboek bij.

19 maart
Ik lees de persverklaring over de Turkije-deal met verbazing. Iedereen krijgt een individuele asielbeoordeling, maar ook: iedereen moet terug naar Turkije. Dat gaat natuurlijk niet samen. En: een asielprocedure in Griekenland? Die ligt al jaren in puin. Is er in advocaten voorzien?
11.29 – ik app naar mijn kantoorgenoot Flip Schüller: ‘Ik denk dat we erheen moeten’.
11.30 – ‘Mee eens, ga zo bellen’. Flip begrijpt precies wat ik bedoel.

23 maart
Flip en ik zitten in de Transavia-vlucht naar Athene. Alle directe vluchten naar Lesbos zijn van de dienstregeling geschrapt. Lesbos is even geen vakantie-eiland meer.
De afgelopen dagen hebben we hard gewerkt om onze verkenningstrip invulling te geven. Flip is lid van het migratierechtcomité van de CCBE, de raad van Europese balies, en heeft het mandaat om uit hoofde daarvan te observeren. Verder hebben we onze contacten bij diverse organisaties aangeschreven.
Inmiddels begint de reis ook aandacht te genereren, nadat mijn tweet of iemand een mobiele printer te leen had, werd opgepikt door Radio 1. VluchtelingenWerk Nederland biedt genereus aan om de printer en onze reis- en verblijfskosten te betalen.

24 maart
Om 8.30 zitten we aan het ontbijt in Mytilini. We praten met Laura Jansen, de Nederlandse zangeres die al zeker een halfjaar op het eiland dag en nacht in touw is voor *Movement on the Ground*. Ik ken haar van toen ze in Amsterdam actief was voor vluchtelingen.
Laura legt ons geduldig uit wat de situatie is. Welke opvangkampen er zijn, welke organisaties actief zijn, wie wat doet. We maken aantekeningen. Het blijkt dat er eigenlijk niemand actief is als het gaat om juridische bijstand. Dat is niet gek, want tot een week eerder vroeg er niemand asiel aan op Lesbos. Vrijwilligers hielden zich

bezig met bootjes veilig aan wal krijgen, en mensen goed opvangen totdat ze doorreisden. Sinds 20 maart is alles anders.
We hebben vervolgens een afspraak met de deken van de Advocatenorde van Lesbos. Belangrijk, want we kunnen en willen niet opereren zonder de Griekse advocaten. De deken blijkt een vriendelijk man die een heel programma voor ons heeft uitgestippeld. Met een aantal lokale advocaten gaan we langs twee opvanglocaties en een aantal hoogwaardigheidsbekleders. Onder meer de commissaris van politie en de commandant voor de Egeïsche Zee maken tijd voor ons. Veel meer dan beleefdheidsbezoekjes zijn het niet, maar het is nuttig om elkaar te kennen.
Moria is een opvangkamp nabij het dorpje met dezelfde naam. Dat kamp wordt gerund door het leger. En dat is te zien. Gebouwd als gesloten opvang is het omringd door twee rijen hoge hekken met prikkeldraad en wachttorens. Voor 20 maart stond de deur er open, vluchtelingen konden in- en uitlopen. Nu is Moria een gevangenis.
Na enige druk van de deken mogen we er naar binnen om met de '*camp commander*' te spreken. Dat blijkt een jonge vrouw met een neusbel, constateer ik wat verbaasd. Type 'ngo-werker'. Ze zegt fervent voorstander van de mensenrechten te zijn. Ik hoop dat ze het meent want de situatie in het kamp lijkt daarmee in flagrante strijd. Mensen en (veel) kinderen achter hoge hekken, zonder duidelijke rechtsbasis.
Als we naar de uitgang lopen, horen we ineens een luid kabaal. Voor de poort is een demonstratie begonnen tegen het opsluiten van vluchtelingen. Achter ons zwelt ook geluid aan: de gedetineerden beantwoorden het protest. We staan er precies tussenin. Die avond krijgen we een mail van de Amsterdamse orde die aangeeft ons 'project' ook financieel te willen steunen. Het sterkt ons in onze missie.

25 maart
We gaan weer naar Moria. Ik wil weten of het mogelijk is om als advocaat binnen te komen met de naam van een cliënt. Tijdens de demonstratie heeft Laura een bord opgehouden met mijn telefoonnummer erop.
Een Engelssprekende Syriër heeft dat gezien en me gebeld om te vragen of ik hem wilde bijstaan. Gewapend met zijn naam en mijn advocatenpas ga ik naar de zwaarbewaakte poort. De bewaker spreekt niet zo goed Engels en weet zich niet zo goed raad met de situatie maar laat me binnen. In de dagen die erop volgen, blijkt dat ik geluk heb gehad: voor veel advocaten na mij bleef de poort gesloten.
Ik loop nu over het terrein van Moria. Overal barakken en groepen mensen in de zon. Hoe vind ik mijn cliënt? Ik heb zijn naam en foto en laat die aan verschillende mensen zien. Iemand biedt zich aan om te vertalen en al gauw word ik omringd door tientallen radeloze mensen.
Ik blijk de eerste advocaat in het kamp te zijn sinds de poort op slot is. De mensen – Syriërs, Afghanen, Koerden, Yeziden, Irakezen – zijn in paniek. Ze willen naar hun gezinnen in Duitsland, Zweden of zelfs Athene. Ze willen asiel aanvragen maar niemand vertelt ze hoe. En intussen zijn ze doodsbang om van hun bed te worden gelicht en op een boot naar Turkije te worden gezet. Kinderen klampen zich aan mijn benen vast.
Ik weet niet goed wat ik kan doen, maar ik besluit in elk geval maar zo veel mogelijk gegevens te registreren. Dat kan nog van pas komen. Ik vertel iedereen dat ik niet weet of en hoe ik ze kan helpen. Maar mijn cliënt heb ik nog niet gevonden. Dan zie ik een luidspreker staan. Een vriendelijke politieagent brengt me naar een kantoortje waar ik hem via de intercom op kan laten roepen. Binnen vijf minuten staat hij naast me.
Die avond hebben we een bijeenkomst in een stampvol zaaltje in een hotel aan de haven van Mytilini. Meer dan honderd ngo-werkers willen van ons horen wat onze bevindingen zijn en wat wij hen kunnen adviseren. Er heerst een enorme honger naar juridische informatie. ▶

'Mensen zijn doodsbang om op de boot naar Turkije te worden gezet'

© Laura Jansen

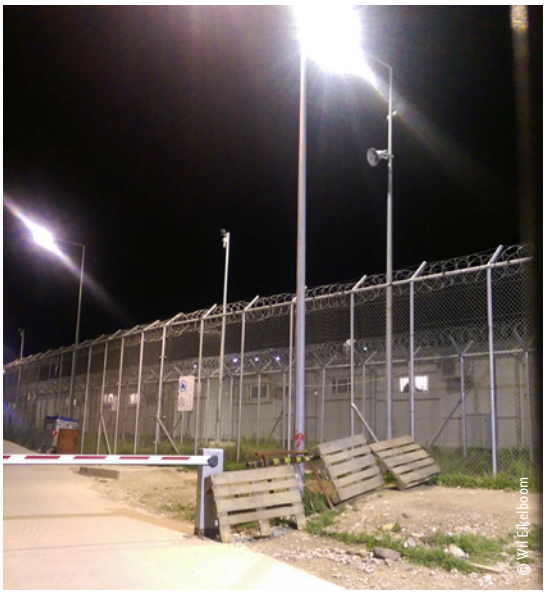
© Wil Eikelboom

© Eliq Schüller

Tot 20 maart draaide alles om opvang en eten. Nu om procedures. We leggen uit wat we weten aan deze fantastische groep mensen uit de hele wereld, die al jaren doet wat de autoriteiten laten liggen.
Het wordt ons steeds duidelijker dat het regelen van juridische bijstand aan de vluchtelingen op Lesbos waarschijnlijk ook niet aan de autoriteiten kan worden overgelaten. In elk geval niet op korte termijn. We ontmoeten een Duitse collega met min of meer hetzelfde idee. Gezamenlijk broeden we op een plan om dit handen en voeten te geven. Het zal nog niet makkelijk worden.

26 maart
Ik kijk uit het raampje van het vliegtuig over de spiegelgladde Egeïsche Zee. Vannacht zijn weer honderden vluchtelingen aangekomen, die meteen zijn opgesloten in Moria. De capaciteit van het centrum is bereikt en zal de dagen erna worden overschreden met voedseltekorten als gevolg.
Wij zijn alweer in Nederland als de eerste boten met migranten naar Turkije varen. Tegelijk neemt de druk toe om een goede procedure te garanderen. Een periode van veel bellen, mailen en vergaderen volgt. Zonder gegarandeerde toegang tot cliënten en procedures heeft het geen zin.
Ik hoop dat het lukt en ik hoop Lesbos snel terug te zien. De printer staat er alvast in een kantoortje op ons te wachten. ■

Wil Eikelboom is advocaat bij Prakken d'Oliveira in Amsterdam.

De Turkije-deal

Op 18 maart 2016 sloten de Europese regeringsleiders een akkoord met Turkije over de terugname van alle migranten die vanaf 20 maart vanuit Turkije de oversteek zouden maken naar Griekenland. In ruil daarvoor beloofde de EU om voor elke uit Griekenland teruggestuurde migrant een Syrische vluchteling uit Turkije op te nemen, tot een maximum van 82.000. Het uitdrukkelijke idee is dat degenen die op eigen kracht naar Griekenland zijn gekomen, en die zijn teruggestuurd, niet in aanmerking komen voor deze hervestiging. Ook komen niet-Syrische vluchtelingen niet in aanmerking voor hervestiging.
Een asielzoeker terugsturen naar een ander land dan het eigen land is, onder Europees recht, slechts mogelijk onder een aantal strikte voorwaarden, neergelegd in artikel 38 van de Procedurerichtlijn, onderdeel van de minimumnormen voor asiel die in de gehele EU gelden. Onder juristen is er weinig twijfel dat Turkije vooralsnog niet aan die criteria voldoet. Het is weliswaar partij bij het Vluchtelingenverdrag, maar met de uitdrukkelijke beperking dat alleen Europeanen kunnen worden erkend als vluchteling. Toegang tot de woningmarkt, legaal werk, onderwijs en gezondheidszorg zijn alle problematisch. Bovendien zijn er gedocumenteerde uitzettingen van (mogelijke) vluchtelingen uit Afghanistan en zelfs Syrië. in strijd met het verbod op *refoulement*.
Hoewel de tekst van het akkoord uitdrukkelijk stelt dat 'alle' migranten die vanuit Turkije in Griekenland aankomen worden teruggestuurd, wordt ook bevestigd dat iedereen de mogelijkheid moet hebben om asiel aan te vragen in Griekenland en om dat besluit (normaal gesproken een niet-ontvankelijkheidsverklaring van de aanvraag) in rechte aan te vechten. De regeringsleiders konden moeilijk anders, want het EU-recht is helder op dit punt, en ook het Vluchtelingenverdrag voorziet hierin. Om die procedures zo snel mogelijk af te kunnen ronden, heeft de EU Griekenland opgedragen om een aantal regels die rechten verlenen boven het absolute minimum van het Unierecht, waaronder de automatische schorsende werking van het beroep, te schrappen.
Het recht om asiel aan te vragen is met een aantal waarborgen omkleed. Zo dienen asielzoekers hierover in een begrijpelijke taal te worden geïnformeerd, dienen ze hun relaas te kunnen doen, met een tolk en hebben zij recht op rechtsbijstand – in beroep zelfs kosteloos.
Op het moment van schrijven waren de asielprocedures nog niet begonnen.

JMS Textservice
juridisch vertaalbureau

ONS VERTAALTEAM STAAT VOOR U KLAAR

Uw deadline is onze zorg!

Er zijn genoeg redenen te bedenken waarom u 's avonds om 21.00 uur een juridisch vertaalbureau nodig heeft. JMS Textservice is altijd bereikbaar en beschikbaar om direct met uw vertaalopdracht aan de slag te gaan en ook binnen korte deadlines de juiste kwaliteit te leveren.

Zo wordt uw deadline onze zorg.

T 0299-351851 | E info@jmstext.nl | W www.jmstext.nl

KALBFLEISCH ADVOCATEN TE HAARLEM

zoekt

Gevorderde stagiaire/medewerker

De huidige praktijk van het kantoor legt zich toe op verschillende disciplines, zoals ondernemingsrecht, letselschade, strafrecht, bestuursrecht en de algemene praktijk.

Het kantoor is van oudsher gevestigd in een monumentaal pand in het centrum van Haarlem.
Zij die de ambitie hebben om direct toe te treden tot de maatschap, worden eveneens uitgenodigd te solliciteren.

Graag uw reactie aan:

Kalbfleisch Advocaten
T.a.v. mr B. Wernik
Postbus 408
2000 AK Haarlem
Of per e-mail:
bwernik@kalbfleisch.nl

LENAERTSVOORVAARTADVOCATEN

LV Advocaten is een in de binnenstad van Breda gevestigd kantoor dat gespecialiseerde diensten verleent op gebied van aansprakelijkheidsrecht (personenschade, medische aansprakelijkheid), personen- en familierecht en erfrecht. Aan het kantoor zijn 4 advocaten verbonden die onder meer lid zijn van vFAS en LSA. We procederen als het moet en schikken als het kan.

Gezocht: (GEVORDERD) ADVOCAAT STAGIAIRE/ ADVOCAAT MEDEWERKER

Wij zijn op zoek naar een gedreven advocaat (40 uur) die vooral de sectie personenschade ondersteunt en uitbreidt, maar ook affiniteit heeft met de andere genoemde rechtsgebieden.

Bij ons zijn de lijnen kort en wordt gestimuleerd dat een advocaat zich na oriëntatie verder specialiseert om op hoogwaardig professioneel niveau te functioneren, zelfstandig en in teamverband. Het uitbouwen van eigen ervaring en ambitie wordt aangemoedigd.

Mail je CV en begeleidende brief naar LenaertsVoorvaart Advocaten t.a.v. Ruud Voorvaart (**voorvaart@lenaertsvoorvaart.nl**).
Voor meer info bel je 076-524 44 44

www.lenaertsvoorvaart.nl

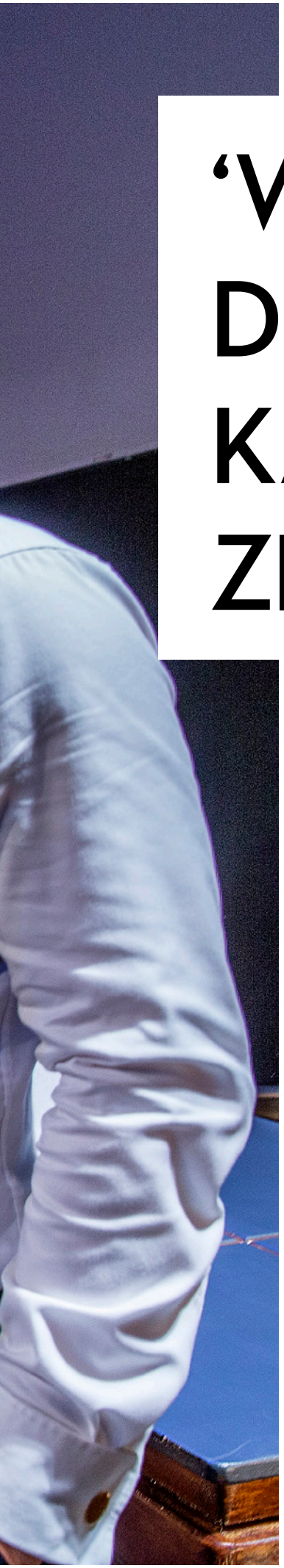

‘WE LEGGEN DE DUISTERE KANT VAN DE ZIEL BLOOT’

DOOR / FRANCISCA MEBIUS BEELD / JEAN-PIERRE JANS

Voor het eerst in zijn leven stond Gerard Spong op het toneel, samen met acteur Waldemar Torenstra die Spong als de grootste inspirator zag voor zijn hoofdrol in *Advocaat van de duivel*. Een gesprek over de kunst van het pleidooi, de zucht om te winnen, moraliteit, en de vloeiende grens tussen goed en kwaad. En het referendum natuurlijk.

Hij wordt wel de advocaat van de duivel genoemd, Gerard Spong, die volgens de publieke opinie monsters van misdadigers bijstond. Geen wonder dat acteur Waldemar Torenstra hém noemde als degene die hem het meest inspireerde bij zijn rol van Kevin Taylor in *Advocaat van de duivel*. In dat toneelstuk wordt de jonge plattelands-advocaat gevraagd als partner bij een beroemd kantoor in New York en raakt hij, gedreven door ambitie, verstrikt in een faustisch verbond. Het is het inmiddels overbekende verhaal dat verfilmd werd met Al Pacino (wie zag ’m niet) en dat dit voorjaar live in Nederlandse theaters te zien is. Verschillende advocaten kregen een gastrol; Spong bij de première. Een week of wat later treffen Spong en Torenstra elkaar in het monumentale pand van Spong Advocaten in Amsterdam. Wat hebben ze van elkaar geleerd? Wat hebben theater en pleiten gemeen? En waarom zijn advocaten zulke aantrekkelijke personages?

Torenstra: ‘Ha, je hebt de antwoorden op mijn vragen al op papier gezet. Een perfecte voorbereiding dus. Dat hebben advocaten en acteurs met elkaar gemeen.’
Spong: ‘Alles begint bij een goede voorbereiding. Ook mijn rol als acteur heb ik goed voorbereid. Maar toneel was voor mij wel even iets anders dan de rechtszaal. Ik voelde een beetje dezelfde spanning en tinteling, maar ik ben eigenlijk nooit meer echt nerveus voor een pleidooi, ook al moet je altijd kunnen anticiperen op onvoorziene dingen.’ ▶

Torenstra: 'Dat is op het toneel ook. Je vraagt je vaak af: komt het over? Snappen ze me wel? Is dat in een pleidooi ook zo?'
Spong: 'Ja, als een zaak zich ertoe leent, probeer je de kou uit de lucht te halen. Door bijvoorbeeld een kwinkslag te maken. Maar soms lukt dat niet en dan vraag je je af waarom.'

Torenstra: 'Een andere belangrijke overeenkomst tussen de advocatuur en het toneel is dat het bij allebei om een soort verdikking van de werkelijkheid draait. Op het toneel vertel je een groot verhaal dat je even in twee uur in elkaar propt. In de rechtszaal gebeurt dat volgens mij ook.'
Spong: 'Dat is zeker zo. De kunst van het pleidooi en daarmee van het verdikken, is dat je het verhaal dat je wilt vertellen op zo'n manier samenbalt dat je de kern goed vertelt. Je moet je niet verliezen in allerlei bijkomstigheden. Zeker in zaken van vlees en bloed, zoals doodslag, moord en verkrachtingen. Je moet de emotionele achtergrond van zo'n zaak in het begin van je pleidooi heel treffend weten te verantwoorden en te verwoorden.'

Torenstra: 'Ook op het toneel moet je pakkend zijn en niet te veel uitwaaieren.'
Spong: 'Ik heb me wat dit betreft laten inspireren door Romeinse retorici. Van Marcus Aurelius bijvoorbeeld heb ik geleerd dat je een korte heldere uiteenzetting moet geven, maar dat je je punt wel direct moet maken. En je moet nooit meer dan drie adjectieven gebruiken.'

Torenstra: 'Daar dacht Shakespeare heel anders over.'
Spong: 'Dat weet ik, maar ik hou me aan de Romeinen vast en het zou vaste leerstof moeten zijn voor strafpleiters. Op de universiteit krijg je alleen maar een dosis juridische stof toegediend, maar je leert niet hoe je een pleidooi in elkaar moet zetten. Een goed pleidooi is een soort muziekstuk. Je componeert.'

Torenstra: 'Ook dat is hetzelfde op het toneel. Je moet rekening houden met hoe je je verhaal opbouwt. Dus in die zin is een advocaat ook zeker een soort acteur.'
Spong: 'Absoluut. De voordracht is zo belangrijk. Je moet je tempo, je dictie en je articulatie in de gaten houden.'

Torenstra: 'En de overtuiging? De mate waarin je zelf gelooft dat het waar is?'
Spong: 'Als strafpleiter is het vaak zo dat je zelf niet overtuigd bent van de onschuld van je cliënt. Die eigen overtuiging doet er ook niet toe, omdat de wet slechts rept over de rechterlijke overtuiging. Maar je moet wel proberen een consistent en aannemelijk verhaal op tafel te leggen. De kunst is om een zwakke zaak om te draaien en die te winnen.'

Torenstra: 'Ook acteurs moeten het verhaal zo waar mogelijk brengen. Je moet als het ware zelf bijna geloven in een personage, anders prikt het publiek er zo doorheen. Maar moeten rechters dan niet voelen dat je als advocaat echt voor een cliënt staat, zodat hij echt gelooft dat hij of zij onschuldig is?'
Spong: 'Nee, zo is het niet, maar het is wel een glibberig pad. Je hoeft het niet eens te zijn met je cliënt, maar je mag je niet openlijk distantiëren van hem of haar. Het is onze taak om uit het hele dossier en de brij van gegevens punten te halen die in zijn of haar voordeel kunnen pleiten. En je zult ook aandacht moeten schenken aan belastende zaken. Je kunt niet alleen maar een rozengeur en maneschijn-verhaal houden over bijvoorbeeld een heftige verkrachting.'

Torenstra: 'Volgens mij bevinden de advocatuur en de rechtspraak zich op het snijvlak van wat wij als samenleving hebben bepaald van wat goed is. Daarom is het een perfect onderwerp voor scriptschrijvers.'
Spong: 'Dat denk ik ook. De belangrijkste overeenkomst tussen strafadvocatuur en toneel is dat ze beide de dramatische kant van het leven laten zien. En de strafzaak is een populair genre, omdat men de advocaat heel vaak vereenzelvigt met zijn kwaadaardige cliënt. Ze zien de cliënt als het kwaad en de advocaat ook, want die praat recht wat krom is. En ik denk dat misdaad fascineert, omdat het de duistere kant van de ziel, waar iedereen mee te maken heeft, blootlegt.'

Torenstra: 'Dat komt ook weer heel dicht bij theater. Men gaat naar het theater om te zien dat Piet zijn vader vermoordt of dat Sien het met haar buurman doet. Men wil emoties herkennen en zich hieraan spiegelen.'
Spong: 'Klopt. Toneel, opera, pleiten in de rechtszaal. Het is allemaal gebaseerd op een paar elementaire menselijke zwakheden. Jaloezie, hebzucht, doodsdrift en levensdrift. Ingrediënten van het leven, maar die ook een hele hoop dingen kapot kunnen maken. En de grens tussen goed en kwaad is vaak heel vloeiend.'

> 'Ik ben opgegroeid in een psychiatrische inrichting; het verschil tussen gestoord en niet-gestoord is niet zo groot'

Torenstra: 'Word je weleens raar aangekeken, omdat je iemand verdedigt die verdacht wordt van bijvoorbeeld moord?'
Spong: 'Zeker. Daar heb je die advocaat weer die met een vormfout een monster van een cliënt vrij krijgt. Die discussie speelt altijd. Maar dat is echt een misvatting.'

Torenstra: 'Willen mensen dat graag? Dat ze lekker boos op de strafadvocaat en het systeem kunnen zijn?'
Spong: 'Ja, maar daar speelt hypocrisie natuurlijk ook een rol. Zodra ze zelf in de puree zitten, weten ze niet hoe snel ze mij moeten vinden voor het zoeken naar een vormfout.' ▶

Torenstra: 'Ben je daar naarmate je ouder werd ook geprikkelder van geworden? Ik kan me voorstellen dat je je aan het begin een soort ridder te paard voelde en dat je dacht: ik ga mensen helpen hun recht te krijgen?'
Spong: 'Helaas, ik moet je teleurstellen. Ik ben gewoon begonnen en wilde het zo goed mogelijk doen. Ik word weleens moe van dat eeuwenoude misverstand van: hoe kunt u nu iemand verdedigen waarvan u weet dat hij schuldig is? Maar het is een onuitroeibaar misverstand en ik probeer dat steeds zo helder mogelijk recht te zetten. Daarvoor moet je bedreven en bevlogen zijn.'

Torenstra: 'Het is dus echt liefde voor de rechtspraak.'
Spong: 'Ja, en voor het vak. Maar ik denk dat een acteur dit ook moet hebben. Je moet een behoorlijke dosis inlevingsvermogen hebben.'

Torenstra: 'En je moet niet te veel oordelen. Ook als je een moordenaar speelt moet je zo onbevangen mogelijk naar je personage kijken. Maar het blijft me fascineren dat er zoveel strafpleiters zijn die bevlogen zijn, terwijl de samenleving denkt dat strafpleiters de mazen van de wet alleen maar oprekken om allerlei mensen vrij te laten rondlopen.'
Spong: 'Dat snap ik. Van oudsher worden wij gezien als doortrapte roofvogels die het alleen maar voor het geld doen. Los van elk geweten op zeer sluwe wijze mensen vrijpleiten.'

Torenstra: 'Dat klinkt wel een beetje rock-'n-roll.'
Spong: 'Zeker, maar op de een of andere manier is die opvatting er toch ingeslepen, ook al berust die niet op de realiteit.'

'Soms moet je je geweten uitschakelen'

Torenstra: 'Heeft dat niet vooral te maken met onkunde van de bevolking? Dat men dus eigenlijk niet goed begrijpt hoe het systeem van de rechtspraak werkt?'
Spong: 'Ik heb soms sterk het gevoel dat het selectieve verontwaardiging is. Elke keer als ik mensen hier krijg als cliënt dan weten ze diep in hun hart best wat er globaal onder een eerlijk proces wordt verstaan. Ze maken bijvoorbeeld allemaal aanspraak op het horen van getuigen. Kijk naar Wilders. Ze willen allemaal een onbevangen strafrechter. Ze eisen allemaal dat een advocaat vol voor ze gaat. Dat zijn al een paar ingrediënten van een eerlijk proces die iedereen kent. En op het moment dat wij iets doen voor een eerlijk proces, in een situatie die hen niet welgevallig is, heb je de poppen aan het dansen. Dat is een heel merkwaardig fenomeen.'

Torenstra: 'Heb je weleens angst gehad om op het scherp van de snede te opereren?'
Spong: 'Nee, je moet zeggen wat je te zeggen hebt.'

Torenstra: 'Is er nooit een zaak geweest waarvan je dacht: dat gaat me echt te ver?'
Spong: 'Nee, ik heb zaken gehad waarvan ik vond dat het wel heel erg ver ging en waarbij ik een gezonde dosis aversie ontwikkelde tegen de cliënt.'

Torenstra: 'Kun je een voorbeeld noemen?'
'Toen ik oorlogsmisdadiger Pieter Menten verdedigde en ik hem opzocht in de gevangenis moest ik hem een hand geven. Op dat moment dacht ik: ik geef iemand een hand die wel een heel bebloede hand heeft.'

Torenstra: 'Toch is de liefde voor het vak voor jou altijd groter dan de weerzin over pervers menselijk gedrag. Daar zit de kern van waarom veel mensen er niet bij kunnen. Ons wordt geleerd dat je een soort intuïtieve "ja of nee" moet hebben tegen pervers menselijk gedrag.'
Spong: 'De liefde gaat inderdaad ver. Ik moest op een gegeven moment een echtpaar bijstaan dat beschuldigd werd

Gerard Spong

Geboren: Paramaribo, 69 jaar
Studie: politicologie en rechten, Universiteit van Amsterdam
Loopbaan: 1973-1976 advocaat in Paramaribo, 1976-2000 Wladimiroff & Spong Advocaten, 2000-heden Spong Advocaten, daarnaast zeven jaar plaatsvervangend rechter geweest
Boek op nachtkastje: op dit moment *Mandarijnen op zwavelzuur* van W.F. Hermans
Ontspanning: spinningles, een wandeling in het Beatrixpark met mijn yorkshireterriër Rex of tijdens een autoritje
Levensmotto: als ik dat al heb, ik twijfel daar sterk aan, is het: werk hard, wees eerlijk en je bent op aarde om te zondigen
Inspirator: de inmiddels overleden A.L. Melai en J. Leijten, de bundel *Polariteit en tegenspraak* van Melai is een must voor iedere strafrechtadvocaat en een strafrechter zou er overigens ook wel zijn voordeel mee kunnen doen

Waldemar Torenstra

Geboren: Amsterdam, 42 jaar
Studie: Toneelschool Amsterdam, Theatervormingsklas, Economie, Universiteit van Amsterdam
Loopbaan: sinds 1996 in verschillende films, tv-series en toneelstukken waaronder vier seizoenen *Divorce* (RTL 4), twee seizoenen *Vechtershart* (BNN) en *Advocaat van de duivel*
Boek op nachtkastje: *Echte mannen vechten* van Jonathan Gottschall, ter voorbereiding op de tv-serie *Vechtershart 2*
Ontspanning: kitesurfen, met lekker weer en harde wind en een biertje na afloop
Motto: daar doe ik niet aan
Inspirator: het leven en veel goede acteurs

van doodslag van hun eigen baby. Die baby hebben ze laten verhongeren in het wiegje, een afschuwelijke dood. Dat ging mij door merg en been, maar ik heb ze wel bijgestaan en ze hebben een relatief lichte straf gekregen ook.'

Torenstra: 'Is dat dan een bijna autistische kant aan een strafpleiter?'
Spong: 'Je moet, ter wille van het eerlijke proces, je weerzin over een bepaalde zaak en het onrecht dat is gebeurd, overwinnen.'

Torenstra: 'Is dat een lekker gevoel als je dat kunt?'
Spong: 'Lekker wil ik niet zeggen, maar het geeft wel een professioneel voldaan gevoel als je dat kunt.'

Torenstra: 'Het is bijna zenboeddhisme.'
Spong: 'Daar weet ik weinig van, maar strafpleiters kunnen dat. Mensen begrijpen dat niet omdat men een zeer primitief idee over het weerbarstige begrip "schuld" heeft. In schuld zit een heel belangrijk element van verwijtbaarheid. En wij zijn ervoor om, hoe weerzinwekkend het feit en de dader ook zijn, alle facetten die dat schuldbegrip kunnen inkleuren voor het voetlicht te brengen.'

Torenstra: 'Het is simplistisch als je alleen maar denkt in termen van een goed mens en een slecht mens. Daar gaat *Advocaat van de duivel* ook over. Men moet begrijpen dat het leven organisch is. Is dat ook geen kwestie van opvoeding? Moet er niet meer onderwezen worden over begrippen als schuld en laakbaarheid?'
Spong: 'Een beetje rechtskennis zou heel goed zijn, maar je slaat hiermee de spijker op de kop. Dat ik zo denk, heeft zeker met mijn opvoeding te maken. Ik ben opgegroeid in een psychiatrische inrichting waar mijn vader psychiater en directeur was. Ik had dus dagelijks zeer ernstig psychiatrisch patiënten om mij heen.'

Torenstra (lachend): 'Wat een idyllische jeugd.'
Spong: 'In elk geval een typische jeugd. Maar ik heb ervan geleerd dat het verschil tussen de gestoorde en de niet-gestoorde mens minder groot is dan de buitenwacht denkt en hoopt. Er lopen soms meer gekken buiten dan binnen rond. Dat heeft mij zeker beïnvloed in dat schuldbegrip. Je leert relativeren op heel jeugdige leeftijd. En als strafpleiter krijg je toch vaak te maken met gestoorde cliënten. Het percentage pathologische leugenaars is in onze cliëntenkring vrij hoog vertegenwoordigd.'

Torenstra: 'Onderschrijf je de mening van John Milton (de duivelse advocaat in het stuk) dat het geweten niet bestaat?'
Spong: 'Nee, het geweten bestaat wel, maar wij moeten dat soms even uitschakelen. Als je je te veel door je geweten laat leiden, loop je het gevaar dat je een mindere verdediging kunt voeren. Daar zijn de cliënt en de rechtsstaat niet bij gebaat en daar is het vak mee geschaad.'

> 'Door de initiatiefnemers van het referendum te ontmaskeren, verricht ik een hoogst morele daad'

Torenstra: 'Staat *Advocaat van de duivel* ver van de werkelijkheid?'
Spong: 'Deels. De zucht om te winnen hebben we allemaal. Het enige is dat winnen niet alleen te vertalen is in termen van veroordeling en vrijspraak. Het kan ook betekenen dat je een aanmerkelijke strafvermindering krijgt bijvoorbeeld. In het stuk gaat de zucht om te winnen heel ver. Alles is daaraan ondergeschikt. Dat heb ik niet. Ik kan me oprecht opwinden over zaken. Bijvoorbeeld over het referendum over het associatieverdrag: het is illegaal dan wel crimineel. De tekst van artikel 98 van de Wet op het raadgevend referendum luidt: "degene die iemand onder valse voorwendselen beweegt om een verzoek in te dienen of een ondersteuningsverklaring af te leggen, wordt gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie. In *NRC* van 31 maart heeft de voorzitter van het burgercomité EU, initiatiefnemer van het referendum, gezegd dat "Oekraïne hen niets kan schelen". De oprichters hebben slechts één doel: "de Europese Unie kapotmaken, of Nederland uit de EU drijven, een Nexit dus." Dit is duidelijk een vals voorwendsel. Volgens de *Van Dale* is dit een schijnreden en in de rechtspraak betekent het een bedrieglijke handeling die geschikt is om een normaal mens in een valse waan te brengen. Misleiding dus. Dat is hier gebeurd en dat is een misdrijf. Ik vind dat ik, door de initiatiefnemers van het referendum te ontmaskeren, een hoogst morele daad heb verricht. Meerdere partijen hebben zich bij mij gemeld en er komt dan ook zeker een aangifte. Ik heb van alle kanten steunbetuigingen gekregen. Maar zeg eens, wat heb jij eigenlijk van de voorstelling en van mij geleerd?'

Torenstra: 'Dat de advocatuur een slechte pr-machine heeft. Je leest voornamelijk in kranten dat "Holleeders" vrij rond mogen lopen en bedrijven te weinig belasting betalen. Advocaten moeten dus wel heel gewiekst zijn, zou je denken. Maar er zit veel meer achter. Van jou heb ik geleerd stoïcijns te zijn zonder verlies van gevoel. Dat is een bijzondere kwaliteit.' ■

Gedragsregels

Dit moet echt anders in 2017

TEKST / NATHALIE GLOUDEMANS-VOOGD BEELD / RENÉ VAN ASSELT

De gedragsregels staan op de nominatie om herzien te worden. Het *Advocatenblad* doet een voorzet: welke moeten op de schop? En hoe?

Midden in de discussie over hoe advocaten moeten omgaan met koppelsites (dreigt overtreding van het provisieverbod in gedragsregel 2 lid 2 nu wel of niet?), kondigt de NOvA aan dat Jan Loorbach de commissie Gedragsregels 2017 gaat leiden. Eind april kwam de commissie voor het eerst bij elkaar; binnenkort zal duidelijk worden hoe het onderzoek naar de eventuele aanpassingen gaat verlopen. Mochten de gedragsregels veranderen, dan zullen de gewijzigde regels vermoedelijk gelden vanaf 2017, getuige de naam van de commissie. Het *Advocatenblad* vroeg advocaten welke wijzigingen zij graag zien op het huidige setje uit 1992 en doet met behulp van zijn lezers een voorzet.

HET PROVISIEVERBOD

'Welke gedragsregel is volgens u sowieso aan herziening toe?' luidde een *poll* op advocatenblad.nl. Dat veertig procent van de respondenten zou stemmen voor het provisieverbod was te voorspellen. In augustus 2015 schreef het *Advocatenblad* over een nieuw online platform, waarbij advocaten konden pitchen op een zaak. 'Dit lijkt in strijd met gedragsregel 2 lid 2 te zijn,' zei de toenmalige deken van Noord-Nederland over het initiatief. Dat zorgde voor ophef. In januari herhaalden de dekens nog eens: betalen voor een concrete zaak mag niet. Dat schaadt de onafhankelijkheid van advocaten. Pitchen op een zaak mag wel.
'Ouderwets', 'De dekens gaan niet met hun tijd mee', 'Dit beperkt de concurrentie': het zijn maar een paar reacties die voortkomen uit de beroepsgroep (nog los van de commerciële aanbieders die de media opzochten met felle teksten over slopen van de markt en blokkeren van innovatie). Hoewel de dekens met een checklist proberen te verduidelijken bij deelname van welke juridische bemiddelingssites het provisieverbod niet opgaat, lijken advocaten nog steeds voorzichtig te zijn. 'Vanwege het voornemen van de deken om op te treden, ben ik wel terughoudend geworden. Als advocaat wil je immers geen enkel risico lopen,' schrijft een advocaat bijvoorbeeld.
Sommige advocaten vrezen inderdaad voor hun onafhankelijkheid als derden een zaak aanbrengen. Anderen begrijpen het probleem niet: 'Zou ik mensen beter of slechter helpen als ik iemand anders een vergoeding geef voor een aangebrachte zaak? Ik zie het niet. Mijn onafhankelijkheid komt voort uit mijn rechte rug, en hangt niet af van wie mij betaalt,' mailt advocaat Geert de Haas. Velen zien als pijnpunt dat in 1992 internetmarketing nog niet bestond, maar nu broodnodig lijkt te zijn om klussen binnen te halen. Dus hoe moeten advocaten daarmee omgaan? 'Provisie is alleen niet toegestaan wanneer daardoor de vrijheid en onafhankelijkheid daadwerkelijk in gevaar komen' is een voorstel voor een nieuwe gedragsregel van advocaat Marianne Korpershoek. Maar in welke gevallen die onafhankelijkheid dan gecompromitteerd wordt door provisie te betalen, weet Korpershoek niet. 'Ik zie niet hoe mijn onafhankelijkheid in gevaar komt als ik iemand die een zaak aandraagt een deel van de opbrengst geeft. Ik ben *dominus litis*. Ook op dit punt.'
Als gedragsregel 2 lid 2 ongewijzigd blijft, lijkt het erop dat een uitgebreide toelichting nodig is. Sommige advocaten staan schrapping van het provisieverbod voor. Anderen kiezen een genuanceerdere aanpak en menen dat het artikel aangepast moet worden. Dat kan door de hoogte van de provisie te beperken of een regel op te nemen dat de derde zich niet met de inhoud van zaken mag bemoeien, stelt advocaat Noud van Gemert bijvoorbeeld voor. Een andere suggestie: waarom zet de NOvA niet zelf 'een provisieloos en zelfreguleerd online platform' op? ▶

DE VOORZET

Ofwel gedragsregel 2 lid 2 krijgt een uitgebreide toelichting waarom betalen voor leads niet toegestaan is, ofwel het artikel wordt geschrapt of dusdanig aangepast dat werken met juridische bemiddelingssites mogelijk is, bijvoorbeeld: 'Een beloning of provisie toekennen of ontvangen voor het aanbrengen van opdrachten is toegestaan mits de beloning of provisie niet buitensporig is en voor zover het de onafhankelijkheid niet schaadt.'

OVERLEGGEN CONFRATERNELE CORRESPONDENTIE

Lang stond de commissie-Bitter, die zorgdroeg voor de gedragsregels 1992, stil bij de gedragsregels 12 en 13. Is het verbod op overleggen van confraternele correspondentie en de regels over schikkingsonderhandelingen in het openbaar belang? Bevorderen deze regels een goede rechtspleging? Zien ze niet te veel op de eer van stand? Is het eerlijk dat advocaten zich wel aan deze regels moeten houden, terwijl andere rechtshulpverleners dat niet hoeven te doen? En is er nog steeds behoefte aan een verbod op overleggen van confraternele correspondentie? De regel is immers ontstaan in een tijd dat nog niet van alle correspondentie 'fotocopieën' naar de cliënt gingen. Desgevraagd adviseerde de dekenvergadering gedragsregel 21-oud over confraternele correspondentie te handhaven, omdat het volgens hen wel in een behoefte voorzag en de dekens ermee konden werken (*Advocatenblad* 1989, p. 88-89). Maar toen kwam het nieuwe procesrecht in 2002 en laaide de discussie over het overleggen van confraternele correspondentie weer op. Voormalig deken van Amsterdam Floris Bannier maakte in het *Advocatenblad* 2002 (vanaf p. 296) opmerkingen over de verhouding van het verbod in de gedragsregels 12 en 13 en het nieuwe procesrecht. De uitleg en reikwijdte van deze gedragsregels zouden moeten worden bepaald door de substantiëringsplicht en de waarheidsplicht van artikel 111 Rv en artikel 21 Rv, meende Bannier. Ook Van Doorne-advocaat Hermine ten Haaft vond dat het verbod op overleggen van confraternele correspondentie niet past bij moderne inzichten over het procesrecht (ook vond ze het onpraktisch), zo schreef ze in 2002 in *Tijdschrift voor Civiele Rechtspleging*. Maar gedragsregel 12 afschaffen, dat was niet haar voorstel. Het blijft immers van belang dat advocaten vertrouwelijk met elkaar kunnen praten. Maar dat kunnen ze over de telefoon en tijdens besprekingen doen. Gedragsregel 13 zou gehandhaafd moeten blijven, vond Ten Haaft.

Anno 2016 antwoorden meerdere advocaten dat de regeling rond confraternele correspondentie niet van deze tijd is. 'In onze praktijk corresponderen we met diverse partijen: advocaten, maar ook juristen, bijvoorbeeld bij gemeenten. We mogen alles overleggen, behalve de correspondentie met advocaten. Zaakinhoudelijk vind ik het geen enkel bezwaar als de rechter die krijgt. Dan kan hij ook zien welke standpunten zijn uitgewisseld,' zegt advocaat Guido Goorts. 'Maar een rechter mag niet beïnvloed worden door schikkingsonderhandelingen.' Daarom zouden schikkingsonderhandelingen moeten worden opgenomen in een aparte bijlage bij brieven waarin ook standpunten worden uitgewisseld, meent Goorts; een suggestie die Ten Haaft in 2002 ook al deed.

DE VOORZET

Gedragsregel 12 lid 1:
'Op andere dan schriftelijke mededelingen van de ene advocaat aan de andere mag in rechte geen beroep worden gedaan, tenzij het belang van de cliënt dit bepaaldelijk vordert, maar dan niet zonder voorafgaand overleg met de advocaat van de wederpartij.'
Gedragsregel 12 lid 2 en gedragsregel 13 kunnen dan ongewijzigd blijven.

Commissie Gedragsregels

De Commissie Gedragsregels wordt voorgezeten door Jan Loorbach (NautaDutilh) en bestaat verder uit: Christiaan Alberdingk Thijm (Bureau Brandeis), Henk de Groot (Dommerholt), Michelle de Rijke (Bird & Bird), Robert Sanders (Nederlandse orde van advocaten), Jonathan Soeharno (De Brauw Blackstone Westbroek), Jop Spijkerman (Wladimiroff Advocaten) en Ernst van Win (De Clercq Advocaten).

CONTACT MET GETUIGEN OPENBAAR MINISTERIE

Als de wederpartij een persoon aanzegt als getuige, of het lijkt waarschijnlijk dat de wederpartij dat zal doen, mag de advocaat aan de overkant die personen niet eerst horen. Dat schrijft gedragsregel 16 lid 1 voor. Een uitzondering bestaat in lid 3: dit geldt niet voor de eigen cliënt en personen die in dienst zijn van of die in een bijzondere relatie tot de eigen cliënt staan. Gedragsregel 16 lid 2 verbiedt strafrechtadvocaten om door het OM aangezegde getuigen te horen. De consensus lijkt dat die regel geschrapt moet worden.
'In civiele zaken is de regel dat men getuigen van de andere partij niet mag benaderen verdedigbaar want hij is wederzijds,' reageert Frans van Schaik. 'In strafzaken komt het voor dat het OM aangezegde getuigen van de verdediging wel door de politie laat horen. Zolang dit zo is, zouden advocaten ook aangezegde getuigen van het OM moeten kunnen benaderen.'
Stijn Franken en Taru Spronken pleitten in *Advocatenblad* 2004-3, p. 117 al voor schrapping, toen zij schreven over de introductie van het Statuut voor de raadsman in strafzaken van de Vereniging van Strafrechtadvocaten NVSA. 'Een goede verdediging omvat [...] zo nodig ook een actieve zoektocht naar voor de verdachte gunstige feiten of standpunten. De raadsman moet daarom vrijelijk contact kunnen leggen met eenieder over een afgelegde of af te leggen verklaring, zolang de raadsman zich ervan onthoudt de verklaringsvrijheid van een (potentiële) getuige in het gedrang te brengen of op onoorbare wijze te beïnvloeden,' stelden Spronken en Franken. Voor gedragsregel 16 lid 2 is geen deugdelijk argument te bedenken, meenden zij. Schrappen dus; regel 28 van het Statuut voor de raadsman in strafzaken zou een beter alternatief zijn. (Dat is ook de enige regel in het statuut die afwijkt van de gedragsregels 1992.) 'Beïnvloeding van de getuigen moet je als advocaat wel voorkomen,' voegt Spronken telefonisch nog toe.
Dat de regel van 16 lid 2 een vreemde is, staat eigenlijk niet eens ter discussie. Ook de tuchtrechter past lid 2 niet al te strikt toe, schrijft Floris Bannier in *Zoals een behoorlijk advocaat betaamt* (Maklu, 2015).
De tuchtrechter vond contact opnemen met een aangeefster van wie de hele verklaring al in het procesdossier zat, niet klachtwaardig. In een andere zaak had de advocaat in principe de vrijheid om ook getuigen van het OM te spreken, maar zaten er beperkingen aan. Het belang van waarheidsvinding staat centraal bij de beoordeling of mr. X zich had moeten onthouden van het benaderen van een getuige, overwoog het hof van discipline in 2012. ■

DE VOORZET

Gedragsregel 16 lid 2 wordt vervangen door artikel 28 van het Statuut raadsman bij verhoor:
'Het strafprocesrecht mag geen belemmering vormen voor contacten tussen een raadsman en een ieder over een afgelegde of af te leggen verklaring. De raadsman kan dat contact leggen in het belang van de verdachte en met instemming van de verdachte, mits hij zich ervan onthoudt in de contacten met een (potentiële) getuige diens verklaringsvrijheid in het gedrang te brengen of deze op onoorbare wijze te beïnvloeden. Indien aan een gedetineerde verdachte beperkingen worden opgelegd, mogen die er niet toe leiden dat een effectieve verdediging onmogelijk wordt gemaakt.'

© ANP

NEDERLAND
MASSASCHIKKINGSLAND

DOOR / LEX VAN ALMELO

De in Oud-Beijerland gevestigde Stichting Atrium Claim trof begin dit jaar voor ongeveer tienduizend gedupeerde Oostenrijkse beleggers een schikking met een Oostenrijkse bank over een langslepende beleggingsfraude. Buitenlandse advocatenkantoren kiezen tegenwoordig vaker voor de Nederland-route.

Foto: De Duitse minister van transport Alexander Dobrindt (l) en Herbert Diess (r) van Volkswagen na de rel rond de sjoemelsoftware

Meinl European Land Ltd, destijds een dochter van de Oostenrijkse Meinl Bank, zette zichzelf in 2002 in de markt als een zeker maar daarom niet minder profijtelijk alternatief voor conservatieve investeringen. Het formeel op Jersey gevestigde vastgoedfonds wist 4,6 miljard euro aan te trekken van hoofdzakelijk Oostenrijkse investeerders. De koersen van het fonds stegen gestaag tot medio 2007. Toen werd duidelijk dat het fonds de koers kunstmatig had opgestuwd door eigen aandelencertificaten in te kopen. De koers stortte dramatisch in.

STROOMVERSNELLING

Bijna drieduizend beleggers voerden gerechtelijke procedures om hun schade vergoed te krijgen. Anderen onderhandelden met de Meinl Bank. Bij gebrek aan een juridische stok achter de deur was de bank echter niet erg toeschietelijk. Collectieve procedures zijn in Oostenrijk onmogelijk en de bank speculeerde erop dat veel individuele beleggers het er maar bij laten zitten. Het touwtrekken had misschien nog jaren kunnen duren als de Weense advocaat Eric Breiteneder niet de voordracht had gehoord die zijn Rotterdamse confrère Patrick Haas (AKD) hield voor het *International Financial Litigation Network*. Haas vertelde over de mogelijkheden om in Nederland op basis van de Wet collectieve afwikkeling massaschade (Wcam) een schikking verbindend te laten verklaren voor alle gedupeerden. Op die manier kunnen aangesproken bedrijven een punt zetten achter de afwikkeling van massaschades.
Haas: 'Breiteneder had zelf achthonderd gedupeerde beleggers als cliënt en zag nu de mogelijkheid om de zaak eindelijk op te lossen. Wij hebben in Nederland Stichting Atrium Claim opgericht met als voorzitter de ervaren Amerikaanse advocaat Lawrence A. Sucharow.'
Sucharow vormt samen met onafhankelijke deskundigen uit binnen- en buitenland het bestuur van Stichting Atrium Claim, die officieel gevestigd is op een bedrijfsterrein in Oud-Beijerland, alwaar oud-PwC-accountant en bestuurslid Arie van der Steen kantoor houdt en allerlei praktische zaken regelt voor de stichting.
Omdat de gedupeerde beleggers nu een vuist konden maken, raakten de onderhandelingen met de bank in een stroomversnelling. Nog voordat de stichting en de bank het eens waren over een schikking van zestig miljoen euro daalde het aantal gerechtelijke procedures van 2700 tot 898. Op 19 januari maakte de bank bekend dat er een algemene schikking was getroffen voor tienduizend beleggers, die tot maximaal zeventig procent van hun schade vergoed zullen krijgen. Als genoeg beleggers zich bij de schikking aansluiten, hoeven zij niet eens een Wcam-procedure te beginnen, zegt Patrick Haas.

VOLKSWAGEN

Op hetzelfde adres in Oud-Beijerland huist Stichting Volkswagen Investors Claim, die is opgericht door – daar is ie weer – Arie van der Steen, de enige Nederlandse betrokkene bij de stichting. Deze stichting moet overigens niet worden verward met de Volkswagen Investor Settlement Foundation. Ook dat is een Nederlandse stichting, die volgens oud-Boekel-De Nerée-advocaat Anatoli van der Krans met Volkswagen rond de tafel wil en alle gedupeerden via het Gerechtshof Amsterdam wil laten binden aan het onderhandelingsresultaat. Voorzitter van de Foundation is Huub Willems, oud-president van de Ondernemingskamer en bijzonder hoogleraar corporate litigation in Groningen. Voormalig AKD-advocaat Ben Knuppe is één van de toezichthouders. De advocaat in de Verenigde Staten is Jeroen van Kwawegen van het Amerikaanse Bernstein Litowitz Berger & Grossmann LLP; de Nederlandse advocaat is Arnold Croiset van Uchelen (Allen & Overy Amsterdam). Bernstein Litowitz Berger & Grossmann was een paar jaar geleden ook betrokken bij de schikking die Stichting Converium ▶

> Het touwtrekken had zonder die wet nog jaren kunnen duren

Internationale schikkingen

Sinds de invoering van de Wet collectieve afhandeling massaschade (Wcam) in 2005 zijn er in Nederland negen massaschikkingen algemeen verbindend verklaard in acht zaken. De eerdergenoemde Meinl-schikking hoort (nog) niet in dit overzicht thuis.

Zaak	Jaartal	Schikkingsbedrag
DES	2006 en 2014	€ 38 mln
Dexia	2007	€ 1 mld
Vie d'Or	2009	€ 45 mln
Shell	2009	$ 448 mln
Vedior	2009	€ 4 mln
Converium	2012	$ 58 mln
DSB	2014	€ 500 mln (max.)
Ageas/Fortis	2016	€ 1,2 mld

Bron: Ilja Tillema/EUR/LvA

sloot voor beleggers van over de hele wereld. Dat was de eerste keer dat het Gerechtshof Amsterdam een internationale schikking wereldwijd verbindend verklaarde terwijl het Nederlands belang minimaal was.
In 2009 deed het hof dat weliswaar al met de schikking van Shell, maar daarbij waren veel meer Nederlandse beleggers betrokken.
In absolute zin is het aantal internationale schikkingen via de Nederland-route niet indrukwekkend (zie kader Internationale schikkingen). Maar behalve Volkswagen lopen er volgens Patrick Haas nog meer kwesties. 'Als land voor schikkingen neemt Nederland zeker in populariteit toe.'
Volgens Anatoli van der Krans heeft Nederland alles om 'een international settlement hub' te worden. Dat past in een rijke traditie in Nederland met Den Haag als internationale hoofdstad van recht, veiligheid en vrede en het poldermodel. 'Nederland is meer een schikkingsland dan een claimland.'

GELDVORDERINGEN

'Uit onderzoek blijkt dat Nederland helemaal geen claimland is,' zegt Ianika Tzankova, hoogleraar mass claim dispute resolution in Tilburg en voorheen advocaat bij Barents-Krans, NautaDutilh en Dirkzwager.
Ilja Tillema, promovenda aan de Erasmus Universiteit, analyseerde acht massaschikkingen die sinds de invoering van de Wcam zijn getroffen. Tillema heeft ook ongeveer driehonderd rechterlijke uitspraken onderzocht die van 1999 tot 2015 zijn gedaan over collectieve acties. 'Bij zulke acties zijn vrij weinig internationale partijen betrokken.'
De verklaring hiervoor is simpel: op grond van artikel 305a lid 3 Rv kun je bij een collectieve actie geen schadevergoeding in geld eisen.
Je moet dan eerst een verklaring voor recht eisen dat de schadeveroorzaker aansprakelijk is, vervolgens onderhandelen over de hoogte van de schadevergoeding, waarna je de schikking verbindend kunt laten verklaren. Er wordt wel gewerkt aan een wetsvoorstel om ook collectieve geldvorderingen mogelijk te maken. Maar volgens Ianika Tzankova is de wetgever de extraterritoriale mogelijkheden van de Hollandse class action aan het terugsnoeien om het risico van een claimcultuur te beperken. Daardoor kun je voor collectieve claims voorlopig beter in de Verenigde Staten terecht.

COMMERCIAL COURT

Tegen deze achtergrond moet het Netherlands Commercial Court (NCC) niet de illusie hebben dat het een magneet wordt voor internationale geschillen. Het NCC zal vanaf 1 januari 2017 bestaan uit een aparte kamer bij de Rechtbank Amsterdam respectievelijk het Gerechtshof Amsterdam. Partijen kunnen ervoor kiezen om hun geschil door het NCC in het Engels te laten berechten tegen kostprijs. Om kostendekkende griffierechten te mogen doorberekenen, moet de wet nog worden aangepast.
Het NCC wordt gepositioneerd als alternatief voor de dure commercial courts in Londen, Dublin, Delaware, Dubai en Singapore.
'Het is goed dat het er komt. Het economisch belang van het NCC is een beetje aangedikt, maar dat moet ook als je iets bepleit. Het is ook praktisch om de specialistische en complexe zaken weg te houden van de standaardzaken, zodat die gewoon kunnen doorstromen,' zegt Tzankova.
Zij vindt wel dat er met twee maten wordt gemeten nu het NCC kennelijk geen claimcultuur in de hand werkt, terwijl de wetgever dit wel als tegenargument gebruikt bij de invoering van de collectieve actie geldvordering.
Of het NCC kan concurreren met de andere commercial courts weet Tzankova nog niet. 'Dat de kosten hier lager zijn en de snelheid hoger, klopt. Maar dat is alleen een voordeel als je de kwaliteit kunt garanderen, want op dat niveau zijn de belangen groot. Alles staat of valt met de kwaliteit van de rechter. Als je kijkt naar wat de rechters en raadsheren van het NCC moeten kunnen, denk ik dat ze zoeken naar een schaap met zeven poten.'
Bedrijven moeten wel eerst afspreken dat zij hun zaken bij het NCC zullen neerleggen. Vaak kiezen internationale ondernemingen voor neutraal terrein, omdat ze elkaar geen thuisvoordeel gunnen. Dus of het NCC inderdaad de beoogde vijftig tot honderd zaken per jaar krijgt, staat nog te bezien. ■

Wet Chamber

Ook de Rechtbank Rotterdam versterkt zijn internationale ambities en wil zich meer manifesteren als internationaal alternatief op het gebied van met name zeevervoer en binnenvaart. De rechtbank heeft al een 'natte kamer', waar je in het Engels kunt procederen en medio maart kwam zij met een 'Visie op maritieme en vervoersrechtspraak in Rotterdam'.
Voorzitter Taco van der Valk (AKD) van de Vereniging van Vervoerrecht Advocaten: 'De rechtbank wil de rechtspraak in transportzaken zo veel mogelijk concentreren. Luchtrechtzaken zullen wel in Haarlem en Amsterdam blijven, zeker als het om passagiers gaat. En het wegvervoer bij verschillende rechtbanken. Maar de scheepvaartzaken zouden naar Rotterdam moeten.
Op die manier kun je de kwaliteit het best garanderen nu er door de technische vooruitgang en het containervervoer veel minder schadegevallen zijn.'
Daarbij is de Nederlandse taal natuurlijk onbekend in het internationaal vervoer. 'We merken dat heel veel klanten in de vervoerssector voor Londen kiezen als plaats om geschillen te beslechten, omdat ze de rechter dan tenminste kunnen verstaan. De Rechtbank Rotterdam wil het Nederlandse bedrijfsleven hier houden. In alle rangschikkingen staat de Nederlandse rechtspraak hoog en als je hier in het Engels kunt procederen kan dat één van de vele factoren zijn die een bedrijf doen besluiten om zich in Nederland te vestigen.'

KANSRIJKE ZAAK
KOSTEN EEN STRUIKELBLOK?

Liesker Procesfinanciering draagt de proceskosten, van lopende en nieuwe procedures. Wij krijgen alleen (terug)betaald als er ook een opbrengst is.

Uw cliënt procedeert daardoor financieel risicoloos, terwijl u verzekerd bent van betaling van uw factuur.

Liesker Procesfinanciering is marktleider in Nederland, met een bewezen uitstekend track record.

LIESKER
PROCESFINANCIERING

Ceresstraat 4, 4811 CC Breda
T +31 (0)76 530 36 00
F +31 (0)76 530 36 09
E info@liesker.com

liesker.com

TOGA atelier Schout

Kwaliteit met oog voor detail

Cool Wool ultra lichtgewicht

Industrieweg 51
3044 AS Rotterdam
Tel.: 010 245 07 66
di t/m vr 9:00 - 17:30
zaterdag op afspraak

www.toga-atelierschout.nl

info@toga-atelierschout.nl

WIJ ZOEKEN EEN ADVOCAAT DIE MET ONS MEE WIL

DOEN LEGAL

www.doenlegal.nl/meedoen

VU LAW ACADEMY

Verder specialiseren en verdiepen in het najaar van 2016?

- Leergang aanbestedingsrecht voor inkopers
- Leergang aanbestedingsrecht voor juristen
- Leergang decentrale verordeningen
- **NIEUW** Leergang financieel-economisch strafrecht
- **NIEUW** Leergang onderwijsrecht
- Leergang pensioenrecht
- Leergang samenwerkingsverbanden tussen decentrale overheden
- **NIEUW** Leergang verdieping contractenrecht

Meer informatie en inschrijven **www.vula.nl**

VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM
IS VERDER KIJKEN

Sjoerd van der Velden (Bruggink & Van der Velden)

Thuiswerken mag, **maar niet te vaak**

DOOR / FRANCISCA MEBIUS BEELD / RONALD BROKKE

Aan de keukentafel of in een koffiebar; in veel beroepsgroepen is thuiswerken inmiddels de normaalste zaak van de wereld. Ook advocaten zeggen waarde te hechten aan flexibiliteit en vrijheid. Maar een vaste thuiswerkdag zit er niet in.

Drie keer thuis werken in ruim een halfjaar tijd. En dat eigenlijk alleen omdat er een doktersbezoek gepland stond of omdat de auto kapot was. Het zijn de thuiswerktijden van advocaat-stagiaire Stéphanie Heijtlager van WVO Advocaten. Althans, die tijdens kantooruren. 'Ik werk 's avonds of in het weekend wél thuis, maar structureel een dag in de week is met name voor advocaat-stagiaires niet gebruikelijk.'

Het is een goed voorbeeld van hoe het er bij veel advocatenkantoren aan toe gaat. Thuiswerken tijdens kantooruren is mogelijk, maar het gebeurt in tegenstelling tot andere, vergelijkbare beroepsgroepen over het algemeen niet op vaste of regelmatige basis. Heijtlager merkt dat het bij haar vorige baan als jurist veel normaler en gebruikelijker was om vast thuis te werken dan in haar huidige baan als advocaat. 'Misschien dat advocaten bang zijn om de controle kwijt te raken als hun medewerkers thuiswerken. Dat is overigens vreemd, omdat juist advocaten urentargets hebben.'

Onderzoek binnen de advocatuur van eind 2014 van organisatieadviesbureau Berenschot en Sdu wijst uit dat de meeste advocaten thuis kunnen werken en dat ze de mogelijkheid ervan belangrijk vinden. Maar uit het onderzoek komt ook naar voren dat ze nog geen tien procent van de tijd thuis werken. Aan een strikt werkritme ligt dit niet. Meer dan de helft van de advocaten kan zijn werktijden flexibel indelen. Ook argwanende leidinggevenden blijken geen drempel. Bijna acht op de tien ervaart voldoende vrijheid om het werk zelf in te delen en heeft de indruk dat de baas hem vertrouwt.

Ruim een jaar later lijkt dit niet erg veranderd te zijn. Uit een rondgang bij advocaten van kleine en grote kantoren blijkt dat advocaten vrijheid belangrijk vinden en er waarde aan hechten als zij hun werktijden flexibel kunnen indelen. Bij de meeste kantoren is thuiswerken mogelijk en het lijkt erop dat ook steeds meer advocaten hier weleens gebruik van maken. Maar bij elk kantoor geldt: het is belangrijk dat collega's elkaar regelmatig zien en het klantenbelang staat voorop. Geen vaste thuiswerkdagen dus voor de meeste advocaten. Maar zo nu en dan een ochtend, middag of dag thuis aan de slag is inmiddels bij veel kantoren wel gewoon en wordt gewaardeerd.

FYSIEK CONTACT

Volgens Simone Dirven van Kessels Advocaten is het een kwestie van een balans vinden tussen vrijheid en elkaar zien. 'Bij ons schatten we zelf in wanneer we thuis en op kantoor zijn en dat gaat prima. Ik heb een uur reistijd, dus als er file is of het sneeuwt, dan werk ik lekker thuis. En als ik een groot processtuk moet schrijven, is het ook fijn om dat vanuit huis te doen.' Bij Bruggink & Van der Velden werken ze op dezelfde manier. Partner Sjoerd van der Velden werkt zelf ongeveer een keer in de twee weken thuis: 'Iedereen onderneemt bij ons mee en we hebben geen vaste tijden. Het uitgangspunt blijft wel dat er op kantoor wordt gewerkt, omdat fysiek contact belangrijk is. Overleggen gaat dan toch makkelijker.'

Ook DOEN Legal hecht grote waarde aan vrijheid en flexibiliteit. Er kan elk moment thuis gewerkt worden, zolang het belang van de klant dit toelaat. 'Zo nu en dan thuiswerken maakt het leven gewoon een stuk makkelijker,' vertelt medeoprichter Esther Brons. 'Je kunt op rustige tijden naar de sportschool of boodschappen doen en 's avonds ga je nog even aan het werk. Bij ons is het heel normaal als iemand zegt: "Ik ga even sporten" of "Ik haal de kinderen van school".'

Bij grotere kantoren lijkt het inmiddels ook geaccepteerd om zo nu en dan thuis te werken. NautaDutilh hanteert haar zogeheten *'room-for-you'*-beleid. Dat houdt in dat mensen zelf en binnen hun teams ▶

Doorpakken Vermogensrecht

27/28 juni 2016

Vier topdocenten!

Drion, Klomp, Reurich én Van Wechem.

Uniek: allen ervaring in de advocatuur én rechterlijke macht! Dus actualiteit, diepgang én praktijkgericht.

Puntwaardig?

Absoluut! Maar liefst 20 PO-punten! Prijs is €1.395,- (excl. btw). Dat is nog geen 70 euro per punt!

Scherp!

Wanneer en waar?

Op maandag 27 juni en dinsdag 28 juni 2016 van 9 tot 21 uur; twee volle dagen in de Jaarbeurs te Utrecht.

Met broodjes ☺

Niet vergeten!

Snel aanmelden op www.doorpakken vermogensrecht.nl

Doorpakken Vermogensrecht wordt georganiseerd door Law At Work met medewerking van Law At Web.

20 PUNTEN PO ADVOCATUUR

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

LAW AT WORK

Simone Dirven (Kessels Advocaten)

verantwoordelijkheid hebben om de werkwijze met elkaar af te stemmen. Partner en bestuurslid Gaike Dalenoord werkt regelmatig vanuit huis, maar heeft hier geen vaste dag voor. 'Ik laat het afhangen van mijn agenda en van de situatie op de weg. Wat voor mij persoonlijk en als bestuurder de doorslag geeft, is *efficiency*. We sturen onze mensen aan op hun output, waarbij een honderd procent aanwezigheid op kantoor of de tijden waarop ze hun werk doen, er eigenlijk niet zo toe doet.'
Kennedy Van der Laan volgt een wat zij noemen flexibel werken-beleid. Dit betekent dat advocaten kunnen werken op andere plekken dan kantoor en dat advocaten flexibele werktijden kunnen hanteren. Partner Fenna van Dijk werkt zelf zo'n twee keer per maand thuis. 'Het efficiënt omgaan met de tijd vind ik belangrijk en dat merk ik bij mijn collega's ook.'

MEER MOGELIJKHEDEN

Het beeld dat de advocaten schetsen, is wat groei betreft in lijn met algemene cijfers, maar advocaten blijven wel achter in vergelijking met andere beroepsgroepen, stelt onderzoeker arbeidsmarkt aan de Tilburg University Ton Wilthagen. Uit cijfers van het Sociaal en Cultureel Planbureau en de Nationale enquête arbeidsomstandigheden van TNO blijkt dat met name de grote groep van werknemers die af en toe een dag thuiswerken groeiende is. Werkte in 2013 26,9 procent van de werknemers wekelijks weleens thuis, in 2014 was dit 31,2 procent. Wilthagen verwacht dat deze stijgende lijn door zal zetten, helemaal omdat sinds 1 januari de Wet flexibel werken van kracht is geworden. In deze wet is vastgelegd dat werknemers meer mogelijkheden moeten hebben om thuis te werken en om op voor hen gunstige tijden te werken.
Wilthagen constateert dat het tegenwoordig heel populair is om flexibel te zijn in begin- en eindtijden. Dit staat volgens hem je carrière niet in de weg. 'Integendeel, het werkt juist positief. Structureel thuiswerken heeft een negatief effect op je carrière, omdat je minder in beeld bent. Maar ongeveer een dag per week thuiswerken is helemaal niet erg.'
En advocaten zien nu dus ook steeds meer de voordelen. Het hebben van geen reistijd is voor veel advocaten toch wel het belangrijkste argument om thuis te werken. Daarnaast noemen ze als belangrijke reden 'ongestoord doorwerken'. 'Ik kan thuis in opperste concentratie en uiteraard via een veilige verbinding, en desnoods ongeschoren in pyjama, aan de slag,' aldus Dalenoord.
Ook veelgenoemd is het flexibel kunnen indelen van de eigen tijd waardoor er een betere balans ontstaat tussen werk en privé. Zo vindt Van der Velden, vader van jonge kinderen, het vooral fijn om flexibel te kunnen zijn als de kinderen bijvoorbeeld naar hockey moeten.
Het belangrijkste nadeel van regelmatig thuiswerken is volgens de advocaten dat je niet even makkelijk binnen kunt lopen bij collega's. Dalenoord ziet deze 'overlegmomenten onder vier ogen' als een belangrijk onderdeel van de dynamiek van de advocatuur. 'Het is en blijft mensenwerk.' Bij Kennedy Van der Laan geven ze het daarom altijd aan in het interne ICT-systeem als er iemand thuiswerkt. Van Dijk: 'Ik laat, als ik niet op kantoor werk, een berichtje achter met mijn mobiele nummer en zeg altijd "bel gerust" om de drempel van overleg te verlagen.'
Een valkuil die bij regelmatig thuiswerken wordt genoemd, is dat je ▶

sommige collega's bijna niet meer ziet. Advocaten die parttime werken of vaak op de rechtbank zijn, zijn al minder op kantoor. Als zijzelf of kantoorgenoten daarnaast regelmatig thuiswerken, zie je elkaar slechts sporadisch. Advocaten hechten daarom veel waarde aan vaste, interne overleggen waarbij iedereen aanwezig is. En ook de wekelijkse jurisprudentiebespreking, bij veel kantoren op de maandag, wordt als verplicht kantoormoment gezien.

ZICHTBAAR ZIJN

Zijn er binnen de advocatuur verschillen te zien tussen jong en oud (advocaat-stagiaire versus partner)? De ondervraagde advocaten stellen dat het thuiswerkbeleid dat binnen hun kantoor gevoerd wordt, geldt voor alle advocaten, maar veel zetten hier wel een kanttekening bij: advocaat-stagiaires hebben begeleiding nodig en moeten het vak leren van hun ervaren kantoorgenoten. Aanwezigheid is daarom van belang. Advocaat-stagiaire Heijtlager ervaart dat patroons terughoudend zijn in het toekennen van thuiswerkdagen voor een stagiaire. 'Die moet zichtbaar zijn en heeft begeleiding nodig. Als ik medestagiaires vraag naar de mogelijkheden van thuiswerken, krijg je standaard te horen dat dat geen optie is. Mijn kantoor is daarin gelukkig minder streng.' Haar patroon Pascal Willems erkent dat het belangrijk is dat stagiaires veel op kantoor zijn. 'Stagiaires worden bij ons zeer intensief begeleid, niet alleen vakinhoudelijk, maar ook ten aanzien van sociale en communicatieve vaardigheden. Overleg en persoonlijk contact zijn daarbij van groot belang en dat werkt vooral als je elkaar ook daadwerkelijk ziet. Dat laat onverlet dat ook stagiaires behoefte en belang kunnen hebben bij thuiswerken. Thuiswerken is bij ons dus geen taboe, ook niet voor stagiaires.' Dat bevestigt Heijtlager, die zegt in de toekomst wat vaker thuis te gaan werken. 'Niet alleen voor de bijna twee uur reistijd die dat zou schelen per dag, maar vooral omdat ik op kantoor veel vaker word gestoord dan thuis.' ■

> 'Voor stagiaires is thuiswerken vaak geen optie'

advertenties

TIP: Het perfecte alternatief voor uw (afwezige) secretaresse

Telefoonservice
voor advocaten

- Schakel continue of alleen bij afwezigheid door.
- Wij nemen op met uw kantoornaam.
- Vaste eigen telefonistes die uw wensen en bijzonderheden als advocaat kennen.
- Directe afhandeling van telefonische verkoop.
- **Uitgaand bellen** als uw secretaresse.
- Lage kosten door betaling naar gebruik.

Uw cliënten zullen het verschil niet merken
Kijk op de website of bel direct!
Vele collega's gingen u voor

OFFICEPLUS
De telefoonservice voor advocaten
020-570 8902 www.officeplus.nl/advocaten

WEENING
STRAFRECHTADVOCATEN

Vacature
ERVAREN

STRAFRECHTADVOCAAT

Voor onze nieuwe vestiging in Utrecht zoeken wij een strafrechtadvocaat die binding heeft met het midden van het land. Wij bieden de zekerheid van een vast salaris, met daarnaast een omzetgerelateerde bonusregeling.

Belangrijke eigenschappen:
• flexibel
• gedreven
• juridisch sterk
• commerciële instelling.

Sollicitaties kunt u richten aan:
mr. S. Weening, weening@weening.net

Airconditioners voor een heerlijk fris en energiek werkklimaat!

alf INTERNATIONAL

AIRCONDITIONING
LUCHTSLUIZEN
FANCOILUNITS

A.L.F. International BV
Tel. 0168 - 33 54 78
info@alf-international.nl
www.alf-international.nl

ADVOCAAT CENTRAAL

SOFTWARE VOOR DE ADVOCATUUR

“Na jarenlang gewerkt te hebben met diverse omslachtige tijdschrijf systemen is AdvocaatCentraal een verademing”

mw. mr. D. Witberg
Witberg Hoorn Advocaten

Tel. (035) 543 55 66 www.advocaatcentraal.nl

New Resolution

Onderhandelen & Leiderschap voor advocaten

Kleinschalige intensieve trainingen
Voor partners en medewerkers
Direct toepasbaar, academisch materiaal
Ruime ervaring in de advocatuur

Onderhandelen I	*8 september 2016* | 6 PO
Onderhandelen II	*22 september 2016* | 6 PO
Onderhandelen III	*10 en 24 november 2016* | 12 PO
Women Leaders	*16, 17, 18 november 2016* | 15 PO
Non verbaal onderhandelen	*9 september 2016* | 3 PO

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

KNB Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Elodie van Sytzama | elodie@newresolution.nl | 06 21221339

Streefkerk Advocaten is gespecialiseerd in onder andere de rechtsgebieden vastgoedrecht, ondernemingsrecht, arbeidsrecht, aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht en cassatie.

Met negen advocaten werken wij hard samen in een prettige en informele sfeer, waarbij een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening voorop staat.

Voor de vakgebieden vastgoedrecht, ondernemingsrecht en arbeidsrecht zoeken wij:

een (gevorderd) stagiaire/ beginnend medewerker

Streefkerk ADVOCATEN

Heb jij aantoonbare affiniteit met deze rechtsgebieden en beschik je over een helder juridisch inzicht en goede communicatieve en sociale vaardigheden, stuur dan je reactie, vergezeld van curriculum vitae, studieresultaten en eventuele stagebeoordelingen, vóór 15 mei 2016 naar rijn@streefkerk.nl. Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure. Voor nadere informatie omtrent de inhoud van de functie kun je contact opnemen met mr. I.R. (Ivan) Köhne.

T: 070 – 387 14 16
E: rijn@streefkerk.nl | I: www.streefkerk.nl

Streefkerk Advocaten
Postbus 716 | 2270 AS VOORBURG

Vooruitgang is voor iedereen anders.
Van Iersel Luchtman Advocaten is elke ochtend helemaal up-to-date.
De advocaten van Van Iersel Luchtman beginnen hun dag het liefst met een e-mail attendering van Sdu OpMaat. Zo missen ze geen belangrijke informatie en wordt het voor hen eenvoudiger om cliënten pro-actief van nieuwe relevante informatie te voorzien.
Benieuwd wat de advocaten van Van Iersel Luchtman Advocaten zelf over hun vooruitgang vertellen? Bekijk de film op vooruitgang.sdu.nl
Sdu
oprecht de beste keuze

‘REGTSGELEERD IN MERG EN BEEN’

DOOR / ROBERT SANDERS

Deken, landsadvocaat en toonaangevend rechtsgeleerde Abraham de Pinto ontwikkelde zich tot spil en geweten van het Nederlandse rechtsleven in de negentiende eeuw.

Abraham de Pinto (1811-1878)

Abraham de Pinto, afkomstig uit een Portugees-Joodse familie, werd op 27 mei 1811 in Den Haag geboren. Hij studeerde rechten in Leiden waar hij op 17 juni 1835 met de hoogste lof promoveerde, nadat hij in datzelfde jaar een juridische prijsvraag van de rechtenfaculteit van de Utrechtse hogeschool had gewonnen.
In 1835 vestigde De Pinto zich ook als advocaat, eerst bij het Hooggerechtshof, later bij de Hoge Raad der Nederlanden. Binnen de Haagse Orde van advocaten bracht hij het tot deken en in 1863 werd hij onder ministers Thorbecke en Olivier tot landsadvocaat benoemd.
De Pinto was eerst en vooral een scherpzinnig jurist en de invoering van de nieuwe Nederlandse wetgeving in 1838 prikkelde zijn werklust. In de daaropvolgende jaren produceerde hij een reeks *Handleidingen* die de vaderlandse juristen vertrouwd maakten met de nieuwe wetgeving. Zo verschenen er inleidende werken van zijn hand over het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Wet op de rechterlijke organisatie, het Burgerlijk Wetboek en het Wetboek van Strafvordering. Daarnaast richtte De Pinto het juridisch tijdschrift *Themis* op, waarvan hij pas in 1876, na zesendertig jaar, de redactie overdroeg. Zijn naam is echter vooral verbonden aan het *Weekblad van het Regt*, in de negentiende eeuw het meest toonaangevende periodiek voor juridisch Nederland. Kort na de oprichting in 1839 verscheen De Pinto voor het eerst als redacteur, het jaar daarop als hoofdredacteur, een functie die hij tot vlak voor zijn dood bleef vervullen. De Pinto had aanvankelijk de gewoonte zijn bijdragen niet te ondertekenen, tot het moment waarop rond de Zondagswet een polemiek in de vaderlandse dagbladen ontstond. Daarbij werd kritiek aan zijn persoon niet geschuwd, waarop hij voortaan zijn bijdragen met de initialen ‘d. P.’ afsloot.
In zijn redactionele bijdragen keerde De Pinto zich tegen onder meer het geselbesluit van 1813 en tegen de doodstraf. In 1842 toonde hij zich met een zevental hoofdredactionele commentaren de warmste pleitbezorger van een betere publiekrechtelijke regeling voor de balie. Zijn kritiek richtte zich op het bestaande ‘Reglement III’, dat hij eerder al had bestempeld als een ‘meesterstuk van verkeerdheid en knoeiwerk’. Vooral de aan de raden van toezicht en discipline toegewezen taak en de wijze waarop zij werden samengesteld, schoten volgens De Pinto tekort en hij sprak de hoop uit dat het gerucht dat het reglement zou worden herzien of zou worden afgeschaft, op waarheid berustte. In 1844 werd het reglement, mogelijk naar aanleiding van De Pinto’s commentaar, daadwerkelijk aangepast.
Abraham de Pinto mag niet worden verward met zijn zeventien jaar jongere broer Aaron Adolf de Pinto (1828-1907), over wie hij zich als leermeester had ontfermd. De jongere De Pinto slaagde er als advocaat niet in uit de schaduw van zijn broer te treden. Hij was na zijn studie advocaat geworden op het kantoor van Abraham, maar zonder veel succes en vervolgde na tien magere jaren in de advocatuur zijn loopbaan als wetgevingsambtenaar. Uiteindelijk werd A.A. de Pinto in 1876 wel benoemd tot lid van de Hoge Raad. Samen met zijn jongere broer maakte Abraham de Pinto in 1870 ook deel uit van het comité van oprichting van de NJV. Als nestor van het comité fungeerde De Pinto tijdens de oprichtingsvergadering als tijdelijk voorzitter.
Daags voor zijn 67ste verjaardag overleed De Pinto in zijn geboorteplaats Den Haag. De redactie van het *Weekblad* herdacht zijn voormalig hoofdredacteur met de woorden: ‘... regtsgeleerde was hij in merg en been, regtsgeleerd schrijver, regtsgeleerd publicist, regtsgeleerd pleiter. Zijn leven was het allereerst aan de regtsgeleerde wetenschap en praktijk gewijd.’

Beeld: Weekblad De Amsterdammer 11 juni 1915

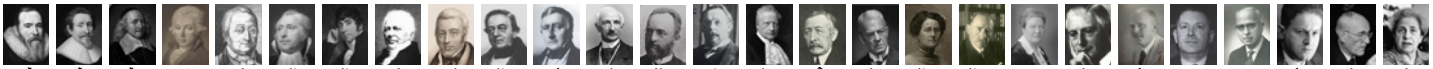

Johan van Oldenbarnevelt (1547-1619) · Hugo de Groot (1583-1645) · Willem de Groot (1597-1662) · Pieter Paulus (1753-1796) · Johannes van der Linden (1756-1835) · Rutger Jan Schimmelpenninck (1761-1825) · Willem Bilderdijk (1756-1831) · Cornelis Felix van Maanen (1769-1846) · Jonas Daniel Meijer (1780-1834) · J.C. Faber van Riemsdijk (1786-1863) · Dirk Donker Curtius (1792-1864) · Tobias Asser (1838-1913) · Abraham Hartogh (1844-1901) · Engelbert Nicolaas de Brauw (1849-1919) · Bernard Loder (1849-1935) · Pieter JelleTredstra (1860-1930) · Thom Fruin (1869-1945) · Adolphine Eduardina Kok (1879-1928) · Johannes van Kuyk (1883-1949) · Frida Katz (1885-1963) · Ali Visser van Ijzendoorn (1893-1979) · GW van der Does (1894-1972) · Hendrik Mulderije (1896-1970) · Pieter-Willem van Doorne (1896-1971) · Benno Stokvis (1901-1977) · Edu Droogleever Fortuijn (1914-1996) · Sonja Bookman (1921-2009)

DE CORRECTIE-LANGEMEIJER IN HET BESTUURSRECHT

DOOR / BILL DE VIS

Tandartsen, boos op onbevoegde concurrentie, zorgen voor een aanpassing op het relativiteitsvereiste in het Burgerlijk Wetboek. Is er ook ruimte voor de correctie-Langemeijer in het bestuursrecht? Ja, zei de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in maart. Maar er gelden strenge eisen voor een geslaagd beroep.

Dorenbos werkte als tandarts, maar had daar geen vergunning voor. Voor het onbevoegd uitoefenen van het tandartsberoep was hij al strafrechtelijk veroordeeld. In een civiele procedure eisten andere tandartsen een beroepsverbod wegens onrechtmatige daad. Het relativiteitsbeginsel leek aanvankelijk roet in het eten te gooien: de geschonden norm beoogde vooral het publiek te beschermen en niet concurrerende (bevoegde) tandartsen. Maar een overtreding van een wettelijke bepaling kan wel meewegen bij het oordeel dat er sprake is van onzorgvuldigheid jegens de benadeelde, zo overwoog de Hoge Raad in het zogeheten Tandartsenarrest.[1] Voor het eerst aanvaardde de Hoge Raad daarin een correctie op het relativiteitsvereiste van artikel 6:163 Burgerlijk Wetboek. De correctie-Langemeijer was geboren.
Ook het bestuursrecht kent het relativiteitsvereiste. Op grond van artikel 8:69a Awb geldt dat de bestuursrechter een besluit niet vernietigt op de grond dat het in strijd is met een geschreven of ongeschreven rechtsregel of een algemeen rechtsbeginsel, indien deze regel of dit beginsel kennelijk niet strekt tot bescherming van de belangen van degene die zich daarop beroept. Er moet dus een verband bestaan tussen een beroepsgrond en het daadwerkelijke belang waarin de appellant door het bestreden besluit dreigt te worden geschaad.[2]
Maar is er ook plek voor een correctie-Langemeijer in het bestuursrecht? In de memorie van toelichting bij de Wet aanpassing bestuursprocesrecht is daar weinig ruimte voor geacht, maar is de mogelijkheid daartoe ook niet uitgesloten.[3] In juli 2015 heeft zich de mogelijkheid voorgedaan om deze vraag voor te leggen aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het gaat in die zaak om het volgende. De raad van de gemeente Zwolle heeft een bestemmingsplan vastgesteld waarin is voorzien in de komst van een Hornbach-bouwmarkt. Concurrent Praxis, die vijf kilometer verderop is gevestigd, heeft tegen het besluit waarbij het bestemmingsplan is vastgesteld beroep ingesteld. Praxis is van oordeel dat het besluit in strijd is met regelgeving op het gebied van milieu en externe veiligheid, er ten onrechte geen maximale parkeernormen gelden en er geen goed woon- en leefklimaat wordt gewaarborgd.
De vraag die rijst is of deze normen wel strekken tot bescherming van de belangen van Praxis. Praxis ageert voornamelijk uit hoofde van concurrentiemotieven. Bovendien stelt Praxis zich op het standpunt dat het vertrouwens- en het

gelijkheidsbeginsel is geschonden. Dit omdat Praxis aan de normen van zorgvuldigheid en rechtszekerheid concrete verwachtingen ontleent, namelijk de verwachting dat het bevoegd gezag in elke vergunning- of bestemmingsplanprocedure handelt overeenkomstig de toepasselijke wettelijke normen. Bovendien wijst Praxis erop dat in een markt waar diverse bedrijven zoeken naar een gunstige positie ten opzichte van concurrenten het van groot belang is dat de voorwaarden voor toetreding tot de markt gelijk zijn. Daarbij verwijst Praxis vooral naar de normen uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).

STRENGE EISEN

A-G Widdershoven concludeert dat ook in het bestuursrecht het relativiteitsvereiste moet kunnen worden gecorrigeerd, in die zin dat '[...] de schending van een wettelijke norm die niet de bescherming beoogt van de belangen van een belanghebbende, en die op zichzelf genomen dus niet tot vernietiging zou kunnen leiden, kan bijdragen tot het oordeel dat het vertrouwensbeginsel of gelijkheidsbeginsel is geschonden [...].' Deze beginselen beogen immers de belangen van de belanghebbende te beschermen.
De Afdeling is in beginsel niet gebonden aan deze conclusie.
Op 16 maart 2016 blijkt dat de Afdeling Widdershoven volgt en een correctie aanvaardt à la Langemeijer.[4] Met een beroep op een materieel beginsel van behoorlijk bestuur kan bereikt worden dat de rechter beoordeelt of een norm die niet ter bescherming van de belangen van de appellant strekt, is geschonden. Maar dat kan niet 'zomaar': voordat men aan toepassing van een dergelijke correctie toekomt, gelden strenge eisen. Daarbij maakt de Afdeling een onderscheid tussen een geslaagd beroep op het vertrouwensbeginsel enerzijds en op het gelijkheidsbeginsel anderzijds. Het moet in de eerste plaats dus gaan om een beroep op de zogenoemde materiële beginselen van behoorlijk bestuur. Materiële beginselen zien op de inhoud van het besluit en niet op de wijze van totstandkoming daarvan. Maar niet elke verwachting rechtvaardigt een geslaagd beroep op de correctie-Langemeijer. Het moet gaan om *concrete* verwachtingen die gewekt zijn dat een partij zou worden beschermd door de normen waarop zij een beroep doet. Bovendien, die verwachtingen moeten, althans zo lijkt het, ook nog eens worden gewekt door een bevoegd persoon. Als alleen wordt volstaan met de stelling dat verwacht mag worden dat het bevoegd gezag in overeenstemming handelt met de geldende normen, dan is dat volgens de Afdeling onvoldoende. De Afdeling stelt: 'Verwachtingen ontleend aan een algemene formele handeling, zoals een wettelijk voorschrift of een beleidsregel, kunnen niet als concrete verwachtingen worden aangemerkt. Dit zou immers leiden tot een algemene rechtszekerheidscorrectie op het relativiteitsvereiste wat blijkens de totstandkomingsgeschiedenis van artikel 8:69a Awb niet de bedoeling van de wetgever is geweest.'
Praxis heeft in deze procedure over concrete verwachtingen niets gesteld, zodat het beroep op het vertrouwensbeginsel wordt verworpen. Hetzelfde lot ondergaat het beroep op het gelijkheidsbeginsel. De bouwmarkt heeft niet gesteld dat zij in vergelijkbare gevallen aan normen is gehouden die vergelijkbaar zijn met de normen waarop zij een beroep doet. Gelet op het oordeel van de Afdeling gaat het niet zozeer om exact *dezelfde* wettelijke voorschriften, maar om normen die *vergelijkbaar* zijn. Maar dit alles is nog niet voldoende om een geslaagd beroep te doen op het gelijkheidsbeginsel. Ook moet aan de orde zijn dat door de geschonden wettelijke normen verplichtingen zijn opgelegd waaraan de concurrent niet wordt gehouden dan wel niet behoeft te voldoen. Dat heeft Praxis in deze zaak evenmin aan de orde gesteld.

SUCCESVOL BEROEP

Tot slot zou er dan ook nog voor zowel een beroep op het gelijkheids- en/of het vertrouwensbeginsel sprake moeten zijn van een daadwerkelijke benadeling van degene die zich op de schending beroept. Gedacht kan dan worden aan het doen van investering die anders achterwege zou zijn gebleven. En: om een succesvol beroep te doen op de correctie-Langemeijer, zal degene die leunt op deze beginselen daar ook de bewijslast van dragen. Wie de jurisprudentie van de Afdeling volgt op het gebied van een geslaagd beroep op het vertrouwens- respectievelijk gelijkheidsbeginsel, weet dat dergelijke beroepen zelden tot nooit gehonoreerd worden.
Al met al wordt van degene die zich beroept op de correctie-Langemeijer in een procedure het nodige verwacht.

Bill de Vis is advocaat bij Schenkeveld Advocaten in Alkmaar.

NOTEN

1 HR 17 januari 1958, *NJ* 1961, 568 (Beukers/Dorenbos, Tandartsen-arrest).
2 *Kamerstukken II* 2009/10, 32 450, p. 18-20.
3 *Kamerstukken II* 2009/10, 32 450, p. 54.
4 ABRvS 16 maart 2016, zaaknummer 201402641/1/R1, ECLI:NL:RVS:2016:732.

NIJENHUIS & JANSEN
ADVOCATEN

Jan en Marita hebben een goed lopende, in het bestuursrecht gespecialiseerde praktijk in een aangename werkomgeving in Heerenveen.

Zij zoeken een ook in het bestuursrecht gespecialiseerde advocaat om in die zelfde werkomgeving samen te werken op basis van kostendeling.

Neem telefonisch contact op met één van ons (0513 760231) of reageer naar info@nijenhuisjansen.nl

www.nijenhuisjansen.nl

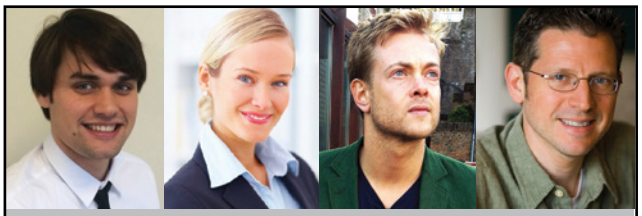

Wilt u profijt, status en gemak?

Uw vacature en corporate uiting in het Advocatenblad (print én online).
Mail naar mail@capitalmediaservices.nl óf bel 024 – 360 77 10

DE ROOS & PEN

De Roos & Pen bestaat al meer dan 30 jaar en is één van de oudste strafrechtkantoren van Nederland.

Wij zijn op zoek naar:

EEN ADVOCAAT MEDEWERKER
of
EEN GEVORDERD ADVOCAAT STAGIAIR

Noodzakelijk is (ruime) proceservaring in het strafrecht en enige affiniteit met het financieel-economisch strafrecht.

CRIMINAL DEFENCE LAWYERS

(Digitale) Reacties kunt u tot uiterlijk **15 mei** richten aan:
Inge Jongeneel
Keizersgracht 332
1016 EZ Amsterdam
jongeneel@deroosenpen.nl

BLENHEIM
ADVOCATEN

Blenheim is een modern Amsterdams advocatenkantoor, gericht op de ondernemingsrechtpraktijk in al zijn facetten en gevestigd op een spectaculaire locatie aan het IJ. Wij komen graag in contact met een ervaren:

ADVOCAAT- MEDEWERKER Ondernemingsrecht
die ruime werkervaring heeft in vennootschapsrecht, M&A, Litigation en die met ondernemingszin en enthousiasme ons hechte team komt versterken met ervaring en gezelligheid!

Geïnteresseerd?
Je sollicitatiebrief en CV kun je richten aan:
Mevrouw Mr. C.X. Rietjens-Van Werven,
brietjens@blenheim.nl

www.blenheim.nl

DÉ VERZEKERINGSSPECIALIST VOOR NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

Ron Borgdorff is verzekeringsspecialist voor notarissen, advocaten en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico's van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

U wilt een financieel adviseur met verstand van úw zaken?

Neem contact op voor een afspraak.
Bel 033-20 35 000 of mail naar
ron@ronborgdorff.nl

WWW.RONBORGDORFF.NL
van Boetzelaerlaan 24H
3828 NS Hoogland

RON BORGDORFF
FINANCIEEL ADVISEUR VOOR NOTARIAAT & ADVOCATUUR

ADVISEUR IN NOTARIAAT & ADVOCATUUR RUIM 25 JAAR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA: BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • GELD- EN FRAUDE • ARBEIDSONGESCHIKTHEID • RECHTSBIJSTAND • RECONSTRUCTIE

Splits het ministerie van V&J op

DOOR / MARTIJN MAATHUIS

Minister Ard van der Steur gaat *onderzoeken* of zijn ministerie weer opgesplitst moet worden. Dat onderzoek kan hij net zo goed achterwege laten, vindt Martijn Maathuis.

Minister van Veiligheid en Justitie Ard van der Steur zei onlangs in een interview in *de Volkskrant* het weer opsplitsen van het Ministerie te laten onderzoeken.[1] Dit zou dan moeten gebeuren langs de lijnen van het oude Ministerie van Justitie, waar OM en rechterlijke macht zouden achterblijven, terwijl de politie weer bij Binnenlandse Zaken terecht zou komen. Ook buiten het Ministerie gaan daar stemmen voor op. Zo pleitte oud-president van de Hoge Raad Geert Corstens recent voor splitsing tijden het debat over *De Staat van de Rechtstaat*. Volgens hem zou dat goed zijn voor het herstellen van de balans tussen de macht Veiligheid en de tegenmacht Justitie. De Eerste Kamer nam al eerder een motie aan die oproept tot opsplitsen.

Waarom Van der Steur zijn steun voor een splitsing niet ook gewoon uitspreekt is niet goed te begrijpen. Overtuigende argumenten daarvoor heeft Van der Steur niet.

Van der Steur noemt de regiefunctie van het departement tussen politie, OM en rechterlijke macht, die de samenwerking bevordert. *Sweet*. Juist op die regiefunctie is sterke kritiek geuit, die bovendien maar blijft aanhouden: struikelend van bonnetjesaffaire naar Maatverontschuldigingen, van Van der G. uitglijer naar verwarring over de terroristische broers El Bakraoui (van de FBI of de NYPD?) lijkt enige regie van het departement ver te zoeken. De nieuwe secretaris-generaal Riedstra noemt het ministerie 'gesloten, niet transparant en angstig'.[2] Typisch de kenmerken van een goede regisseur.

In zijn brief van 2 maart jl. aan de Tweede Kamer *Veiligheid en Justitie Verandert*[3] schrijft Van der Steur voorts dat de kernwaarden van het Ministerie zijn: 'een veiliger Nederland en een rechtvaardig migratiebeleid'. Dit zijn twee onderwerpen, die primair niet liggen op het terrein van Justitie, maar op dat van veiligheid en openbare orde. Waar de focus van Van der Steur op Veiligheid is gericht, is met recht te vrezen dat Justitie het ondergeschoven kind wordt. In de praktijk blijkt dat ook: zo kost het KEI-project vele miljoenen meer dan aanvankelijk ingeschat, en wordt het moment waarop de daarmee voorgestane digitalisering van de rechtspraak eindelijk een feit zal zijn steeds uitgesteld. Wetgevingstrajecten, zoals de herziening van het Wetboek van Strafvordering en de Faillissementswet, verlopen moeizaam en met grote vertraging of komen überhaupt niet van de grond. Rechters schrijven brandbrieven en klagen over werkdruk en het opheffen van de Centrale Raad van Beroep. Dat betekent overigens niet dat het op het vlak van Veiligheid wel allemaal in kannen en kruiken is: de voortslepende en maar duurder wordende reorganisatie van de Politie is daar een goed voorbeeld van.

Belangrijkste principiële argument voor splitsing is de scheiding der machten zoals al voorgestaan door De Montesquieu: de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende machten moeten onafhankelijk van elkaar zijn, uitdrukkelijk met de bedoeling dat zij elkaar in evenwicht houden en controleren. Door het samenvoegen lopen macht en tegenmacht door elkaar heen, ontbreekt controle en dreigt misbruik.

Geen enkel ander ons omringend land kent een ministerie waar rechtspraak, openbare orde en veiligheid onder één dak zijn samengebracht. Het is alsof het Amerikaanse *Department of Homeland Security* en *The Justice Department* zouden zijn samengevoegd met de *Supreme Court*. Terwijl de Amerikanen na 9/11 sterk hebben ingezet op openbare orde en veiligheid zou dat ondenkbaar zijn. Ook Frankrijk is in de noodtoestand, die na de aanslagen in Parijs is uitgeroepen, niet zo ver gegaan om deze machten samen te voegen.

Na opsplitsing zouden de *crimefighters* ouderwets en zonder reserve kunnen waken voor openbare orde en veiligheid en optreden tegen hen, die dat bedreigen, terwijl de wetgever en de onafhankelijke rechtspraak controleren en tegenwicht geven.

Er zijn geen verdere onderzoeken of rapporten van commissies nodig om vast te stellen dat dit beter is.

Van der Steur zou zich dan kunnen concentreren op de regie over Veiligheid, waar zijn hart kennelijk ligt en waar deze hard nodig is. Om in termen van detailhandel te spreken: Van der Steur is maar liever de baas van zijn eigen herenmodezaak dan een filiaalmanager van de V&D.

Martijn Maathuis is advocaat bij Kingfisher Advocaten en lid van de advocatenredactie van het *Advocatenblad*.

NOTEN

1 http://www.volkskrant.nl/politiek/-mijn-departement-zal-altijd-geconfronteerd-blijven-met-incidenten~a4265995/.
2 http://www.nrc.nl/next/2016/03/03/hier-zat-een-olifant-van-problemen-1594293
3 https://www.rijksoverheid.nl/.documenten/kamerstukken/2016/03/02/brief-tweede-kamer-venj-verandert.

EEN DEUGDELIJK VERWEER INZAKE VORMFOUTEN

DOOR / JOOST NAN

Zelden slaagt een verweer tegen vormverzuimen in het voorbereidend onderzoek. Dat komt deels doordat de verdediging het de rechter niet moeilijk genoeg maakt, meent Joost Nan. Wat zijn de bouwstenen van een deugdelijk verweer?

© Shutterstock

Weinig kans van slagen heeft een verweer over vormverzuimen begaan in het voorbereidend onderzoek (artikel 359a Wetboek van Strafvordering, Sv) doorgaans, laat de jurisprudentie van zowel de lagere rechter als de Hoge Raad zien. Deels komt dat doordat de verdediging het de strafrechter niet moeilijk (genoeg) maakt. Het komt geregeld voor dat onrechtmatigheidsverweren niet voldoen aan de eisen die daaraan door de Hoge Raad worden gesteld. Recente jurisprudentie waarin dat expliciet wordt opgemerkt, maakt dat nog eens pijnlijk duidelijk.[1] Dat mag (moet!) de strafadvocatuur zich aantrekken, ook al zou de Hoge Raad te veel verantwoordelijkheid bij de verdediging leggen.[2] Het is van groot belang dat een verweer op de voet van artikel 359a Sv deugdelijk bij de feitenrechter naar voren wordt gebracht, ongeacht diens eigen verantwoordelijkheid. Vooraf moet worden opgemerkt dat artikel 359a Sv zijn eigen beoordelings- en beslisregime kent en dat een verweer inzake vormverzuimen moet worden gescheiden van het uitdrukkelijk onderbouwde strandpunt van artikel 359 lid 2, tweede volzin, Sv ('Het vonnis geeft, indien de beslissing afwijkt van door de verdachte dan wel door de officier van justitie uitdrukkelijk onderbouwde standpunten, in het bijzonder de redenen op die daartoe hebben geleid').[3] Maar in vergelijkbare zin moet het verweer worden geschraagd met argumenten en zijn voorzien van een conclusie. Met een losse flodder kan ook hier niet worden volstaan. Dit zijn de eisen die gesteld worden aan een verweer op de voet van artikel 359a Sv.[4]

RECHTSGEVOLG

Als niet volstaan kan worden met de enkele constatering van de fout, kan worden overgegaan tot strafvermindering, bewijsuitsluiting of de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de vervolging van de verdachte. In het standaardarrest over artikel 359a Sv heeft de Hoge Raad al aangegeven wat de maatstaven en voorwaarden zijn voor die verschillende rechtsgevolgen.[5] Bij het formuleren van een verweer moet naar die criteria worden geredeneerd. Strafvermindering houdt in dat de hoogte van de op te leggen straf in verhouding tot het verzuim wordt verlaagd, maar komt alleen in aanmerking als aannemelijk is dat de verdachte daadwerkelijk nadeel heeft ondervonden, dat nadeel is veroorzaakt door het verzuim, het nadeel geschikt is voor een dergelijke compensatie en dat ook in het licht van het belang van het geschonden voorschrift en de ernst van het verzuim gerechtvaardigd is. Per saldo moet de strafvermindering dus een redelijke oplossing voor de fout zijn.

Voor bewijsuitsluiting is allereerst een causaal verband nodig tussen de vormfout en de bewijsverkrijging. Daarnaast is bewijsuitsluiting alleen aan de orde als door de onrechtmatige bewijsgaring een belangrijk (strafvorderlijk) voorschrift of rechtsbeginsel in aanzienlijke mate is geschonden. Daarbij heeft de Hoge Raad in het zogeheten Examen-arrest nog overwogen dat er eigenlijk maar drie redenen zijn voor bewijsuitsluiting:[6] ter verzekering van een eerlijk proces, als een ander belangrijk (strafvorderlijk) voorschrift of rechtsbeginsel in aanzienlijke mate is geschonden of sprake is van een klein, maar structureel vormverzuim. Bij die laatste twee redenen spelen de normering van de opsporing en de belangen van het slachtoffer ook een rol.
De niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie komt alleen in uitzonderlijke gevallen in beeld. Daarvoor is nodig dat het vormverzuim daarin bestaat dat met de opsporing of vervolging belaste ambtenaren ernstig inbreuk hebben gemaakt op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan.[7]

FACTOREN

Met de voormelde verschillende maatstaven per rechtsgevolg als expliciet verwoord eindpunt moet aan de hand van de factoren van artikel 359a lid 2 Sv het verweer nader worden ingekleurd. Het belang van het geschonden voorschrift, de ernst van het verzuim (inclusief de verwijtbaarheid aan het adres van de opsporingsambtenaren) en het nadeel dat is ontstaan dienen te worden besproken, waarbij ook de omstandigheden van het geval een rol kunnen spelen.[8] Deze factoren moeten allemaal in het verweer worden meegenomen, al kan de ene factor in het voorliggende geval wat zwaarder wegen dan een andere en zijn zij in die zin communicerende vaten. Bij een belangrijk voorschrift hoeft de ernst van het verzuim of het nadeel dat de verdachte ondervindt bijvoorbeeld minder groot te zijn. Maar hoe belangrijk een bepaling ook mag zijn of hoe verwijtbaar de opsporingsambtenaren ook hebben gehandeld, zonder enig nadeel zal met de enkele constatering van het verzuim al snel kunnen worden volstaan.[9] Zeker bewijsuitsluiting of de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie komt zonder afdoende nadeel voor de verdachte nauwelijks aan bod.[10] De nadeelseis is volgens mij daarom de achilleshiel van het onrechtmatigheidsverweer. Temeer nu de ▶

> 'De nadeelseis is de achilleshiel van het onrechtmatigheidsverweer'

Hoge Raad heeft bepaald dat – kort gezegd – het belang van de verdachte dat het strafbare feit niet ontdekt wordt, geen rechtens te respecteren belang is.[11] Voor de verdediging is het soms moeilijk een ander belang naar voren te brengen dat wel rechtens te respecteren is. De Hoge Raad lijkt voorts enige nadruk te leggen op de vraag of en in hoeverre de verdachte door het verzuim *daadwerkelijk in zijn verdediging* is geschaad.[12] Voor bewijsuitsluiting en de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie is daarbij nog een obstakel dat naar vaste jurisprudentie een schending van artikel 8 EVRM niet zonder meer een schending van artikel 6 EVRM oplevert.[13] Maar elk nadeel dat zich voor de verdachte heeft gemanifesteerd, kan in aanmerking komen. Zo levert onnodig lichamelijk letsel door een te hardhandige aanhouding bij uitstek nadeel op dat door strafvermindering gecompenseerd zou kunnen worden. Het is hier zaak dat de verdediging creatief te werk gaat en voor bewijsuitsluiting en de niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie waar mogelijk aansluiting zoekt bij beperkingen van het recht op een eerlijk proces.

NADER ONDERZOEK

Of sprake is van een vormverzuim, hoe groot de ernst van het verzuim is en welk nadeel is ontstaan voor de verdachte, kan soms pas worden vastgesteld als daarnaar nader onderzoek wordt gedaan. Ook op dit punt ligt de bal bij de verdediging en zal afdoende onderbouwd om onderzoekshandelingen moeten worden gevraagd. In het algemeen geldt dat de strafrechter onderzoek naar de juistheid van de feitelijke grondslag van het verweer achterwege kan laten als het verweer toch niet kan slagen of zou kunnen worden volstaan met de enkele constatering van het verzuim.[14] Dat kan het geval zijn als het (potentiële) verweer slechts in onvoldragen vorm naar voren wordt gebracht. In zijn standaardarrest over het horen van getuigen op verzoek van de verdediging heeft de Hoge Raad in dat verband nog maar eens op het belang van een deugdelijke onderbouwing gewezen. Van de verdediging wordt gevergd dat zij gemotiveerd uiteenzet waarom over een (mogelijk) vormverzuim getuigen dienen te worden gehoord.[15]

KOPPELING

Het voorgaande maakt dat de verdediging vanaf het begin van de zaak bedacht moet zijn op een mogelijk onrechtmatigheidsverweer. Tijdig moet naar de bouwstenen voor zo'n verweer worden gezocht, waarbij reeds een voorschot op het verweer moet worden genomen bij het vragen van onderzoekshandelingen. Al in die beginfase moeten het beoogde rechtsgevolg en de onderbouwing van het verweer (aan de hand dus van de specifieke maatstaf en algemene factoren) in kaart worden gebracht en aan de strafrechter (en het Openbaar Ministerie) worden voorgehouden. Er moet dus een duidelijke koppeling worden gemaakt tussen het onderzoek dat gevraagd wordt en het mogelijke resultaat daarvan, een en ander in het licht van artikel 359a Sv en de eisen die aan het uiteindelijke verweer worden gesteld. Bij het voeren van het verweer moeten het beoogde rechtsgevolg, de maatstaf daarvoor en de factoren van artikel 359a Sv ten overstaande van de zittingsrechter helder voor het voetlicht worden gebracht.[16] Alleen dan zal de strafrechter daadwerkelijk inhoudelijk moeten reageren en zal hij mogelijkerwijs moeite hebben het verweer te verwerpen. En dat is wel het minst dat van de verdediging verwacht mag worden, in elk geval tot het moment waarop de Hoge Raad (on)rechtmatigheidsverweren welwillender tegemoettreedt.[17] ■

Joost Nan is universitair docent straf(proces)recht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam en (cassatie)-advocaat bij Wladimiroff Advocaten te Den Haag.

NOTEN

1 Zie bijvoorbeeld HR 10 maart 2015, *NJ* 2015/357, m.nt. B.F. Keulen en HR 6 oktober 2015, *NJ* 2015/430. Voor een zaak in feitelijke aanleg, zie Hof Amsterdam 26 juni 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:3278.

2 Zie daarover S. Brinkhoff, 'De toepassing van artikel 359a Sv anno 2016. Een pleidooi voor herstel van balans en de terugkeer naar echte rechterlijke vrijheid', *DD* 2016/8.

3 HR 17 januari 2012, *NJ* 2012/253, m.nt. P.A.M. Mevis en HR 19 februari 2013, *NJ* 2013/148.

4 Zie ook J.S. Nan, *Vormverzuimen in het voorbereidend onderzoek*, Praktijkcahiers Strafrecht dl. 9, Den Haag: Sdu uitgevers 2015, met name hoofdstuk 3 en 4.

5 HR 30 maart 2004, *NJ* 2004/376, m.nt. Y. Buruma.

6 HR 19 februari 2013, *NJ* 2013/308, m.nt. B.F. Keulen.

7 Zie bijvoorbeeld HR 3 april 2012, *NJ* 2012/346, m.nt. J.M. Reijntjes, HR 20 december 2011, *NJ* 2012/159, m.nt. T.M. Schalken en HR 20 december 2011, *NJ* 2012/160, m.nt. T.M. Schalken.

8 HR 30 maart 2004, *NJ* 2004/376, m.nt. Y. Buruma.

9 Vgl. bijvoorbeeld HR 14 november 2006, *NJ* 2006/633.

10 Zie bijvoorbeeld Hof Arnhem-Leeuwarden 16 september 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:7186; Hof Den Haag 16 oktober 2013, ECLI:NL:GHDHA:2013:4147, *NJFS* 2014/22 en Hof Arnhem-Leeuwarden 15 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3162.

11 HR 4 januari 2011, *NJ* 2012/145, m.nt. M.J. Borgers en daarover T. Kooijmans, 'Elk nadeel heb z'n voordeel? Artikel 359a Sv en de ontdekking van het strafbare feit', *DD* 2011/78. Zie voor lagere rechtspraak bijvoorbeeld Hof 's-Hertogenbosch 23 december 2011, ECLI:NL:GHSHE:2011:BU9202; Rb. Utrecht 27 augustus 2012, ECLI:NL:RBUTR:2012:BX9261; Rb. Amsterdam 2 december 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:8273; Rb. Leeuwarden 25 september 2012, ECLI:NL:RBLEE:2012:BX8472; Rb. Zeeland-West-Brabant 12 februari 2014, ECLI:NL:RBZWB:2014:818 en Hof Arnhem-Leeuwarden 15 april 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:3162. Anders: Rb. Breda 18 oktober 2012, ECLI:NL:RBBRE:2012:BY1143, *NJFS* 2013/8.

12 HR 30 maart 2004, *NJ* 2004/376, m.nt. Y. Buruma.

13 Zo nog maar eens HR 19 februari 2013, *NJ* 2013/308, m.nt. B.F. Keulen.

14 HR 30 maart 2004, *NJ* 2004/376, m.nt. Y. Buruma. Datzelfde geldt overigens voor een onrechtmatigheidsverweer buiten het bereik van artikel 359a Sv, zie HR 29 januari 2013, *NJ* 2013/415, m.nt. M.J. Borgers en HR 17 september 2013, *NJ* 2014/91, m.nt. T.M. Schalken.

15 HR 1 juli 2014, *NJ* 2014/441, m.nt. M.J. Borgers.

16 Ik wijs nogmaals op HR 10 maart 2015, *NJ* 2015/357, m.nt. B.F. Keulen en HR 6 oktober 2015, *NJ* 2015/430.

17 Over die onwelwillende houding ook S. Brinkhoff, 'De toepassing van artikel 359a Sv anno 2016. Een pleidooi voor herstel van balans en de terugkeer naar echte rechterlijke vrijheid', *DD* 2016/8.

Alle vakmanschap op het gebied van ICT in huis.

ICT VOOR DE JURIDISCHE PRAKTIJK

LEXXYN GROEP

Lexxyn Groep bundelt de krachten van ICT-bedrijven die zich specifiek richten op de juridische sector. Met vaksoftware als CClaw, FORTUNA, NEXTmatters, NEXTassyst, BigHand en ContactManager, maar ook met cloud computing, kantoorautomatisering, documentmanagement, webdiensten en portals, digitaliseren van archieven en telefonie.

Vakmanschap begint hier: 088 - 002 84 00.
Maak een afspraak met onze specialisten of kijk op:

www.lexxyn.nl

BigHand · Clip Consultants · Cloud Concept · devoon · epona · helder telecom & ICT · ict concept. · I-FourC · trivium software bv

LEXXYN.NL

"Hoe borg ik de continuïteit van mijn digitale dataopslag?"

Uw betrouwbare back-up oplossing

Ons specialisme

Alles voor elkaar

ict concept.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven Joure Oosterhout Rotterdam

LEXXYN.NL

I-FourC introduceert

I-FourC

Een eenvoudige & slimme manier om digitalisering in de juridische praktijk vorm te geven

innovatie in archivering · 10 jaar I-FourC · innovatie in archivering · nieuw · Integratie met FORTUNA, NEXTMatters en CClaw

I-FourC is specialist in digitalisering, archivering en innovatieve software oplossingen.

Lees meer wat we voor u kunnen betekenen:
www.i-fourc.nl/advocatuur

Papierloos vanaf dag één

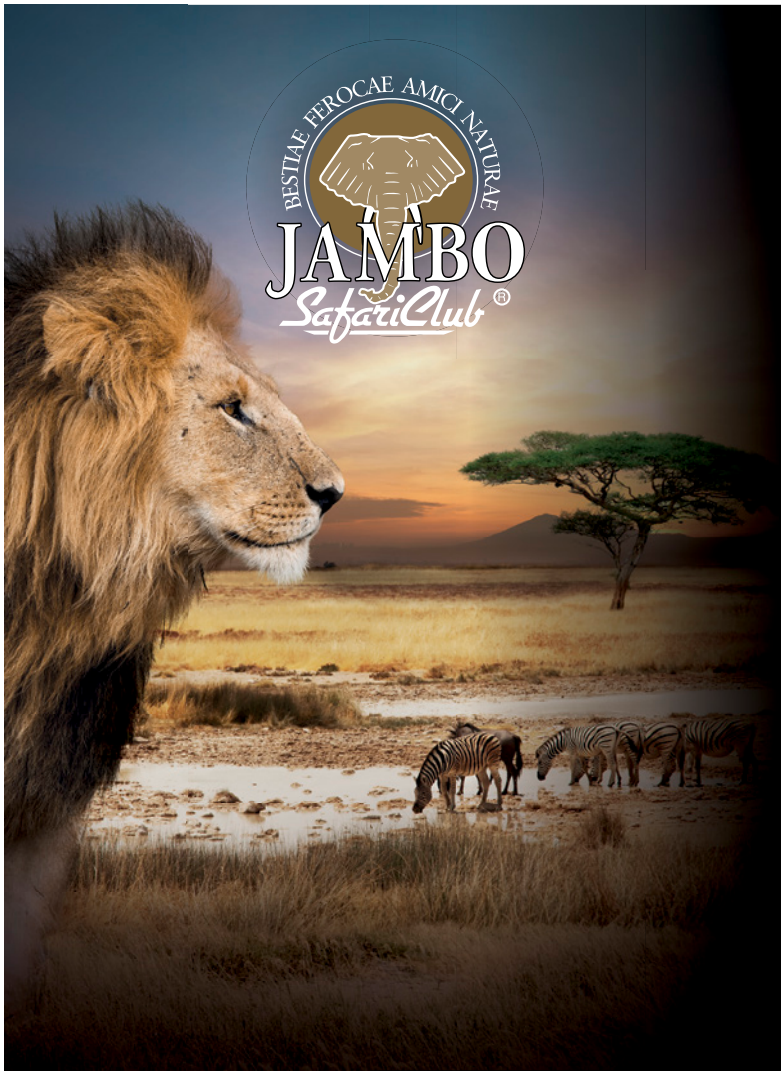

SAFARI IN AFRIKA?

Ruim 100 inspiratiereizen vindt u op jambo.nl en in onze brochure of bel met onze Afrika specialisten op 020-2012740 voor een reis op maat. De mogelijkheden zijn eindeloos, privé reizen geheel conform uw wensen!

Tanzania • Kenia • Madagaskar • Seychellen
Mauritius • Zuid-Afrika • Oeganda • Zimbabwe
Namibië • Mozambique • Zambia • Botswana

ANVR SGR

BOLSJOJ REIZEN

30 jaar

AL 30 JAAR DÉ SPECIALIST

RUSLAND
BALTISCHE LANDEN
MONGOLIË
CHINA
GEORGIË
ARMENIË
FINLAND

VRAAG NU DE GRATIS BROCHURE AAN!

INDIVIDUELE- EN GROEPSREIZEN • MAATWERK
CITYTRIPS • RIVIERCRUISES • FLY & DRIVES
TRANS SIBIRIË EXPRESS EN ANDERE TREINREIZEN

020 – 2012777 | INFO@BOLSJOJ.NL | WWW.BOLSJOJ.NL

SGR ANVR

Hoe zat het ook alweer met ...

Het prorogatieverzoek

DOOR / MARK WEST

Op de regel 'Eerst bezwaar, dan beroep' bestaan uitzonderingen. Zo kan met het bezwaarschrift-plus de bezwaarschriftfase worden overgeslagen.

Een van de hoofdregels in het bestuursrecht is dat degene aan wie het recht is toegekend om beroep bij een bestuursrechter in te stellen, eerst bezwaar dient te maken tegen het niet-welgevallige besluit. Er bestaan evenwel uitzonderingen op deze hoofdregel, zowel in absolute als in relatieve zin.
De absolute uitzonderingen zijn te vinden in art. 7:1 lid 1 aanhef en onder a tot en met g van de Algemene wet bestuursrecht ('Awb'). Deze uitzonderingen zijn absoluut omdat ze gelden voor specifieke besluiten, bijvoorbeeld voor besluiten die zijn voorbereid met de uitgebreide voorbereidingsprocedure van afdeling 3.4 van de Awb.
Sinds september 2004 bevat de Awb ook een relatieve uitzondering op de hoofdregel 'Eerst bezwaar, dan beroep'. De indiener van een bezwaarschrift kan namelijk in een bezwaarschrift aan het betrokken bestuursorgaan verzoeken om in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter. Deze mogelijkheid, ook wel bekend als het prorogatieverzoek, is neergelegd in art. 7:1a Awb. Het is een verzoek dat het bezwaar transformeert naar een zogeheten 'bezwaarschrift-plus': als het bestuursorgaan instemt met het verzoek wordt het bezwaarschrift doorgezonden aan de bevoegde rechter om het geschrift te behandelen als een beroepschrift.
Het doel van art. 7:1a Awb is om bestuursrechtelijke geschilbeslechting flexibeler te maken door de procedure waar mogelijk te vereenvoudigen en te verkorten. Het overslaan van de bezwaarschriftprocedure is echter alleen bedoeld voor gevallen waarin in de primaire besluitvormingsfase reeds een zodanig uitputtende gedachtewisseling tussen het bestuur en de belanghebbende heeft plaatsgevonden dat de bezwaarschriftprocedure daaraan weinig of niets meer kan toevoegen, terwijl vaststaat dat het besluit nog altijd in geschil is. Een procedure waarin nog onvoldoende onderzoek naar de feiten is verricht of waarin een ander bezwaarschrift is ingediend waarin niet om rechtstreeks beroep is verzocht, leent zich dan ook niet voor overslaan van de bezwaarschriftfase.
Het is aan de belanghebbende om in zijn bezwaarschrift-plus te onderbouwen dat de bezwaarprocedure een zinloze vertraging zou betekenen. Vervolgens is het aan het bestuursorgaan om vast te stellen of inderdaad sprake is van een dergelijk bijzonder geval (zie ECLI:NL:CBB:2009:BK7280). Indien het bestuursorgaan volgens een andere belanghebbende ten onrechte heeft ingestemd met het rechtstreeks beroep, dan zal, om een terugverwijzing te bewerkstelligen, tijdig beroep moeten worden gedaan op art. 8:54a Awb. Hierbij geldt als uitgangspunt dat de bestuursrechter, vanwege het discretionaire karakter van de bevoegdheid ex art. 7:1a Awb, marginaal toetst of het bestuursorgaan terecht heeft ingestemd met rechtstreeks beroep. Het discretionaire karakter maakt het voor de bestuursrechter in beginsel niet mogelijk om terug te komen op een aan het bestuursorgaan gericht verzoek om in te stemmen met rechtstreeks beroep dat door het bestuursorgaan is gehonoreerd (ABRvS 24 augustus 2011, *JB* 2011/217).
Tot voor kort werd vanwege het doel en de redactie van art. 7:1a Awb ('de indiener [kan] het bestuursorgaan verzoeken') aangenomen dat het initiatief tot rechtstreeks beroep niet ook bij het bestuursorgaan kan liggen. Met de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 10 februari 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:302) is daar echter verandering in gekomen.
Hoewel in deze zaak het voorstel van het bestuursorgaan aan de belanghebbende om de bezwaarfase over te slaan, terecht niet in lijn werd geacht met art. 7:1a lid 1 Awb, kon deze gang van zaken niet tot vernietiging van de aangevallen uitspraak leiden.
Voor dit oordeel haalt de Afdeling de geschiedenis van de totstandkoming van de artikelen 7:1a en 8:54a Awb aan waarin vermeld is dat de rechter zo terughoudend mogelijk zal moeten zijn bij het hanteren van zijn terugwijzingsbevoegdheid, nu een terugwijzing naar het bestuursorgaan vrijwel altijd zal leiden tot enige vertraging in de afhandeling van een geschil.
Voor een vernietiging was volgens de Afdeling in deze zaak geen plaats, met name omdat de belanghebbende in de bestuurlijke fase veelvuldig contact heeft gehad met het bestuursorgaan en omdat zij zelf uitdrukkelijk per brief toestemming had verleend aan het bestuursorgaan voor rechtstreeks beroep. Er kan evenwel zeer worden afgevraagd of appellante in staat was om zelfstandig (lees: zonder advocaat) te beoordelen of haar geschil geschikt was voor rechtstreeks beroep.

Mark West is advocaat bij Ploum Lodder Princen te Rotterdam.

Advocatie|ondernemen

Dag van de ondernemende advocaat

16 juni 2016 | Breukelen | 5 NOvA

Op Advocatie Ondernemen staat het ondernemerschap de gehele dag centraal: Hoe gaat u om met klantbeoordelingen? Waarom zou u moeten bloggen? En hoe maakt u gebruik van de kennis en het netwerk van andere advocaten?

Sprekers: Jan Willem Alphenaar, Achmed Baaijens, Vivian Bij de Vaate, Arnold Birkhoff, Aladár Bleeker, Edwin Bosch, Leo Hendriks, Aniel Pahladsingh en Inge Schepens

Schrijf u in op www.advocatieondernemen.nl

Opleidingen & Events

Sdu oprecht de beste keuze

Jonge Balie ook voor oude meesters

DOOR / IRENE DE BOER

De Jonge Balie, dat is toch meer iets voor advocaat-stagiaires? Een veelgehoorde, en begrijpelijke misvatting gezien de term 'jong'. Deze staat immers volgens de *Dikke Van Dale* nog altijd voor 'weinig jaren tellend'. De Jonge Balie Breda-Middelburg vindt dat het hoog tijd is om dit beeld te veranderen, en met goede reden. Want wie het ledenaantal (zo'n 550) afzet tegen het huidige aantal advocaat-stagiaires in het arrondissement Zeeland-West-Brabant (105), kan niet anders dan concluderen dat het gros van onze leden zich niet meer in de stageperiode bevindt. Maar het voert verder dan dat; veel advocaten blijven zelfs gedurende hun volledige carrière lid van de Jonge Balie Breda-Middelburg. Dit wordt zeer gewaardeerd. Uiteraard niet alleen vanwege de jaarlijkse contributie, maar veel meer vanwege de daaruit voortvloeiende kruisbestuiving tussen de jongere en oudere meesters. Gezien de drukke praktijk wordt weleens vergeten dat onderling contact – van advocaat-stagiaire tot partner – van groot belang is. De advocatuur is immers niet slechts een baan. Het is een vak waarbij advocaten van elkaar leren. Het kan niet bestaan zonder sociale cohesie. Het is dan ook goed wanneer een advocaat, ongeacht zijn/haar ervaringsjaren, zich verbonden blijft voelen met de Jonge Balie. Vanuit die gedachte hebben wij inmiddels twee keer een zogeheten 'Oude mrs. borrel' georganiseerd. Zowel de Bredase als de Middelburgse editie was zeer succesvol. Herinneringen aan onvergetelijke Jonge Balie-reizen werden opgehaald. Vriendschappen tussen oud-bestuursgenoten werden aangehaald. En, minstens zo belangrijk: de jongere, actieve leden maakten nader kennis met advocaten die zij voorheen alleen van naam en faam kenden.

Ook bij andere activiteiten zien wij in toenemende mate een mix van de oudere en jongere garde.

Nog los van de daarmee gepaard gaande gezelligheid is dit ook een goede ontwikkeling in het licht van het bestaansrecht van de Jonge Balie. De sterk gedaalde instroom van beginnende advocaten resulteert immers in minder nieuwe leden. De nieuwe leden worden bovendien geconfronteerd met een zware opleiding, ten gevolge waarvan minder tijd resteert voor deelname aan Jonge- Balie-activiteiten. Ook in dit kader vormen de oude meesters een belangrijke schakel. Door hun advocaat-stagiaire meteen vanaf hun beëdiging te stimuleren om de banden met de collega's en confrères te intensiveren, kan de sociale cohesie in stand blijven. De Jonge Balie vormt daarvoor het platform bij uitstek. Zolang de oude meesters bereid blijven om ook deze taak op zich te nemen, kunnen wij erop vertrouwen dat het bijzondere karakter van de advocatuur behouden blijft. Een toost op de oude meesters!

Advocatenduo **MAKING A MURDERER** komt naar Nederland!

ACTUALITEITENCURSUS

MAKING A MURDERER

OVERTUIGINGSKRACHT VAN STRANG EN BUTING

THEMA'S

- Omgaan met tunnelvisie
- Onwaarschijnlijke scenario's bepleiten
- Framing: een effectieve overtuigingstechniek
- Verhoor van de verdachte
- Ondervragen van getuigen
- Het belang van een goed imago
- Afsluitend debat

Deze cursus is primair bedoeld voor strafrechtadvocaten en leden van de rechterlijke macht (rechters en officieren van justitie). Ook advocaten die niet werkzaam zijn binnen het strafrecht, maar wel met genoegen hebben gekeken naar de documentaire, zijn van harte welkom.

DATUM **VRIJDAG 21 OKTOBER 2016**
LOCATIE **AMSTERDAM**

AANMELDEN OP WWW.COLLEGE24.NL

Plaatsing geschiedt op volgorde van binnenkomst

ASIELRECHT

RECHTSBIJSTAND VOOR VLUCHTELINGEN OP LESBOS

Op initiatief van de Deutscher Anwaltverein, gesteund door de CCBE en verschillende Europese balies waaronder de NOvA, gaan Europese advocaten hun Griekse collega's pro Bono helpen bij de eerstelijns juridische advisering aan vluchtelingen op Lesbos.

Begin april was vreemdelingen- en asieladvocaat Flip Schüller (Prakken d'Oliveira), die namens de NOvA lid is van de CCBE-werkgroep Migratie, als waarnemer van de CCBE op Lesbos om de situatie ter plaatse te verkennen. Een van zijn bevindingen is dat de vluchtelingen geen toegang hebben tot rechtsbijstand. Dit terwijl met de inwerkingtreding van het akkoord tussen de EU en Turkije de noodzaak van adequate rechtsbijstand alleen maar groter is geworden.
Om de toegang tot rechtshulp voor alle vluchtelingen in de 'hotspots' in Griekenland, Italië en Spanje te waarborgen, dringt de CCBE bij de Europese instellingen aan op voldoende fondsen voor rechtsbijstand.

BENOEMINGEN

Mr. L. Jacobs (Absolute)
Lid examencommissie
Beroepsopleiding Advocaten
Met ingang van 7 maart 2016

Prof. mr. L. Stevens (VU Amsterdam)
Bestuurslid Stichting
Beroepsopleiding Advocaten
Met ingang van 23 maart 2016

Mr. J. Lintz (Weisfelt & Lintz)
Lid adviescommissie strafrecht
Met ingang van 1 april 2016

Mr. G. Osinga (HYS Legal)
Lid examencommissie
Beroepsopleiding Advocaten
Met ingang van 4 april 2016

Mr. T. Felix (De Roos & Pen)
Lid examencommissie
Beroepsopleiding Advocaten
Met ingang van 4 april 2016

KWALITEIT

NIEUWE INVULLING KWALITEITS-TOETSEN

Tijdens de afgelopen vergadering van het college van afgevaardigden presenteerde de algemene raad de nieuwe invulling van de kwaliteitstoetsen. Advocaten worden verplicht om een aantal dagdelen per jaar deel te nemen aan 'gestructureerde feedback'.

Gestructureerde feedback is een manier om met collega's of vakgenoten te leren van vragen, problemen en successen uit de dagelijkse werkpraktijk.
De inzet is dat dit leidt tot verdieping van kennis, inzicht en vaardigheden en dus tot effectiever professioneel gedrag.
De kwaliteitstoetsen worden ingericht aan de hand van een ingroeimodel. Dit betekent dat met ingang van de verwachte ingangsdatum van 1 januari 2017 vele vormen van gestructureerde feedback aan de kwaliteitseisen voldoen. Dat kan intervisie of *peer review* zijn, maar bijvoorbeeld ook gestructureerd intercollegiaal overleg. Bestaande initiatieven worden zo ingebed in de kwaliteitstoetsen.
De NOvA zal de komende periode de voorwaarden formuleren waaraan gestructureerde feedback in het kader van de kwaliteitstoetsen moet voldoen. Voor wat betreft intervisie kan vooralsnog worden uitgegaan van de momenteel geldende voorwaarden.

Kijk voor meer informatie op advocatenorde.nl bij Advocaten > Actuele dossiers > Kwaliteitsbevordering.

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Nederlandse orde van advocaten
Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse orde van advocaten. De NOvA verzorgt de rubrieken Van de NOvA, Geschillencommissie, Tuchtrecht, Transfers en de column Ten slotte van de landelijk deken.

Samenstelling algemene raad Nederlandse orde van advocaten
- Bart van Tongeren (algemeen deken)
- Bert Fibbe (waarnemend deken)
- Bernard de Leest
- Ruben Alderse Baas
- Leonard Böhmer
- Aai Schaberg

Bureau van de Orde
Raffi van den Berg
(algemeen secretaris)

Bezoekadres
Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 – 335 35 35
Fax 070 – 335 35 31
E-mail info@advocatenorde.nl
Kvk-nummer: 27339260
BTW-nummer: NL002872833B01

Postadres
Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Helpdesk
helpdesk@advocatenorde.nl
Tel. 070–335 35 54

Twitter
@Advocatenorde

Linkedin
Nederlandse orde van advocaten

Facebook
Nederlandse orde van advocaten

ADVOCAAT CENTRAAL

SOFTWARE VOOR DE ADVOCATUUR

“AdvocaatCentraal biedt bijzonder veel mogelijkheden en is toch eenvoudig in gebruik”

mr. Eric Osinga
Osinga Advocatuur

Tel. (035) 543 55 66 www.advocaatcentraal.nl

AantjesZevenberg
ADVOCATEN

CASSATIE
IN CIVIELE ZAKEN

Mr. K. Aantjes
aantjes@aantjeszevenberg.nl

Mr. F.I. van Dorsser
vandorsser@aantjeszevenberg.nl

070-3906260 | www.azcassatie.nl

WIJ ZOEKEN EEN ADVOCAAT DIE MET ONS MEE WIL DOEN LEGAL

www.doenlegal.nl/meedoen

‘T ADVOCAATJE

- INDONESIAN FOOD
- LUNCH
- DINNER
- BAR
- TAKE AWAY

‘T ADVOCAATJE
Claude Debussylaan 130
1082 MD Amsterdam
info@hetadvocaatje.nl

GEFINANCIERDE RECHTSBIJSTAND

EXPERTS: VERSTERK HUIDIGE PRAKTIJK

Tijdens twee expertsessies op 6 en 7 april bracht de NOvA namens de advocatuur praktijkkennis in voor de invulling van een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. De bijeenkomsten waren op aandringen van de NOvA door het ministerie van Veiligheid en Justitie georganiseerd, als vervolg op de weinig bevredigende werkconferentie van 15 februari. De NOvA gaat ervan uit dat VenJ de inbreng ook gebruikt bij de formulering van een kabinetsstandpunt, dat in juni is voorzien.

Tijdens de eerste expertsessie stond de invulling van de eerstelijns rechtsbijstand en de aansluiting daarvan op de tweede lijn centraal. In navolging van het advies van de commissie-Wolfsen zet VenJ vooral in op het laten herleven van de oude Bureaus Rechtshulp. Dit leidt echter tot veel onnodige kosten en bureaucratie, vonden de ketenpartners. Zij wezen juist op de sterke punten van het huidige stelsel.
De praktijk laat zien dat in een aantal steden afstemming tussen advocaten, Juridisch Loket, sociaal raadslieden en anderen al bestaat én werkt. Door dit verder te versterken, zoals door het delen van *best practices* en het inzichtelijk maken van de doorverwijsmogelijkheden kan de rechtzoekende nog beter geholpen worden. Een verplichte poortwachter in de eerste lijn is dan ook niet nodig. Net als nu het geval is, moeten rechtzoekenden altijd eerst een advocaat kunnen raadplegen, waarna deze zo nodig kan doorverwijzen naar een andere advocaat of partij.

STRAFRECHT

In de tweede expertsessie, gericht op het strafrecht, stelde VenJ nadrukkelijk de positie van de advocaat in de eerste lijn ter discussie. De NOvA liet een krachtig tegengeluid horen en benadrukte het belang van een actieve rol van de advocaat bij consultatie- en verhoorbijstand, de vrije advocaatkeuze en het waarborgen van de onafhankelijkheid van de advocaat. Die zienswijze werd onderschreven door experts van de andere ketenpartners.

VINGER AAN DE POLS

De indruk van de NOvA is dat de ingebrachte argumenten en oplossingen gehoor vonden bij VenJ. Het blijft echter afwachten of en hoe dit terugkomt in het kabinetsstandpunt. Hoewel beide sessies in een constructieve sfeer verliepen en in die zin hoopgevend waren, houdt de NOvA de vinger aan de pols. Bij de verdere uitwerking blijft de NOvA aandringen op de noodzakelijke inbreng vanuit de advocatuur en andere ketenpartners. Alleen dan is, in het belang van rechtzoekenden, een optimale invulling van een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand mogelijk. Om gevoed te blijven worden met praktijkervaringen vanuit de advocatuur heeft de NOvA onlangs een breed samengestelde expertgroep van advocaten in het leven geroepen.

Meer informatie Verhoorbijstand: advocatenorde.nl > Advocaten > Actuele dossiers > Salduz. Gefinancierde rechtsbijstand: rechtsbijstandjuistnu.nl.

RECHTSSTATELIJKHEID

POLITIEKE AGENDA 2017 EN VERDER

Hoewel de landelijke verkiezingen op 17 maart 2017 nog ver weg lijken, zijn de programmacommissies van politieke partijen nu al druk bezig met het schrijven van hun verkiezingsprogramma's. De NOvA heeft een brief in voorbereiding met onderwerpen die niet zouden misstaan in een toekomstig regeerakkoord.

Welke onderwerpen op juridisch en/of rechtsstatelijk terrein verdienen volgens u aandacht? Laat het ons weten! De NOvA zal alle reacties vanuit de advocatuur bundelen en – na overleg met de adviescommissie rechtsstatelijkheid – onder de aandacht brengen van de politieke partijen. Dit zal onder meer plaatsvinden door middel van een discussiebijeenkomst tussen de politiek en advocatuur die de NOvA voornemens is dit najaar te organiseren.

Uw bijdrage kunt u mailen aan Jaap-Jelle Vollaard (afdeling communicatie, j.vollaard@advocatenorde.nl) en Heleen Westdorp (secretaris adviescommissie rechtsstatelijkheid, h.westdorp@advocatenorde.nl).

Vacature Prikbord

BLENHEIM ADVOCATEN

mail@blenheim.nl
www.blenheim.nl
Amsterdam | 020 - 521 01 00

Stel je eens voor…

Een jong, dynamisch Amsterdams advocatenkantoor. Gevestigd op een spectaculaire locatie aan het IJ. Een hecht team van gedreven professionals die zich iedere dag vol inzetten. Gericht op de best mogelijke resultaten. Soms uit het boekje, soms “out of the box”. Kantoorborrel. Wintersport. Gezellige activiteiten waarbij je je collega’s nóg beter leert kennen. Wij zijn Blenheim.

Stel *jij* je eens voor?

P.S. Zie ook vacature pagina 46

MR. ESTHER BLOK

Le Cocq Jongsma Advocaten
info@lecocq-advocaten.nl
www.lecocq-advocaten.nl
Rotterdam | 010 - 476 00 00

Onze strafrechtadvocaten treden op voor rechts-personen en hun bestuurders alsmede voor particulieren en leveren rechtsbijstand in alle fases van het strafproces. Tevens adviseert Le Cocq Jongsma proactief hoe vervolging te voorkomen en/ of welke proceshouding in te nemen bij vervolging.

Wij zijn een van de weinige strafrechtkantoren waar een zeer hoogwaardige commune strafpraktijk wordt gecompleteerd door een even hoogwaardige praktijk in het financieel-economisch strafrecht.

P.S. Zie ook vacature pagina 68

MR. JAN NIJENHUIS

Nijenhuis & Jansen advocaten
info@nijenhuisjansen.nl
www.nijenhuisjansen.nl
Heerenveen | 0513 - 76 02 31

Wij zoeken een in het bestuursrecht gespecialiseerde advocaat die wil samenwerken met een ervaren secretaresse en twee eveneens ervaren bestuursrechtadvocaten, waarvan er een vanwege leeftijd de komende jaren stapsgewijs gaat afbouwen.

Ons kantoor heeft een groot netwerk en een goede relatie met andere kantoren die doorverwijzen vanwege ons specialisme. Wij bieden een fijne, zonnige werkplek met eigen parkeerruimte in het centrum van Heerenveen.

P.S. Zie ook vacature pagina 46

MR. IVAN KÖHNE

Streefkerk Advocaten
i.kohne@streefkerk.nl
www.streefkerk.nl
Voorburg | 070 - 387 14 16

Streefkerk Advocaten is gespecialiseerd in onder andere de rechtsgebieden vastgoedrecht, ondernemingsrecht, arbeidsrecht, aansprakelijkheids- en verzekeringsrecht en cassatie.

Met negen advocaten werken wij hard samen in een prettige en informele sfeer, waarbij een kwalitatief hoogwaardige dienstverlening voorop staat.

P.S. Zie ook vacature pagina 41

MR. SERGE WEENING

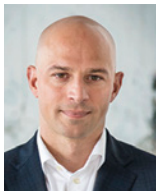

Weening strafrechtadvocaten
info@weening.net
www.strafrechtadvocaten.nl
Maastricht | 088 - 933 64 64

Je komt terecht in een hecht team dat werkt in een informele sfeer. Je werkt op basis van een vast salaris met daarnaast een omzetgerelateerde bonusregeling. Met z’n allen streven we naar het verlenen van rechtsbijstand op hoog niveau.

We zijn een jong en dynamisch advocatenkantoor dat zich onderscheidt door betrokkenheid en gedrevenheid. Er is geregeld kantooroverleg waarbij de inbreng van iedereen serieus wordt genomen om het niveau van onze dienstverlening te verhogen.

P.S. Zie ook vacature pagina 40

Voor meer informatie: Capital Media Services 024 - 360 77 10 óf mail@capitalmediaservices.nl

DERDENGELDEN

VERPLICHTE STICHTING DERDENGELDEN VAN DE BAAN

De verplichting om over een stichting derdengelden te beschikken, is sinds de introductie in 1998 een terugkerend onderwerp van discussie. Mede op grond van geluiden vanuit de balie en de resultaten van de NOvA-enquête vindt de algemene raad een hervorming van het huidige derdengeldensysteem gerechtvaardigd.

Na bestudering van vier alternatieve systemen heeft de algemene raad besloten de constructie van de stichting derdengelden te behouden, maar te onderzoeken of deze verplichting voor advocaten die geen derdengelden ontvangen kan worden afgeschaft. Voor advocaten die toch onverwacht met derdengelden worden geconfronteerd, zal in dat systeem een centrale vangnetstichting worden opgericht. Daarnaast onderzoekt de algemene raad de mogelijkheden van een wettelijke kwaliteitsrekening.

De lokale dekens en het college van afgevaardigden hebben zich positief uitgesproken over deze ontwikkeling. De algemene raad beraadt zich momenteel op de inrichting van het nieuwe systeem aan de hand van de genoemde uitgangspunten.

BEROEPSOPLEIDING

CERTIFICAAT VOOR STAGIAIRES EERSTE COHORT

Op 22 maart ontvingen 256 stagiaires van het eerste cohort, die in 2013 als eersten met de vernieuwde beroepsopleiding zijn gestart, hun felbegeerde certificaat. Een groot deel daarvan was samen met hun patroons naar Woudschoten gekomen voor de feestelijke uitreiking.

Algemeen deken Bart van Tongeren trapte af en vergeleek de beroepsopleiding van nu met die toen hij nog stagiaire was. Een wereld van verschil! Van Tongeren benadrukte de aandacht van ethiek in de huidige opleiding in relatie tot het imago van de advocatuur.
Op de vraag hoe de stagiaires de opleiding hebben ervaren, kwamen positieve reacties uit de zaal. Velen vonden vooral het samen optrekken in opleidingsgroepjes van grote waarde.
Een geanimeerd debat volgde over de stelling dat elke advocaat drie toevoegingszaken per jaar moet doen, waarin ook de patroons zich niet onbetuigd lieten. Dit alles onder toeziend oog van Michèle Manning, voorzitter van de Stichting Jonge Balie Nederland, en AR-leden Aai Schaberg en Ruben Alderse Baas.
Roma Leuyerink mocht als jongst aanwezige stagiaire haar certificaat in ontvangst nemen uit handen van examencommissieleden Joris Paulussen en Jeroen Brouwer. Direct daarna konden alle andere geslaagden hun certificaat ophalen. De beloning voor tweeënhalf jaar keihard studeren! De NOvA feliciteert allen met het behaalde resultaat en wenst hen veel succes in hun verder carrière als advocaat.

VOORLICHTING

ADVOCAAT VOOR DE KLAS

Binnenkort start de NOvA met het project 'Advocaat voor de klas': advocaten die als vrijwilliger aan scholieren voorlichting geven over verschillende juridische onderwerpen. Het doel is om leerlingen te interesseren voor het recht en om juridisch en rechtsstatelijk bewustzijn te kweken.

De NOvA start met een pilot op vier basisscholen. Voor leerlingen van groep 7/8 wordt een workshop verzorgd. Zo kan de advocaat hen bijvoorbeeld bewust maken van hun rechten en plichten. Of de klas speelt een rollenspel, waarbij de jongeren in de huid kruipen van procespartijen in een civiele procedure. Ook krijgen zij het tijdschrift *Recht en Wet van JuniorJurist*, een initiatief van juristenechtpaar Hogendoorn, uitgereikt.

Wilt u het project 'Advocaat voor de klas' steunen en/of een gastles geven? Neem dan contact op met Annemarie de Jong via 070-335 35 73 of a.dejong@advocatenorde.nl.

EERSTE MAAND GRATIS!

RECHTSPRAAK UPDATES

NIEUWE UITSPRAKEN EN ANNOTATIES PER RECHTSGEBIED RAZENDSNEL ONLINE

ARBEIDSRECHT
ONDERNEMINGSRECHT
STRAFRECHT
PERSONEN- EN FAMILIERECHT
GEZONDHEIDSRECHT
OMGEVINGSRECHT
INSOLVENTIERECHT
ERFRECHT

EN BINNENKORT
SOCIALEZEKERHEIDSRECHT

WWW.RECHTSPRAAKUPDATES.NL

Boomjuridisch

Oog voor vernieuwing

REGELGEVING

ADVOCATENWET GEWIJZIGD

Door de wijziging van de Gerechtsdeurwaarderswet (*Stb.* 2016, 93) is op 1 mei 2016 de Advocatenwet op enkele punten aangepast. De belangrijkste wijziging betreft artikel 20, vierde lid, van de Advocatenwet. Hierin staat dat een lid van de raad van de orde in een arrondissement geen lid van het college van afgevaardigden mag zijn. Hieraan is toegevoegd dat ook advocaten in dienst van de Nederlandse orde van advocaten of van één van de lokale orden geen lid van het CvA mogen zijn. De ratio hierachter is dat voor een zuivere en onafhankelijke beroepsvervulling bestuurlijke, toezichthoudende en andere uitvoerende taken niet mogen worden vermengd met een positie binnen een wetgevend orgaan.

WIJZIGINGSBESLUITEN MANDAAT AR 2016 EN AS 2016

De algemene raad respectievelijk de algemeen secretaris heeft het Wijzigingsbesluit mandaat AR 2016 respectievelijk het Wijzigingsbesluit mandaat AS 2016 vastgesteld. Hierdoor zijn het Mandaatbesluit AR 2015 en het Mandaatbesluit AS 2015 met ingang van 1 april 2016 gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen hebben betrekking op het verduidelijken van de bevoegdheden bij beslissingen op bezwaar, administratief beroep en het afnemen van het examen en de proeve van bekwaamheid civiele cassatie.

De Advocatenwet en de Wijzigingsbesluiten mandaat AR 2016 en AS 2016 zijn te vinden op regelgeving.advocatenorde.nl.

UIT HET DEKENBERAAD

MINDER KLACHTEN TEGEN ADVOCATEN

In 2015 zijn er opnieuw minder klachten geregistreerd over advocaten: het aantal daalde met dertien procent, van 2.691 naar 2.332. Dat blijkt uit het jaarverslag van het dekenberaad.

‘De daling is gedeeltelijk te verklaren doordat in bepaalde rechtsgebieden minder zaken zijn en dus ook minder contactmomenten met cliënten,’ zegt Emilie van Empel, voorzitter van het dekenberaad. ‘Ook worden advocaten gestimuleerd om bij een geschil er toch vooral zelf met de cliënt uit te komen.’
Bijna de helft (47 procent) van de geregistreerde klachten was gericht tegen de eigen advocaat, terwijl 29 procent een klacht tegen de advocaat van de wederpartij betrof. In driekwart van de gevallen diende een burger de klacht in. De meeste klachten hadden betrekking op het rechtsgebied ‘civiel overig’ zoals beslag- en executiezaken, cassatiezaken, burenruzies en consumentengeschillen.
Het financieel toezicht is een van de aandachtspunten van de lokale dekens. Die lieten het afgelopen jaar 34 financiële onderzoeken bij advocatenkantoren uitvoeren en 231 financiële *desk researches*, ruim vier keer zoveel als in 2014.

STRAFVORDERING

NOVA PLEIT VOOR REGERINGSCOMMISSARIS STRAFVORDERING

De herziening van het Wetboek van Strafvordering is een dermate majeure operatie dat dit voor het parlement alleen niet te behappen is. De NOvA pleit daarom voor een regeringscommissaris.

Bert Fibbe, portefeuillehouder strafrecht binnen de algemene raad, twijfelt niet aan de juiste intentie van de parlementariërs, maar volgens hem ontbreekt het hen gewoonweg aan de noodzakelijke specialistische kennis. ‘De regeringscommissaris kan dit hiaat opvullen, bijgestaan door een bijzonder griffier.’ Fibbe waarschuwt er tegelijk voor dat de vernieuwing van de strafvordering niet mag uitdraaien op een theoretische exercitie. ‘Het is cruciaal dat de huidige praktische knelpunten worden opgelost.’
De nieuwe wet beoogt het strafproces al vanaf 2018 sneller, efficiënter en digitaler te maken. De NOvA kan zich in dit doel vinden, maar zet vraagteken bij het tijdpad. Bert Fibbe: ‘De herziening van het Wetboek van Stafvordering is van een omvang die we nog niet eerder in het Nederlandse rechtsbestel hebben gezien. Om alles goed te regelen, kunnen we best meer tijd uittrekken.’

In 2015 adviseerde de NOvA over de Contourennota Modernisering Wetboek van Strafvordering. Dit advies is te vinden op advocatenorde.nl bij Advocaten > Actuele dossiers > Strafvordering.

KWALITEIT

DILEMMAPP: WAT ZOU U DOEN?

'Ik heb een goede vriend, ook advocaat, gevraagd mij te adviseren in een zaak op een rechtsgebied waarbinnen hij volledig thuis is en ik niet. Hij stuurt daarvoor een rekening en vraagt het bedrag op zijn derdengeldrekening te storten. Wat doe ik?'
Ja, wat zou u doen? En welke keuzes maken andere advocaten? Test het zelf en download de DilemmApp! Met de app kunt u uw morele kompas op een laagdrempelige manier spiegelen aan die van uw vakgenoten. Hiermee wil de NOvA de discussie over ethische dilemma's in de advocatuur stimuleren.

HOE WERKT HET?

Elke twee weken ontvangt u een melding dat een nieuw dilemma klaarstaat. U kunt kiezen uit vier antwoorden en ziet daarna in percentages direct de respons van andere advocaten. Elk dilemma levert een score op waaruit blijkt welke belangen centraal stonden bij uw keuze: prevaleert het persoonlijk, organisatie- of maatschappelijk belang? Na acht dilemma's ontvangt u een persoonlijk profiel. Over elk dilemma kunt u met andere advocaten discussiëren. Na twee weken plaatst de NOvA een slotopmerking bij elk dilemma met de voors en tegens van bepaalde keuzes. Ook kunt u zelf dilemma's indienen voor de app. Deelname is geheel anoniem en kosteloos.

Download vanaf 9 mei de NOvA DilemmApp in de App Store (iOS) of Google Play Store (Android). Kijk voor meer informatie op advocatenorde.nl/DilemmApp.

WETGEVINGSADVISERING

De NOvA telt achttien adviescommissies, verdeeld over bijna alle disciplines van het recht. Deze brengen gevraagd en ongevraagd advies uit over wetsvoorstellen. Een greep uit recente adviezen:

KINDEROMBUDSMAN-RAPPORT 'NAAR EEN KINDVRIENDELIJKE ADVOCAAT'

Adviescommissie: Familie- en Jeugdrecht
Datum: 7 april 2016
Strekking: De conclusies en aanbevelingen van het rapport van de Kinderombudsman worden niet gedragen door de uitkomsten van het onderzoek. Het is eerst noodzakelijk om vervolgonderzoek te doen. Hierbij zou ook de NOVA een rol kunnen spelen, waar het gaat om de rol van de advocaat en mogelijke aanpassingen van de (uitleg van de) gedragsregels en het tuchtrecht.

VOORONTWERP WET MODERNISERING FAILLISSEMENTSWET

Adviescommissies: Insolventierecht en Gecombineerde Commissie Vennootschapsrecht
Datum: 7 maart 2016
Strekking: Positief is dat de minister voornemens is de Faillissementswet op een aantal punten te moderniseren. Met betrekking tot achttien wetsartikelen worden wijzigingen besproken of voorgesteld, zoals met betrekking tot het *real time* faillissementsregister (artikelen 14 en 19 Fw) en de invloed van crediteuren op de faillissementsafwikkeling (artikelen 74 en 75 Fw).

JURIDISCHE DATABANK

Alle wetgevingsadviezen zijn te raadplegen in de Juridische databank op advocatenorde.nl onder Advocaten > Juridische databank > Wetgevingsadviezen. Een overzicht van alle adviescommissies staat op advocatenorde.nl onder Advocaten > Persoonsgegevens > Adressen- en ledenlijst > Adviescommissies wetgeving.

advertentie

Civiele cassatie, procesbegeleiding of prejudiciële vraag bij de Hoge Raad?

Alt Kam Boer advocaten

Zie onze website **www.altkamboer.com** voor een track record over de afgelopen 15 jaar.
Vaste prijsafspraken mogelijk. Ook op basis van een toevoeging.

Info: mr H.J.W. Alt
PB 82228, 2508 EE Den Haag | T: 070 - 358 94 79 | F: 070 358 51 97 | E: alt@altkamboer.com

Wegens beëindiging ter overname aangeboden in het arrondissement Limburg

praktijk + kantoorruimte/woning (huur/koop)
Kantoor is gespecialiseerd in het sociale recht.

svp reacties naar: mail@capitalmediaservices.nl
of brief: CMS B.V. Staringstraat 11 6521 AE Nijmegen

ADVOCAAT CENTRAAL

SOFTWARE VOOR DE ADVOCATUUR

“Een verzoek om een wijziging of een aanpassing van het programma wordt altijd uiterst serieus bekeken en besproken”

mr. W.J. Aardema
Aardema Van Boetzelaer Advocaten

Tel. (035) 543 55 66 www.advocaatcentraal.nl

Bazar@Laan Advocaten

Rechtsbijstand aan particulieren en midden- en kleinbedrijf

Gezocht: Advocaat (m/v) met tenminste 3 jaar ervaring

Wij hebben op korte termijn plaats voor een ervaren advocaat met meer dan 3 jaar praktijkervaring en in het bezit van een stageverklaring die op basis van kostendeling wil samenwerken.

Ons kantoor is actief op het gebied van algemeen verbintenissenrecht, arbeidsrecht, huurrecht, sociale verzekeringen- en voorzieningen, personen-en familierecht, strafrecht en jeugd(straf)recht en richt zich op bijstand aan particulieren (zowel betalend als op basis van gefinancierde rechtsbijstand) en het midden-en kleinbedrijf.

Bazar@Laan Advocaten is gevestigd op een gunstige en goed bereikbare locatie in het centrum van Den Haag.

Wij vinden collegialiteit en kwaliteit in de dienstverlening belangrijke waarden.

Het kantoor beweegt zich met name in de procespraktijk en zijn advocaten kunnen bogen op een zeer ruime ervaring.

Voor verdere inlichtingen en sollicitaties stuurt u ons een e-mail: info.bazar@laanadvocaten.nl of neemt u telefonisch contact met ons op 070 - 345 73 00 (mr. J.P.C.M. van Es of mr. T. Scholtus)

ZIFO & VAN DER HEIJDEN INSTITUUT CONGRES 15 JUNI 2016

Naar een nieuwe regeling voor de personenvennootschappen

Presentatie Rapport Werkgroep Personenvennootschappen

Van der Heijden Instituut

ZIFO Zuidas Instituut voor Financieel recht en Ondernemingsrecht | VU

De huidige wettelijke regeling voor de personenvennootschap is sterk verouderd en voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. Na het intrekken van het wetsvoorstel voor een nieuwe regeling voor de personenvennootschappen (titel 7.13 BW) in 2011, heeft daarom een breed samengestelde werkgroep zich gezet aan een analyse van de knelpunten in de huidige regeling en in aansluiting daarop een proeve voor een nieuwe wettelijke regeling voor de personenvennootschap. Het rapport, concept wetsvoorstel en bijbehorende toelichting worden op dit congres gepresenteerd en besproken.

Inleiders:
prof. mr. M. van Olffen, prof. mr. H.J. de Kluiver, prof. mr. I.S. Wuisman, prof. mr. B.F. Assink, prof. mr. S. Perrick, prof. mr. S.A. Stevens, prof. mr. H.E. Boschma, prof. mr. J.B. Huizink

Datum en tijd: 15 juni 2016 van 13.15 – 18.00 uur
Plaats: Vrije Universiteit Amsterdam
Aanmelden: www/rechten.vu.nl/zifo of www.symposia.cpo.nl
Contact en informatie: p.werkman@vu.nl

4 PO | Nederlandse Orde van Advocaten | KNB Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie | VU Vrije Universiteit Amsterdam | VU Law Academy | CPO

ADVERTEERDERS/DEELNEMERS-*INDEX*

ORGANISATIE	PAGINA
AANTJES ZEVENBERG ADVOCATEN	58
ACADEMIA-E	68
ADVOCAATCENTRAAL	14, 41, 58, 65
ALF INTERNATIONAL	41
ALLEN & OVERY	12
ALT KAM BOER ADVOCATEN	64
BAZAR@LAAN ADVOCATEN	65
BLAT ADVOCATEN	14
BLENHEIM	46
BOOM JURIDISCH	62
BUREAU TAAL	14
COLLEGE24	56
CPO	5
DE ROOS & PEN	46
DIRKZWAGER	COVER 4
DOEN LEGAL	35, 58
E-WISE NEDERLAND	INSERT
GRANT THORNTON ACCOUNTANTS EN ADVISEURS	68
HOUTHOFF BURUMA	COVER 3
JAMBO SAFARI CLUB / BOLSJOJ REIZEN	52
JMS TEXTSERVICE	21
KALBFLEISCH ADVOCATEN	21
LAW AT WORK	38
LE COCQ JONGSMA ADVOCATEN	68
LENAERTSVOORVAART ADVOCATEN	21
LEXXYN GROEP	51
LIESKER PROCESFINANCIERING	35
NEW RESOLUTION	41
NIEHOFF WERNING & KOOIJ	COVER 2
NIJENHUIS & JANSSEN	46
OFFICEPLUS	40
PRIKBORD VOOR PROFESSIONALS	10
RON BORGDORFF FINANCIEEL ADVIES	46
SDU	42, 54
STREEFKERK ADVOCATEN	41
’T ADVOCAATJE	58
TOGA ATELIER SCHOUT	35
TROMPENBURG ADVOCATEN	14
URIOS	67
VACATURE PRIKBORD	60
VU LAW ACADEMY	35, 65
WEENING STRAFRECHTADVOCATEN	40

Voor meer informatie: Capital Media Services 024 - 360 77 10 óf mail@capitalmediaservices.nl

INNOVATIE

INVESTEER IN TECHNOLOGIE EN BEVEILIG JE DATA

Kan een robot een contract opstellen? Wat houdt de meldplicht datalekken precies in en hoe kan een advocaat zijn data goed beveiligen? Hierover ging het onder meer tijdens het derde NOvA Innovatieplatform op 5 april in de Rotterdamse Kunsthal.

'Wie heeft het afgelopen jaar serieus geïnvesteerd in nieuwe technologie?' vraagt Beatrijs van Selm, *business developer* bij advocatenkantoor Conway & Partners. Slechts enkelen van de tweehonderd aanwezige advocaten steken hun hand op. Van Selm kan het niet genoeg benadrukken: 'Spring op tijd op de technologische trein. Kleinere kantoren kunnen hierbij samen optrekken.'

JURIDISCHE TECHNOLOGIE

Voorbeelden uit de Verenigde Staten laten zien hoe technologie de juridische markt beïnvloedt, zegt Philip de Roos. Neem Rocket Lawyer, een platform waar doe-het-zelfjuristen terechtkunnen voor hun vragen over recht. De Roos is oprichter van Legalloyd, dat juridische selfservice aanbiedt. Binnen zijn kantoor werken advocaten en softwareontwikkelaars nauw samen. Hij raadt andere advocaten aan hetzelfde te doen. 'Als juristen en programmeurs samenwerken, ontstaan er nieuwe dingen.'

Dat is nodig ook, want de internetrevolutie is nog maar net begonnen, volgens Han Mesters, *sector banker* bij ABN AMRO. Binnen afzienbare tijd benadert de computer de menselijke denkkracht en zijn veel banen overbodig. Ook in de advocatuur kan een flink deel van het werk worden geautomatiseerd. 'Vooral mensen met een creatief beroep zijn zeker van hun baan,' waarschuwde Mesters. Om daar geruststellend aan toe te voegen dat dit ook opgaat voor veel advocaten, omdat conflictmanagement niet zomaar te automatiseren is.

DATALEKKEN

Advocaten moeten per 1 januari 2016 een datalek melden bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Van een datalek is sprake als persoonsgegevens vernietigd zijn of (mogelijk) in handen vallen van een ongeautoriseerde derde. Advocaten kunnen hiervoor een boete krijgen. 'Het gevoel van urgentie over het voorkomen van datalekken is niet hoog,' zegt Thomas van Essen, partner bij SOLV. 'Veel advocaten hebben geen idee wat er met hun data gebeurt,' beaamt Olaf van Haperen, *managing partner* bij Kneppelhout & Korthals Advocaten. Dave Maasland, *managing director* bij ESET Nederland, wijst er op dat advocaten hun bestanden op hun computer moeten versleutelen. Ook heeft hij een concrete tip om data goed te beschermen: 'Gebruik een sterk wachtwoord, zoals een lange zin met spaties.'
Algemeen deken Bart van Tongeren zegt zich er zorgen over te maken dat kantoren die niet innoveren een moeilijke tijd tegemoet gaan. 'Je moet meegaan met de technologische ontwikkelingen en de vraag van je cliënten eigenlijk al voor zijn. Ontwikkel bijvoorbeeld een digitaal dossier dat inzichtelijk is voor cliënten. Zorg ook voor modellen waar cliënten zich online op kunnen abonneren. En goede tip die ik vanmiddag hoorde: neem een goede programmeur in de arm.'

Lees het uitgebreide verslag terug op advocatenorde.nl bij Advocaten > Actuele dossiers > Innovatieplatform.

advertentie

Is uw administratiepakket al beveiligd?

Met Urios alle NAW en privacygevoelige informatie versleuteld opgeslagen.

Urios Standaard | Dossiers | Partijen | Toevoegingen | Insolventies | Tijdschrijven | Meertalig declareren en herinneren
Urios Plus | Agenda | Elektronisch factureren | Export naar boekhouding | Managementrapporten | Documenten | Outlook-koppeling

urios
eenvoud bespaart tijd

Kanaalkade 26-E | 1811 LP Alkmaar | **tel** 072 512 22 05 | info@urios.nl | www.urios.nl

De cursisten waarderen onze cursussen in 2014 en 2015 met een 8,3!
Aanbod van hoogwaardige juridische opleidingen, team van ervaren docenten op diverse rechtsgebieden, prima waarderingen van de cursisten, goede bereikbaarheid in Nijmegen en gratis parkeergelegenheid.

Forse stapelkortingen in 2016

- 5% : 3 maanden voor de betreffende cursus inschrijven
- 5% : samen met 1 kantoorgenoot naar dezelfde cursus
- 10% : samen met 2 kantoorgenoten naar dezelfde cursus
- 20% : korting bij 2e cursus
- 30% : korting bij 3e, 4e, 5e cursus

Onze vaste docenten voor het komend cursusjaar

Personen- en Familierecht	: Prof. Mr. A.J.M. (Andre) Nuytinck
Arbeidsrecht	: Mr. dr. P. (Pascal) Kruit
Strafrecht en strafprocesrecht	: Mr. J.H.J. (Joost) Verbaan
Alimentatierecht	: Mr. A. (Anouk) Wakker
BOPZ	: Mr. drs. R. (Rembrandt) Zuijderhoudt
Jeugdrecht	: Mr. L.M.J. (Lisette) Leerkes

Schrijf snel online in op www.academia-e.nl en maak gebruik van de stapelkortingen!

Is aan het vonnis voldaan en zijn alle inbreukmakende data verwijderd?

Goeie vraag.®

Meer weten over het antwoord op deze goeie vraag? Bel met onze forensische experts Mark Hoekstra op 088 676 94 33 of Peter Schimmel op 088 676 94 17.

(c) 2016 Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. Alle rechten voorbehouden.

LE COCQ JONGSMA ADVOCATEN

Vacature

Gezocht:
(gevorderde) advocaat-medewerker

Le Cocq Jongsma advocaten is per direct op zoek naar
een ervaren strafrechtadvocaat.

Le Cocq Jongsma Advocaten is een van de weinige strafrechtkantoren waar een zeer hoogwaardige commune strafpraktijk wordt gecompleteerd door een even hoogwaardige praktijk in het financieel-economisch strafrecht.

Dit maakt Le Cocq Jongsma uniek in Nederland.

U kunt uw sollicitatie voorzien van uw CV en een begeleidende brief met motivering e-mailen naar: blok@lecocq-advocaten.nl t.a.v. mw mr E.A. Blok

Le Cocq Jongsma Advocaten *Bezoekadres: Mathenesserlaan 233-235 3021 HB Rotterdam* *Tel: 010 - 476 00 00* *www.lecocq-advocaten.nl info@lecocq-advocaten.nl*

TRANSFERS

WIE, WAT, WAAR?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

NAAR ANDER KANTOOR

Aars, mw. mr. I.U.D.: Randstad Groep Nederland B.V. Afdeling Juridische Zaken te Diemen
Acker, mw. mr. L.C.P.M. van: GH Advocaten te Gennep
Althaus, mr. K.: Hogan Lovells International LLP te Amsterdam
Arendsen, mw. mr. N.S.: Holla Advocaten te 's-Hertogenbosch
Assendelft de Coningh, mr. T. van: Kuijpers & Nillesen Advocaten te Amsterdam
Baarsma, mr. A.T.: REAAL N.V. te Utrecht
Bayraktar, mw. mr. S.: Hiddes Advocatuur te Heemstede
Beer, mw. mr. M.C.W. de: Philips Electronics Nederland BV te Eindhoven
Benbrahim, mw. mr. M.: Hogan Lovells International LLP te Amsterdam
Berendsen, mr. D.F.: Weebers Vastgoed Advocaten N.V. te Eindhoven
Berlage, mr. J.O.: CMS Derks Star Busmann N.V. te Amsterdam
Beuningen, mw. mr. M.M.I. van: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Bialkowski, mw. mr. D.H.: Advocatenkantoor Seegers & Lebouille te Amsterdam
Blom, mw. mr. R.A.: EBH Elshof Advocaten te Delft
Bodelier, mr. M.H.W.: Greenberg Traurig, LLP te Amsterdam
Boelens, mr. J.: Schuth & Koelemaij Advocaten en Belastingadviseurs te Assen
Bolle, mw. mr. J.W.: Workx advocaten te Amsterdam
Boorder, mw. mr. E.B.C. de: De Breij Evers Boon N.V. te Amsterdam
Bootsma, mw. mr. S.W.H.: Udink Advocaten te 's-Gravenhage
Bosman, mw. mr. L.Z.: Wieringa Advocaten te Amsterdam
Bruine-Verburg, mw. mr. E.: Delta Netwerkbedrijf Staff B.V. te Goes
Citteur, mw. mr. J.M.E.: Zippro Meijer Citteur te Amsterdam
Coenraads, mr. M.E.: DLA Piper Nederland N.V. te Amsterdam
Corsten, mr. C.I.: Bergh Stoop & Sanders te Amsterdam
Dietz, mw. mr. J.: Kennedy Van der Laan te Amsterdam
Dunnik, mr. A.J.: Brinkhof te Amsterdam
Emde Boas, mw. mr. A-C.S.M. van: Van Campen & Partners N.V. te Amsterdam
Emeis, mr. C.M.: Hofzicht Advocaten te 's-Gravenhage
Ende, mr. L.J.J. van den: Linklaters LLP te Amsterdam
Erk, mr. S.H. van: FERMM Advocaten te Utrecht
Faber, mw. mr. J.: Actio advocaten juristen te Hoogeveen
Foesenek, mw. mr. H.H.M.A.: Liber Dock B.V. te Amsterdam
Gangelen, mw. mr. B.S.J.M. van: Houthoff Buruma te Amsterdam
Ganzeboom, mw. mr. C.: Advocatenkantoor Siccama te Amsterdam
Geeraths, mw. mr. S.L.: Rupert Advocatuur te Haaksbergen
Gijtenbeek, mr. T.G.: De Koning Vergouwen Advocaten te Amsterdam
Halfers, mr. H.G.A.M.: Nasrullah Advocaten te Rotterdam
Heemskerk, mw. mr. S.M.I.: Stijl advocaten te Amsterdam
Heer, mr. T. de: De Boer Advocaten te Amsterdam
Heesakkers, mw. mr. K.G.J.: Advocaat Gemeente Utrecht te Utrecht
Heijden, mw. mr. F. van der: Sarfaty Advocaten B.V. te Amsterdam
Heuvel, mw. mr. M.C.G.M. van den: Marree en Dijxhoorn Advocaten te Amersfoort
Hof, mw. mr. S.M.: De Boer Advocaten te Amsterdam
Hofstee, mw. mr. L.I.: DingemansVanderKind te Amsterdam
Holthuis, mr. P.: Cleber N.V. te Amsterdam
Hoogcarspel, mw. mr. S.A.: Brinkhof te Amsterdam
Jans, mr. L.J.A.M.C.: Taylor Wessing N.V. te Amsterdam
Janssens, mw. mr. M.E.U.: JanssenBroekhuysen Advocaten te Amsterdam
Jethoe, mr. R.: Advocatenkantoor A.F. Mandos te 's-Gravenhage
Kanning, mw. mr. M.A.: Verschuur Advocatuur te Bloemendaal
Kempen, mr. B. van: Eriks N.V. te Alkmaar
Keybeck, mr. B.: Keybeck Van Duyl Advocaten te Susteren
Kikkert, mr. M.S.: Vallenduuk Advocaten te Haarlem
Kloppenburg, mr. N.C.: Venture Advocaten B.V. te Amsterdam
Knook, mr. A.D.L.: Pels Rijcken & Droogleever Fortuijn N.V. te 's-Gravenhage
Kousedghi, mw. mr. S.: Delta Lloyd te Amsterdam
Kubber, mw. mr. H.W. de: CLINT lawyers & mediators te Amsterdam
Kuis, mw. mr. G.S.A.J.: GMW Advocaten te 's-Gravenhage
Kuyp, mr. M.M.: Van Bavel advocaten te Amsterdam
Malipaard, mr. C.M.: The Legal Group te 's-Gravenhage
Metsemakers, mw. mr. B.V. de: EMR Advocaten te Utrecht
Meulenberg, mw. mr. R.: Certa Legal Advocaten B.V. te Almere
Molders, mr. O.: VBTM Advocaten te Best
Mombers, mr. A.E.M.: De Brauw Blackstone Westbroek Brussel B.V. te Brussel
Muis, mw. mr. J.E.: Van den Wildenberg & Van Halder te Nijmegen
Mulder, mr. R.: Donahue & Partners LLP te New York
Nijburg, mw. mr. K.M.W.A.: De Brauw Blackstone Westbroek, Singapore Pte. Ltd te Singapore
Overwater, mw. mr. M.E.: Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam
Ploeg, mw. mr. A. van der: BarentsKrans N.V. te 's-Gravenhage
Posthuma, mr. D.J.: Nexus Advocaten te Amsterdam
Quaedvlieg, mr. A.A.: Klos c.s. Advocaten B.V. te Amsterdam
Relou, mw. mr. A.T.M.: Eversheds B.V. te Amsterdam
Riel, mr. I.A. van: Stijl advocaten te Amsterdam

BETROKKENHEID MET DE REGIO

Na lang als advocaat en partner te hebben gewerkt voor JPR Advocaten is **Karst Kalma** (62) zijn eigen kantoor gestart. Vanuit Tromp Advocatuur houdt hij zich bezig met het arbeidsrecht en personenschade. 'Beide werkterreinen zijn dynamisch omdat er veel contact met cliënten is.' Grootste voordeel van een eigen kantoor is voor Kalma dat hij zijn eigen keuzes kan maken. 'En ik heb nu minder reistijd en de betrokkenheid met de regio is versterkt. De uitdaging is om met de huidige middelen een efficiënt draaiend kantoor neer te zetten.'

DOORGROEIMOGELIJKHEDEN

Werken voor een groter kantoor. Dat was de reden waarom **Nicole Arendsen** (32) is overgestapt van nichekantoor Van Gelderen Arbeidsrechtadvocaten in Utrecht naar Holla Advocaten in Den Bosch. 'Er is veel expertise in huis en de omvang (acht arbeidsrechtadvocaten) maakt dat er grotere en complexere zaken behandeld worden. Daarnaast is er bij Holla veel aandacht voor doorgroeimogelijkheden en persoonlijke ontwikkeling. Ook de Brabantse mentaliteit past mij erg goed. Na mijn eerste werkweek stond mij een lang weekend carnaval te wachten. Erg gezellig!'

Riewald, mw. mr. M.E.: Taylor Wessing N.V. te Amsterdam
Rijks, mr. M.R.: Taylor Wessing N.V. te Eindhoven
Romijn, mw. mr. S.P.M.: Dutch Advocaten te Amsterdam
Rooy, mw. mr. F.P. de: CMS Derks Star Busmann N.V. te Amsterdam
Santvoort, mw. mr. M. Van: MannaertsAppels Advocaten te Tilburg
Schajik, mr. E.W. van: Bilt Advocaten te Utrecht
Schmidt, mw. mr. A.: Linq Advocaten te Roermond
Schoolderman, mw. mr. F.L.C.: Kuijpers & Nillesen Advocaten te 's-Hertogenbosch
Selçuk, mw. mr. H.: Baronie Advocaten te Breda
Sliepenbeek-Sanders, mw. mr. G.L.H.M.: Sliepenbeek-VanCoolwijkVanGaalen te Amsterdam
Sluijs, mw. mr. A.B.: Chambers Advocaten te 's-Gravenhage
Spanjaart, mw. mr. J.: Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie te 's-Gravenhage
Sperling, mr. R.IJ.: Loyens & Loeff (Hongkong) B.V. te Hongkong
Stern, mw. mr. F.M.M.: Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam
Stevens, mr. F.: Rutgers Posch Visée Endedijk te Amsterdam
Stolk-Hogeterp, mw. mr. L.: Vallenduuk Advocaten te Haarlem
Tol, mr. W.W. van: Damsté advocaten-notarissen-fiscalisten te Enschede
Vaessen, mr. R.T.L.: Kennedy Van der Laan te Amsterdam
Vallenduuk, mw. mr. V.Q.: Vallenduuk Advocaten te Haarlem
Veltkamp, mw. mr. S.J.: In 't Veen Advocaten te Waddinxveen
Verhaert, mw. mr. J.: Jahae Raymakers te Amsterdam
Vlooten, mr. R. van: Freshfields Bruckhaus Deringer LLP te Amsterdam
Vorst, mr. M.H. van de: West Advocaten te Amsterdam
Vorstermans, mr. B.P.L.: Advocatenkantoor Dijkgraaf te 's-Gravenhage
Weersink, mw. mr. A.M.T.: Hekkelman Advocaten N.V. te Nijmegen
Wintjes, mr. A.J.: SRK Rechtsbijstand te Zoetermeer
Zuuren, mr. J.G.A. van: Delissen Martens advocaten belastingadviseurs mediation te 's-Gravenhage
Zwenne, mr. G.J.: Brinkhof te Amsterdam

NAAR NIEUW(E) KANTOOR OF ASSOCIATIE

Advocatenkantoor Dinç (mr. A. Dinc te Rotterdam)
Advocatenkantoor Frites (mw. mr. H. Frites te 's-Hertogenbosch)
Advocatenkantoor Korff (mw. mr. T.E. Korff te Amsterdam)
Advocatenkantoor Lawsense (mr. H. Akbaba te Breda)
Advocatenkantoor Marianne Steenbergen (mw. mr. M.H. Steenbergen te Roosendaal)
Advocatenkantoor Rickets-Achaibersing (mw. mr. S.A. Rickets-Achaibersing te 's-Gravenhage)
AdvocatenvanOranje (mr. C. Erasmus te Amsterdam)
Arends Advocatuur & Mediation (mw. mr. J.H. Arends te Roden)
Ayar Advocatuur (mr. F. Ayar te Amsterdam)
Bergacker advocaten en juridisch advies (mr. C. Bergacker te Wassenaar)
Berkvens-van Wijk Advocatuur (mw. mr. M.A. Berkvens-van Wijk te 's-Hertogenbosch)
Braak Advocaten B.V. (mw. mr. M.C. Braak en mw. mr. A. Velthuis-Muller te Groningen)
Certa Legal Advocaten B.V. (mr. S.D.W. Gratama en mw. mr. R. Meulenberg te Almere)
Certius Advocatuur B.V. (mw. mr. S. Rötscheid te Almere)
Christel Vissers Advocatuur (mw. mr. C. Vissers te Amsterdam)
DA Partners Pte. Ltd. (mw. mr. S. Hoeve-Ouchan te Singapore)
De Boer Advocaten (mr. W.A.L. de Boer, mr. T. de Heer en mw. mr. S.M. Hof te Amsterdam)
De Clerq Advocaten Notarissen (mr. S.C. Krekel te 's-Gravenhage)
Delfgaauw Eerkes Advocaten & Belastingadviseur (mr. L.F. Delfgaauw en mr. J.M. Eerkes te Delft)
Dik Advocatuur (mr. G. Dik te Laren NH)
FAIRe Advocaten en Mediators (mw. mr. M.L. Sterrenberg-Ellerbroek te Nieuwegein)
Fontijne Arbeidsrecht & Mediation (mw. mr. M. Fontijne te Leiden)
Gielen Legal (mr. F.G.J.W.C. Gielen te Herten)
Groenberg Advocatuur (mr. M. Yesildag te 's-Hertogenbosch)
Habraken Rutten Advocaten B.V. (mr. P.J.R. Habraken, mr. G. 't Hart, mr. H.J.R. Raven en mr. S.J.H. Rutten te Rotterdam)
Hartman Legal (mr. R.H.G. Hartman te Rotterdam)
Heuvelman Advocatuur (mw. mr. E.I.E. Heuvelman te Veenendaal)
Hulshoff Advocatuur (mr. J.T. Hulshoff te Heemskerk)
Italiaans Juridisch Bureau Amato (mw. mr. R. Amato te Apeldoorn)
Jaegers & Soons Advocaten-Belastingkundigen (mr. D.G. Barmentlo te Amsterdam)
Jonkman Van Nieuwenhuizen & Wezel Advocaten (mw. mr. M.C. Jonkman, mw. mr. L. van van Nieuwenhuizen en mw. mr. A.M.T. Wezel te

INSCHATTEN VAN JURIDISCHE RISICO'S

Allard Knook (38) heeft de afgelopen jaren bij CMS een overheidspraktijk opgebouwd op het gebied van Europees recht en hij mag inmiddels de meeste Nederlandse gemeenten en provincies tot zijn clientèle rekenen. Onlangs stapte hij over naar Pels Rijcken 'waar de overheidspraktijk in het DNA zit'. 'Het toekennen van staatssteun kan een enorm verlammende werking hebben op zowel voortgang als proces. Aan mij de taak om de juridische risico's in te schatten en een praktisch en concreet advies te verstrekken.'

MEER SPECIALISTISCHE ZAKEN

Marieke Braak (30), sinds 2008 werkzaam als advocaat, is onlangs Braak advocaten in Groningen gestart. 'In de afgelopen drie jaar heb ik de specialisatie-opleiding Personen- en Familierecht (vFAS) gevolgd. Het had tot gevolg dat ik alleen nog werkzaam wil zijn op dit gebied, bij voorkeur in de meer specialistische zaken. Binnen het personen- en familierecht is er nauw contact met de cliënt. Een werkdag is voor mij geslaagd als mijn cliënten tevreden zijn met mijn werkzaamheden, als ik een positieve beschikking heb ontvangen en als mijn planning blijkt te kloppen.'

Zaandam)
Kan Advocatuur (mr. K.T. Kan te Amsterdam)
Karakaya Strafrechtadvocaten (mr. K. Karakaya en mw. mr. I.V. Nagelmaker te Apeldoorn)
KC-Advocatuur (mw. mr. K. Celik te Nijmegen)
Keybeck Van Duyl Advocaten (mw. mr. M.D.N. van Duyl en mr. B. Keybeck te Susteren)
LA-Law.NL (mw. mr. D.I.N. Levinson-Arps te Middelburg)
Lamers Tielemans Advocaten (mr. G.A.M. Sieben en mr. R.T.P. Tielemans te Son)
Metin Advocatuur (mw. mr. M. Metin te Arnhem)
Mr. P. Le Heux Advocaat (mr. P. le Heux te Amsterdam)
Mr. S.M. Carabain-Klomp (mw. mr. S.M. Carabain-Klomp te IJhorst)
Novus Videre (mw. mr. S.J.M.P. Swinkels te Heeswijk-Dinther)
Osinga Advocatuur (mr. E. Osinga te Utrecht)
Ozkara advocaten (mr. I. Özkara te Arnhem)
René Snip Advocatuur (mr. R.J. Snip te Amsterdam)
Roodenburg Advocatuur (mr. N. Roodenburg te 's-Gravenhage)
Rook&Recht (mw. mr. S.C. Rook te Utrecht)
Schoute Advocaten (mr. F.J. Schoute te Amsterdam)
Simons & Zwarts Familierecht (mr. R.P. Zwarts te Arnhem)
Snel Advocatuur (mw. mr. M. Snel-de Kroon te Deventer)
Stapel Advocatuur (mr. T.J. Stapel te Haarlem)
Stichting Lunet Zorg (mw. mr. J.J.G. Raven te Eindhoven)
Tromp Advocatuur (mr. D.K. Kalma te Enschede)
Trust Advocatuur (mw. mr. M.A.A.M. Brunschot-van der Sanden te Mierlo)
Uniper Benelux N.V. (mw. mr. J.W. van Rookhuijzen te Rotterdam)
Valegis Advocaten (mr. T. Kroese, mw. mr. N.M. Niewold en mr. D. de Vries te Amsterdam)
Van de Klei advocatuur & Mediation (mw. mr. G.J. van der Klei te Bennebroek)
Van Raak Advocatuur (mw. mr. J.A.E. Raak-Kuiper te Udenhout)
Varossieau IP (mw. mr. A.C.L. Varossieau te Amsterdam)
Vriesendorp Mees Ankum B.V. (mr. M.O. Ankum, mr. B.R.E. Mees en mr. J.D. Vriesendorp te Amsterdam)

UIT DE PRAKTIJK

Aarninkhof, mw. mr. H.B.G., Utrecht (01-02-2016)
Berg, mw. mr. K.J.S., Heerlen (28-02-2016)
Bierkens, mw. mr. I.C., Eindhoven (01-02-2016)
Blok, mw. mr. M.W.P. de, Amsterdam (02-02-2016)
Boot, mr. D.W., Breda (04-02-2016)
Bouma, mr. M., Rotterdam (19-2-2016)
Damme-Melchior, mw. mr. L.C., Zoetermeer (03-02-2016)
Devilee, mw. mr. M.L., 's-Gravenhage (12-02-2016)
Diepen, mw. mr. P.R., Amsterdam (31-01-2016)
Dijk, mr. M.V. van, Amsterdam (01-02-2016)
Dogan, mw. mr. Z., Amsterdam (11-02-2016)
Endtz, mr. J.A., Amsterdam (01-02-2016)
Evers, mw. mr. N.A.A., Amsterdam (01-01-2016)
Gelissen, mw. mr. I.J.M., Roermond (27-01-2016)
Gerding, mw. mr. L.G., Rotterdam (10-02-2016)
Goot, mr. M.W. van der, Eindhoven (01-02-2016)
Groffen, mw. mr. A., 's-Hertogenbosch (28-01-2016)
Happé, mr. J., Zaandam (01-02-2016)
Heerkens, mw. mr. M.P.J., Amsterdam (01-02-2016)
Hermans, mr. J.J.F., Amsterdam (01-02-2016)
Holten, mr. K.M. van, Eindhoven (15-02-2016)
Hoog, mw. mr. L.G.T. de, 's-Gravenhage (18-01-2016)
Hulsman, mw. mr. S., Amsterdam (01-02-2016)
IJdis, mr. J., Amsterdam (26-01-2016)
Jagt, mw. mr. F.C. van der, Amsterdam (01-02-2016)
Kaiser, mr. L.R., 's-Gravenhage (01-02-2016)
Kingma, mr. R., Amsterdam (26-02-2016)
Koks, mr. R.A.J., 's-Hertogenbosch (14-02-2016)
Kong, mw. mr. X., Rotterdam (25-01-2016)
Koppert, mr. W.J., Utrecht (01-02-2016)
Kops, mr. P.J.B., Roosendaal (01-02-2016)
Korteweg, mr. K.J., Amsterdam (23-02-2016)
Kuilman, mw. mr. M., Amsterdam (01-02-2016)
Limburg-Keo, mw. mr. R., Leeuwarden (15-02-2016)
Loon, mw. mr. H. van, Rotterdam (01-02-2016)
Maes, mr. J.F.A. van der, Haarlem (26-01-2016)
Martens, mw. mr. E.M., Amsterdam (01-02-2016)
Mathijssen, mw. mr. J.L.M., Rotterdam (01-02-2016)
Meer, mw. mr. T.A. van der, Heerenveen (31-01-2016)
Palanciyan, mr. L., Amsterdam (04-02-2016)
Poelman, mr. R.M.H., Tiel (16-02-2016)
Rademaker, mr. M., Amsterdam (12-02-2016)
Rasing, mr. M.E.B., Nijmegen (08-02-2016)
Roselaar-Herlaar, mw. mr. I.R., Zandvoort (10-02-2016)
Rossen, mr. I.P. van, Rotterdam (03-02-2016)
Ruys, mr. W., Amsterdam (10-02-2016)
Schober, mr. J.J., Amsterdam (01-02-2016)
Schuijt, mw. mr. K.M., Utrecht (17-02-2016)
Staden ten Brink, mr. A. van, 's-Gravenhage (01-02-2016)
Stuyt, mr. H.J., Goes (09-02-2016)
Tillema, mr. A.J.P., Amsterdam (05-02-2016)
Touw, mw. mr. J.H. van der, Amsterdam (03-02-2016)
Veendrick, mw. mr. L.L., Amsterdam (01-02-2016)
Veerman, mw. mr. N., Groningen (01-02-2016)
Vlierhuis, mw. mr. G.H.A., Rotterdam (31-01-2016)
Vries, mw. mr. G. de, Leeuwarden (26-02-2016)
Wanders, mw. mr. M., 's-Gravenhage (28-01-2016)
Werf, mr. P.E. van der, Burgum (29-02-2016)
Westerman, mr. W.G., Amsterdam (28-02-2016)
Withaar, mw. mr. M., Assen (23-02-2016)

OVERLEDEN

Aarts-Mulder, mw. mr. I.G.H., Heerlen (19-01-2016)
Schipper, mr. G.J., Rotterdam (28-12-2015)
Sutorius, mr. I.E.M., Breda (06-01-2016)

UITSPRAKEN

VAN DE TUCHTRECHTER

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit Hester Uhlenbroek (voorzitter), Tjitske Cieremans, Peter Drion, Carel Gaaf, Han Jahae, Harro Knijff, Robert Sanders en Paul Wilmink.

GEBRUIK DERDENGELDREKENING VOOR NIET-CLIËNTEN

- Raad van discipline Amsterdam, 17 maart 2015, zaak nr. 14-314NH, ECLI:NL:TADRAMS:2015:73.
- Artikelen 1, n., en 6 lid 1 en 4 Vafi.
- De derdengeldrekening mag niet worden gebruikt voor betalingen die geen relatie hebben met de advocatuurlijke diensten van de advocaat.

Een claimstichting maakte ongeveer 1.250.000 euro over naar de derdengeldrekening van het voormalige samenwerkingsverband van mr. X. De stichting verzocht de andere bestuurders van de stichting het bedrag aan haar terug te storten. Deze bestuurders raadpleegden de deken hierover. De deken zag geen bezwaar tegen het terugstorten, maar diende wel bezwaar in tegen mr. X en verweet haar haar derdengeldrekening beschikbaar te hebben gesteld voor gelden die geen verband houden met door haar aan de claimstichting verleende diensten. Desgevraagd heeft mr. X verklaard dat zij weleens juridisch advies aan de bestuurder van de stichting verleende en dat deze haar had verzocht de gelden te kunnen storten op een aan haar gelieerde, veilige rekening.
De raad oordeelt dat mr. X tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld door toestemming te verlenen voor het overboeken van bewuste bedragen naar haar derdengeldenrekening. Mr. X erkent immers dat zij geen advocatuurlijke diensten aan de stichting verleende en dat het op de derdengeldrekening gestorte bedrag geen verband hield met enige advocatuurlijke werkzaamheden van haarzelf. Daarom betreft het hier geen gelden in de zin van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit (Vafi). Verweerster had daarom geen toestemming mogen verlenen voor het overboeken van deze gelden naar haar derdengeldenrekening.
Berisping.

Noot

Deze uitspraak maakt nog eens duidelijk dat de derdengeldrekening alleen bedoeld is voor gelden die een relatie hebben met de diensten die de advocaat verleent. De definitie van het begrip derdengelden in artikel 1, n. van de Vafi maakte dat al duidelijk. De Vafi is inmiddels vervangen door de Verordening op de advocatuur, die in artikel 1.1 een min of meer gelijkluidende definitie van dit begrip bevat. **HU**

UITGAAN VAN DOOR CLIËNT GEPRESENTEERDE FEITEN NIET VERWIJTBAAR

- Hof van discipline, 6 februari 2015, zaak nr. 7225, ECLI:NL:TAHVD:2015:37.
- Artikel 46 Advocatenwet (1.1 beleidsvrijheid).
- Advocaat mag in beginsel afgaan op juistheid van door cliënt gepresenteerde feiten.

De klacht houdt in dat mr. X tuchtrechtelijk verwijtbaar heeft gehandeld doordat hij in een ontbindingsprocedure heeft gesteld dat hij over een rapport beschikte, waaruit de juistheid van zijn stellingen zou blijken, terwijl hij wist dat dit rapport niet bestond, althans dat het rapport waarop hij zich beriep niet de conclusie kon dragen die mr. X daaraan heeft toegedicht. Het hof is niet gebleken dat mr. X willens en wetens in strijd met de waarheid heeft verklaard dat zijn cliënt beschikte over rapporten waaruit zou blijken dat met de kwaliteit van de door zijn cliënt geproduceerde vaten niets aan de hand was. Mr. X mocht als advocaat afgaan op de door zijn cliënt aan hem verstrekte gegevens, ook al werd in de ontbindingsprocedure door de klager een ander standpunt ingenomen. Het is denkbaar dat mr. X de rapporten bij zijn cliënt zou hebben opgevraagd, maar het hof acht het niet tuchtrechtelijk verwijtbaar dat hij dat niet heeft gedaan. Het had op de weg van de gemachtigde van klager of de kantonrechter gelegen om, mede gezien de door klager aangedragen gegevens, op overlegging van de rapporten door de cliënt van mr. X aan te dringen. Dat is kennelijk niet gebeurd, waarbij mede een rol zal hebben gespeeld dat het in de ontbindingsprocedure ging om de gestelde vertrouwensbreuk en niet in de eerste plaats om de deugdelijkheid van de vaten. Mr. X heeft gezien het vorenstaande naar het oordeel van het hof niet tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld door, zonder zelf kennis te nemen van de door zijn cliënt aangehaalde rapporten,

uit te gaan van de door zijn cliënt daarover aan hem verstrekte feiten. Bekrachtiging van de beslissing van de raad: klacht ongegrond.

NEDERLANDS GEDRAGSRECHT VOOR BELGISCHE ADVOCAAT

- Raad van discipline Den Haag, 1 december 2014, zaak nr. R. 4461/14.47, ECLI:NL:TADRSGR:2014:295.
- Artikelen 16b en 60a Advocatenwet; CCBE Gedragscode.
- Ook de Belgische advocaat die optreedt als vereffenaar met rechtsgevolgen in Nederland is onderworpen aan Nederlands gedragsrecht.

Klaagster en mr. X, een Belgische advocaat, waren vereffenaar van een nalatenschap waarin aandelen vielen van een rechtspersoon met dochterondernemingen in Nederland en België. Na haar ontslag als vereffenaar legde klaagster conservatoir derdenbeslag op de boedelrekening en diende zij een klacht in tegen mr. X. Klaagster verwijt mr. X onder meer dat hij onbehoorlijk en onconfraterneel heeft gehandeld door niet alleen de erfgenamen, maar ook klaagster jarenlang te laten wachten op toezending van specificaties van zijn urenlijsten, waardoor de afwikkeling van de nalatenschap vertraging opliep. Bovendien zou mr. X zeer excessief en nodeloos hebben gedeclareerd.
De raad overweegt dat mr. X een in België gevestigde en werkzame advocaat is en dat alle onderdelen van de klacht betrekking hebben op het handelen en nalaten van mr. X als vereffenaar van een in Nederland gevestigde rechtspersoon. Daarmee is hij een bezoekende advocaat in de zin van artikel 16b Advocatenwet. Hij treedt weliswaar in Nederland op als vereffenaar, maar dit moet worden gezien als een economische activiteit in het kader van zijn advocatenpraktijk, zodat de tegen hem ingediende klachten zien op zijn optreden als advocaat. Artikel 60a Advocatenwet bepaalt dat het tuchtrecht van toepassing is op de bezoekende advocaat, daarom is de Nederlandse tuchtrechter bevoegd.
De Advocatenwet is niet in volle omvang van toepassing op bezoekende advocaten. Uit de artikelen 16a, b en f Advocatenwet en de daarop betrekking hebbende wetsgeschiedenis moet worden afgeleid dat ten aanzien van de bezoekende advocaat die zich bezighoudt met dienstverlening buiten rechte, slechts een beperkt deel van de beroepsregels van de betrokken EU-lidstaat van toepassing is.
Het is de vraag of naast dit beperkt aantal beroepsregels ook het nationale Nederlandse gedragsrecht van toepassing is, nu de gedragsregels in paragraaf 2a van de Advocatenwet niet worden genoemd, anders dan in paragraaf 2b van de Advocatenwet (artikel 16k lid 1 Advocatenwet).
De raad gaat ervan uit dat de wetgever ook de gedragsregels conform deze bepaling van toepassing bedoelde te verklaren. De raad baseert dit mede op de (toelichting op artikel 2.4 van de) Gedragscode voor Europese advocaten, die door de beroepsorganisatie van mr. X van toepassing is verklaard op grensoverschrijdende dienstverlening.
Op een (buitenlandse) advocaat in een andere hoedanigheid zijn de gedragsregels voor advocaten niet van toepassing. De tuchtrechter dient dan slechts te toetsen aan de norm of de advocaat zich bij de vervulling van zijn andere functie zodanig heeft gedragen dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur is geschaad.
Dit klachtonderdeel is niet-ontvankelijk.

Noot

Dat het advocatentuchtrecht op advocaten handelend in een andere hoedanigheid van toepassing blijft, is in de tuchtrechtspraak inmiddels wel uitgekristalliseerd: indien een advocaat optreedt in een andere hoedanigheid en hij zich bij de vervulling ervan zodanig gedraagt dat daardoor het vertrouwen in de advocatuur wordt ondermijnd, zal in het algemeen sprake zijn van een handelen of nalaten in strijd met hetgeen een behoorlijk advocaat betaamt (HvD 3 september 2007, *Advocatenblad* 30 mei 2008).
Ten aanzien van bezoekende advocaten van elders uit Europa heeft de wetgever de toepasselijkheid van het Nederlandse tuchtrecht uitdrukkelijk vastgelegd in artikel 60a Advocatenwet.
In de onderhavige zaak komen deze twee leerstukken bij elkaar nu het gaat om het optreden van een Belgische advocaat als vereffenaar van een in Nederland gevestigde rechtspersoon. De raad van discipline heeft die samenloop opgelost door eerst vast te stellen dat het optreden als vereffenaar moet worden gezien als een economische activiteit die de advocaat uitoefent in het kader van zijn advocatenpraktijk. Omdat er in verband met deze werkzaamheden in een andere hoedanigheid geen sprake is van samenwerking met een Nederlandse advocaat, is de raad van discipline in Den Haag bevoegd om van deze zaak kennis te nemen (artikel 60a onder 1 Advw).
De raad komt vervolgens tot de vaststelling dat op een (buitenlandse) advocaat in een andere *hoedanigheid* de gedragsregels voor advocaten niet van toepassing zijn. Dan blijft nog over de beperkte maatstaf die de tuchtrechter hanteert bij optreden in een andere hoedanigheid, namelijk of door het optreden van de advocaat het vertrouwen in de advocatuur is geschaad. **RS**

TEN SLOTTE

HOUD UW DATA IN DE GATEN

DOOR / BART VAN TONGEREN
ALGEMEEN DEKEN NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Heeft u een iPhone? Eentje waarmee u ook zakelijk mailt? Wist u dat uw telefoon automatisch (tenzij u dat uitschakelt) een back-up maakt van al uw data in de iCloud? Voor het geval u niet weet wat dat is, dat is de cloudopslag waar in 2014 honderden privéfoto's van beroemdheden uit zijn ontvreemd. In diezelfde iCloud staan uw vertrouwelijke mails aan uw cliënt. En wellicht ook uw pleitnota. Is dat per se een probleem? Nee, mits u zorgt voor een goed wachtwoord op uw iCloud-account en nadenkt over wat u wel en niet op uw telefoon wilt opslaan. Helaas is dat lang niet altijd het geval.
Naast ons juridische inzicht zijn onze data ons meest waardevolle bezit. Gegevens die onze cliënten aan ons toevertrouwen, omdat ze ervan uitgaan dat wij daar goed op passen en ze niet op straat laten slingeren. Niet letterlijk, maar ook niet virtueel. En dat geldt zeker niet alleen voor kantoren die zich met grote overnames of internationale onderhandelingen bezighouden. De medische gegevens van uw 'gewone' cliënt zijn voor sommige partijen ook waardevol, om maar een voorbeeld te geven. Er is online een levendige handel in dit soort zaken. Vorig jaar rapporteerde tachtig procent (!) van de Amerikaanse advocatenkantoren minimaal één hackpoging. In de meeste gevallen ging het om een poging bij de cliëntgegevens te komen. Uw cliënten zijn namelijk vaak beter beschermd dan hun advocaat. Dat weten hackers ook.
Dit zijn de werkelijkheden van ons vak anno 2016. Waar we vroeger gerust konden slapen zolang er een goed slot op ons archief zat, moeten we nu ook waken voor de veiligheid van onze virtuele data. Dat hoort simpelweg bij de verantwoordelijkheden van de advocaat. Betekent dit dat wij ons allen geheel moeten gaan bekwamen in de wereld van *'ransomware'*, *'dark web'* en *'script kiddies'* (als u wilt weten wat dat zijn, raad ik u aan onze Innovatieplatformen bij te wonen)? Natuurlijk niet. Een goede ICT-adviseur kan u deze zorgen ook uit handen nemen. Ook werkt de NOvA aan een lijst met tips en tricks over waar u op moet letten. Waar het om gaat, is dat u zich bewust bent van wat er met uw data gebeurt. En waar de kwetsbaarheden zitten. Gebruikt u cloudopslag? Dan moet u weten in welk land (en dus onder welke wetgeving) deze wordt opgeslagen. En op een rustige vrijdagmiddag kunt u best eens op Google opzoeken hoe relatief eenvoudig het eigenlijk is om de data op uw telefoon te versleutelen. En dan nog een laatste punt: laten we met elkaar afspreken dat we onze onbeveiligde laptops en iPads niet laten slingeren in de kofferbak, de trein of op het terras. Dat is zó 2014.

HOUTHOFF BURUMA
JONG HOUT
MASTERCLASS
Meld je aan voor dé opstap naar een bloeiende carrière.
Wil jij de perfecte start maken voor een carrière in de advocatuur? Schrijf je dan nu in voor de Jong Hout Masterclass op 29, 30 juni & 1 juli 2016. Drie dagen lang draai je volop mee met onze mensen, werk je aan praktijkcases en leer je onze cliënten kennen. Een uitgelezen kans om de persoonlijke en no-nonsense cultuur van ons kantoor te ervaren. Ben jij klaar voor het echte werk? Mis deze kans dan niet en meld je vóór 23 mei aan via werkenbijhouthoff.com of onze Facebookpagina!
HOUTHOFF BURUMA

Dirkzwager zorgt dat u het weet.

Wij delen onze kennis graag.

Het juridische antwoord op een simpele vraag, is vaak gecompliceerder dan verwacht. Met gezond verstand komt u een heel eind, maar voor een écht antwoord is meer kennis nodig. Dirkzwager deelt die kennis graag met u. Ontdek snel hoe Dirkzwager haar kennis deelt op **www.partnerinkennis.nl**

Maak kennis met Dirkzwager
advocaten & notarissen